

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních studií

Diplomová práce

Přeshraniční spolupráce a její vliv na rozvoj Železnorudska

Bc. Věra Bechyně

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Věra Bechyně

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Přeshraniční spolupráce a její vliv na rozvoj Železnorudska

Název anglicky

Cross-border Cooperation and its Impact on the Železnorudsko region

Cíle práce

Zhodnotit vliv vybraných aktivit přeshraniční spolupráce na rozvoj Železnorudska

Metodika

Teoretický rámec práce tvoří problematika regionálního rozvoje se zaměřením na tzv. endogenní (neendogenní) přístup. Dále se práce zaměří na institucionalizaci přeshraniční spolupráce v regionální politice ČR v kontextu EU. Empirická část práce bude rozdělena na popis objektu (Železnorudsko) a analýzu příslušné přeshraniční spolupráce, týkající se tohoto území. Potud bude řešena sekundárním výzkumem. Primární výzkum bude zaměřen na průběh a hodnocení těch projektů, které akcentují kulturní a sociální aktivity (tj. komunitní, vzdělávací, sociální integrace a kulturní v užším slova smyslu), a to z hlediska zřetelných přínosů pro region. Respondenty budou iniciátoři takových projektů a provozovatelé takových aktivit, příp. další (označení v kvalitativním výzkumu, tedy přímo v terénu, jako "důležití").

Doporučený rozsah práce

80 – 100 stran

Klíčová slova

regionální rozvoj, regionální politika, přeshraniční spolupráce, kulturní aktivity, sociální aktivity

Doporučené zdroje informací

- Blažek, Jiří a Uhlíř, David. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Vyd. 2., přeprac. a rozš. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.
- Dokoupil, Jaroslav et al. Euroregion Šumava/Bayerischer Wald-Unterer Inn/Mühlviertel. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 185 s. ISBN 978-80-7380-404-6.
- Kadeřábková, Jaroslava a Khendriche Trhlínová, Zuzana. Region a regionální vědy: (vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty). Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008. 77 s. ISBN 978-80-7408-009-8.
- Rozvojové dokumenty regionální politiky
- Václavíková, Anna, ed. a kol. Udržitelnost rozvoje společnosti a kvalita života: analýzy sociální reality v příhraničí po vstupu do Evropské unie. 1. vyd. Opava: Ústav veřejné správy a regionální politiky, 2011. 42 s. ISBN 978-80-7248-696-0.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

doc. Mgr. Helena Hudečková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 22. 11. 2013

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 12. 2013

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 12. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Přeshraniční spolupráce a její vliv na rozvoj Železnorudska" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28.11.2016

Poděkování

Zde bych chtěla poděkovat v první řadě doc. Mgr. Heleně Hudečkové, CSc., vedoucí mé diplomové práce, za ochotu, cenné rady a pochopení, které měla v průběhu zpracovávání této práce. Dále děkuji zaměstnancům Městského úřadu v Železné Rudě, kteří mi v průběhu zpracovávání textu byli nápomocní s poskytováním informací. V neposlední řadě bych chtěla vyjádřit své díky také rodině za její podporu v průběhu celého studia.

Přeshraniční spolupráce a její vliv na rozvoj Železnorudska

Souhrn

Cílem této diplomové práce je zhodnocení aktivit, které byly v rámci přeshraniční spolupráce realizovány na území Železnorudska, jež náleží do euroregionu Šumava. Oblasti podél hranic České republiky jsou poznamenány historickými událostmi i přírodními podmínkami. Kombinace těchto faktorů pak způsobuje, že se tyto regiony vyvíjejí pomaleji a specifičtěji oproti ostatním oblastem státu. Programy přeshraniční spolupráce si kladou za cíl omezit zásahy těchto nepříznivých východisek a zabezpečit tak harmonický rozvoj příhraničních regionů. V práci je nejprve podrobně rozebrána problematika spojená s regionální politikou Evropské unie a přeshraniční spolupráce. Praktická část se pak věnuje charakteristice území Železnorudska, definování jednotlivých programů, které zde byly a jsou realizovány a jejich zhodnocení. V neposlední řadě práce definuje možné návrhy na zlepšení současného stavu v regionu.

Klíčová slova: Přeshraniční spolupráce, regionální politika, euroregiony, euroregion Šumava.

Cross-border Cooperation and its Impact on Development of Železná Ruda Region

Summary

The aim of this thesis is evaluation of activities, that were implemented in the framework of cross-border cooperation in Železná Ruda region. Areas along the Czech border have been affected by historical events and also by natural conditions. Combination of these factors causes that these regions are developed slowly and more specifically than other regions. The aim of programs of cross-border cooperation is reduce these factors and ensure harmonious development of border regions. The theoretical part contains information about issues related to the regional policy of the European Union and cross-border cooperation. The second part describes the characteristics of Železná Ruda region and defines individual programs, which have been implemented there. There is also the evaluation of these projects. Finally, this thesis contains suggestions that could improve the current situation in this region

Keywords: Cross-border cooperation, regional policy, euroregions, Euregio Bohemian Forest.

Obsah

1. Úvod	8
2. Cíl práce a metodika.....	10
2.1 Cíl práce	10
2.2 Metodika	10
3. Teoretická východiska.....	12
3.1 Regionální politika ČR.....	12
3.1.1 Historie regionální politiky.....	14
3.2 Regionální politika EU.....	17
3.2.1 Principy regionální politiky EU.....	18
3.2.2 Nástroje regionální politiky EU.....	19
3.2.3 Cíle regionální politiky EU	21
3.2.4 Programové období 2007-2013	22
3.2.5 Programové období 2014-2020	23
3.3 Problematika přeshraniční spolupráce	27
3.3.1 Hranice.....	27
3.3.2 Hraniční efekt	27
3.3.3 Charakteristika pohraniční a příhraničí.....	28
4. Přeshraniční spolupráce.....	30
4.1 Typy přeshraničních struktur	31
4.2 Principy přeshraniční spolupráce	32
4.3 Evropské seskupení pro územní spolupráci	34
4.4 Asociace evropských hraničních regionů.....	35
4.5 Euroregiony	35
4.5.1 Euroregiony na území ČR	37
5. Praktická část.....	39
5.1 Železná Ruda.....	39
5.1.1 Historie oblasti Železnorudska	40
5.1.2 Demografická struktura	40
5.1.3 Socioekonomická charakteristika oblasti	43
5.2 Charakteristika oblasti.....	47
5.2.1 Euroregion Šumava	48
5.2.2 Charakteristika Euroregionu Šumava.....	49
5.2.3 Geografické vymezení oblasti	49
5.2.4 Organizační struktura Euroregionu Šumava - Bayerischer Wald Mühlviertel ...	50
5.2.5 Demografická struktura	51
5.2.6 Sociální a ekonomická charakteristika	53

5.2.7 Hospodaření euroregionu	54
5.2.8 Cíle Euroregionu Šumava.....	55
5.2.9 Mikroregion Šumava západ.....	57
5.2.10 Vize Mikroregionu Šumava-západ.....	59
5.3 Projekty realizované na území Železnorudska.....	59
5.3.1 Rozbor jednotlivých projektů – vyhodnocení	61
5.3.2 Závěrečné zhodnocení uvedených projektů	79
5.4 Výsledky primárního výzkumu.....	82
5.4.1 Vyhodnocení poznatků z rozhovorů týkající se přeshraniční spolupráce	83
6. Závěr	87
7. Seznam použitých zdrojů	92
8. Přílohy.....	101

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Zobrazení regionů se soustředěnou podporou státu	16
Obrázek č. 2 – Zobrazení Hospodářsky problémových regionů	17
Obrázek č. 3 – Vývoj iniciativy INTERREG (1990-2013)	37
Obrázek č. 4 – Mapa euroregionů na území České republiky	38
Obrázek č. 5 - Logo Euroregionu Šumava	49
Obrázek č. 6 - Mapa území euroregionu.....	50
Obrázek č. 7 - Logo Mikroregionu Šumava-západ.....	57
Obrázek č. 8 - Mapa MŠZ	58

Seznam grafů

Graf č. 1 – Rozdělení prostředků do jednotlivých OP	23
Graf č. 2 – Alokace prostředků z ESIF mezi jednotlivé operační programy 2014 – 2020..	26
Graf č. 3 - Vývoj počtu obyvatel v Železné Rudě	41
Graf č. 4 - Vývoj počtu přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel v Železné Rudě.....	42
Graf č. 5 - Vývoj přírůstku obyvatel v Železné Rudě.....	42
Graf č. 6 – Podíl získaných finančních prostředků z programů EU v projektech přeshraniční spolupráce	80
Graf č. 7 – Vývoj počtu návštěvníků v oblasti Železnorudska v letech 2011 až 2015 během letní sezóny	81
Graf č. 8 – Vývoj počtu návštěvníků v oblasti Železnorudska v letech 2011 až 2015 během zimní sezóny	82

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Finance připadající na jednotlivé cíle v období 2007-2013.....	22
Tabulka č. 2 – Rozdělení prostředků dle fondů pro ČR v období 2014 – 2020	24
Tabulka č. 3 – Porovnání jednotlivých typů spolupráce.....	31
Tabulka č. 4 – Modifikované rozdělení struktur.....	32
Tabulka č. 5 - Počet ubytovacích zařízení v MSŽ (k 5. 11. 2013)	44
Tabulka č. 6 - Lyžařská střediska v regionu	46
Tabulka č. 7 - Velikost euroregionů v České republice.....	48
Tabulka č. 8 - Počet obyvatel v euroregionech v České republice	52
Tabulka č. 9 - Demografické statistiky Euroregionu Šumava - Bayerischer Wald Mühlviertel k 31. 12. 2010.....	53
Tabulka č. 10 - Statistiky trhu práce pro Euroregionu Šumava - Bayerischer Wald Mühlviertel.....	54
Tabulka č. 11 - Pracovní skupiny a jejich zaměření u euroregionů v ČR	56
Tabulka č. 12 - Projekt: První mezinárodní česko-bavorský Nordic Walking den	63
Tabulka č. 13 - Projekt: Strojová údržba lyžařských turistických tras	64
Tabulka č. 14 - Projekt: Změna č. 5 Územního plánu sídelního útvaru Železná Ruda a zhotovení Regulačního plánu Železná Ruda, část Špičák.....	65
Tabulka č. 15 - Projekt: Cyklostezky a cyklistické trasy na území Železné Rudy.....	67
Tabulka č. 16 - Projekt: Železnorudská slavnost (zrcadlový projekt Ludwighohefest-B. Eisenstein).....	68
Tabulka č. 17 - Projekt: Historie společného životního prostoru	70
Tabulka č. 18 - Projekt: Strojová údržba lyžařských tras 2005	71
Tabulka č. 19 - Projekt: Strojová údržba lyžařských tras 2006	72
Tabulka č. 20 - Projekt: Euroregion Šumava - most přes hranice	73
Tabulka č. 21 – Projekt: Železnorudsko - Zlepšení dopravní infrastruktury.....	75
Tabulka č. 22 - Projekt: Publikace naučné stezky	76
Tabulka č. 23 - Projekt: Orientační systém značení Železnorudska.....	77
Tabulka č. 24 - Projekt: Železnorudsko a bavorské příhraničí	78

1. Úvod

Tato diplomová práce se zaměřuje na téma přeshraniční spolupráce, blíže specifikuje její podstatu na území Železnorudska a popisuje vliv, který měla přeshraniční spolupráce na rozvoj tohoto území.

Program přeshraniční spolupráce je aplikován Evropskou unií s cílem zabezpečit vyrovnaný a udržitelný vývoj oblastí v okolí evropských hranic. V těchto oblastech býval často skrytý obrovský potenciál, který nebyl dlouhodobě využíván, proto bylo nezbytné, aby se tato situace napravila a příhraničí bylo opět hospodářsky, ale i turisticky lákavé. Rozvoj těchto oblastí aplikovaný pouze jednostranně, tedy jedním ze států, by však byl neefektivní, proto Evropská unie nastavila programy přeshraniční spolupráce, které oběma stranám přináší mnohé výhody a rozvíjí tak příhraniční oblasti. Program přeshraniční spolupráce mj. posiluje vzájemné ekonomické, kulturní a sociální vztahy, zajišťuje společný dohled na přírodní bohatství a snaží se rozvíjet turistický ruch v příhraničí.

Existence těchto programů je v poslední době nezbytná a její důležitost se potvrzuje především v dobách ekonomické a politické integrace Evropské unie, kdy se role hranic změnila a odbourala. To zapříčinilo vznik regionálních disparit, jejichž odstranění je jedním ze stěžejních cílů příhraničních programů spolupráce. Oblasti českého příhraničí byly zároveň oblastmi vojenských zásahů, které zde zanechaly stopy po mnoho let. Jednou z nich je např. řídkší osídlení a nedostatečná infrastruktura těchto oblastí. Vojenské, ale i jiné nepřírozené zásahy minulých dob se podepsaly na fungování těchto oblastí a zavadaly příčinu pro vznik programů, které by podpořily silnější spolupráci obou stran, která by napomohla vzniku silnější evropské soudržnosti.

Přestože se příhraniční oblasti potýkaly s určitými hospodářskými problémy, cílem programů přeshraniční spolupráce není pouze obnovení hospodářské stability pohraničí, ale také obnovení, resp. utužení kulturní a společenské soudržnosti obou stran, které je nezbytné pro existenci soudržnosti pohraničních regionů.

Výše zmíněná východiska a skutečnosti jsou zároveň důvodem pro výběr tématu této diplomové práce. Ta je koncepčně rozdělena na dvě části, a to na teoretickou a praktickou. Teoretická část vysvětluje nezbytné pojmy spojené s danou problematikou a charakterizuje základní východiska nezbytná pro pochopení a další zpracování textu. Praktická část se pak zaměřuje na oblast Železnorudska, její historii a současnost, a především na projekty, které byly vybudovány v rámci přeshraniční spolupráce. Neméně podstatnou část tvoří

zhodnocení vlivu příhraničních programů spolupráce na rozvoj a současné fungování daného regionu a navržení doporučení pro jeho další vývoj.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je popis a analýza aktivit vykonaných v rámci přeshraniční spolupráce v oblasti Železnorudska. Neméně důležitým cílem je také posouzení a zhodnocení realizovaných projektů, jejich úspěšnosti a vlivu, který měly na rozvoj tohoto regionu a definování možných řešení, která by zlepšila současnou situaci a umožnila další rozvoj oblasti.

Teoretická část práce si klade za cíl charakterizovat hlavní body problematiky spojené s přeshraničními programy a jejich financováním s ohledem na programové období 2007-2013 a 2014-2020. Tato část se dále zabývá regionální politikou ČR a EU obecně.

Cílem praktické části je pak samotná analýza oblasti Železnorudska a programů přeshraniční spolupráce, které zde byly uplatňovány v minulosti, či jsou realizovány v současné době. Tato část se stručně zabývá také historickými faktory, které ovlivnily dnešní podobu regionu a vztahy obou stran pohraničí. Analýza jednotlivých programů pak uvádí, jak se na plnění programu podílely orgány státní správy a samosprávy, ale i samotní občané žijící v těchto příhraničních oblastech. Neméně podstatnou částí je shrnutí finanční stránky projektů, která připomíná celkové finance potřebné k realizaci jednotlivých projektů a jejich využití z hlediska fondů Evropské unie.

Stěžejní částí této práce je analýza a rozbor jednotlivých programů, jež byly realizovány v minulých letech a zhodnocení jejich dopadů jak na celou oblast Železnorudska, tak na její obyvatele. Součástí této kapitoly je také návrh možných řešení do budoucna. To bude vycházet i z výsledků primárního výzkumu, který byl uskutečněn v obcích spadajících pod Železnorudsko, a z něhož je patrný dle účastníků vliv a přínos jednotlivých projektů na rozvoj této oblasti.

2.2 Metodika

Základní technika, jež bude užitá v průběhu zpracování této diplomové práce, je analýza podkladů a dokumentů a studium informačních zdrojů, jež se zabývají tématem přeshraniční spolupráce, regionální politiky a regionálním rozvojem.

Teoretická část této práce bude zpracovávána na základě prostudování odborné literatury a dokumentů spojených s danou problematikou. Jak pro teoretickou, tak pro

praktickou část práce bude využito také dokumentů vydávaných Evropskou unií, a to především dokumentů spojených s Operačním programem přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014-2020, resp. 2007-2013.

Podklady pro analýzu budou čerpány především od orgánů místní samosprávy a státní správy. V rámci zpracovávání práce bude úzce spolupracováno s místním Městským úřadem Železná Ruda a úřady v příslušné části Bavorska. Bude využito také místních periodik, která pravidelně informují o realizovaných projektech a materiálu, které byly v průběhu let vydávány s cílem informování veřejnosti o plánovaných záměrech v jejich místě bydliště.

Kromě vlastní analýzy a studia příslušných dokumentů, odborné literatury a internetových pramenů je také uskutečněn primární výzkum v obcích spadajících pod region Železnorudska. K tomuto účelu byla využita technika měkkého šetření – rozhovor se starostou obce Železná Ruda, místostarostou obce Železná Ruda, s referentkou Euroregionu Šumava, s předsedou koordinačního výboru Mikroregion Šumava západ. V páté kapitole jsou vyhodnoceny závěry z tohoto šetření.

Veškeré tyto podklady spolu se získáním primárních dat povedou ke splnění hlavního cíle diplomové práce. Tedy ke zjištění, jakým způsobem mají uskutečněné projekty přeshraniční spolupráce (tedy projekty kulturního a sociálního charakteru) vliv na rozvoj Železnorudska.

3. Teoretická východiska

V následujících kapitolách je podrobně rozebrána základní terminologie, jež je nezbytná pro další studium problematiky přeshraniční spolupráce.

3.1 Regionální politika ČR

Regionální politiku nelze přesně definovat, neboť je neustále ovlivňována hospodářskou

a sociální politikou státu a ekonomickým vývojem. V odborné literatuře lze nalézt mnoho definic, jež daný pojem vysvětlují. Regionální politiku lze obecně definovat jako soubor opatření a nástrojů, díky kterým lze zmírnit nebo odstranit rozdíly v hospodářském rozvoji dílčích regionů. Je to tedy činnost vykonávaná státem a regionálními a místními orgány, která se zaměřuje jak na předcházení, resp. zmírnění negativních důsledků, které jsou způsobeny nerovnoměrným vývojem dílčích regionů, tak na podporu aktivit pro rozvoj jednotlivých regionů.¹ Malinovský a Sucháček uvádí, že: „*Regionální politikou se rozumí ovlivňování hospodářských procesů v území státu nebo většího ekonomického prostoru, a to prostřednictvím veřejného sektoru. Přitom se má korigovat prostorová alokace vytvořená trhem. Regionální politika se snaží většinou o ovlivnění větších územních celků.*“²

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020 popisuje regionální politiku jako soustavu intervencí ovlivňujících rozložení jednotlivých hospodářských aktivit na daném území a také jako zásahy do rozvoje infrastruktury. Prostřednictvím těchto intervencí má dojít ke snížení nerovnováhy v sociálním rozvoji.³

Vzhledem k existenci regionálních disparit je zásah regionální politiky nezbytný. K tomuto dodává Postránecký, že: „*Regionální politika využívá pro realizaci svých cílů různých postupů vůči jednotlivým regionům.*“⁴

Úkolem regionální politiky je mj. usměrňování některých důsledků fungování tržního mechanismu. Tyto důsledky mohou způsobit neúplné využívání dostupných zdrojů,

¹ Wokoun R. - Česká regionální politika v období vstupu do EU, 2003, str. 4-5

² Malinovský J., Sucháček J. - Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky EU, 2006

³ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020, 2013, str. 4

⁴ Postránecký J. - Regionální politika, 2008, str. 102

jež je pro společnost z ekonomických a dalších důvodů nepřijatelné. Regionální politika se v tomto případě snaží o překonání nežádoucích ekonomických či sociálních disparit mezi jednotlivými regiony. Tato opatření jsou realizována prostřednictvím finanční podpory, rekvalifikací či vzdělávání a v neposlední řadě také formou usměrňování vývoje bohatších regionů.⁵

Podmínkou pro realizaci regionální politiky je splnění následujících předpokladů⁶:

- zajištění existence programů, resp. programových dokumentů s jasně specifikovanými prioritami, cíli a opatřeními pro jejich dosažení
- zajištění zdrojů pro realizaci daných strategií (finanční, technické a lidské zdroje)
- zajištění institucionálního rámce pro vytvoření programových dokumentů a pro realizaci strategií a programů

V případě nesplnění alespoň jednoho předpokladu je dle Skokana regionální politika neúspěšná. Cílem regionální politiky jsou v současné době následující oblasti⁷:

- podpora oblastí s dlouhodobě vysokou mírou nezaměstnanosti,
- omezování dalšího rozšiřování přetížených aglomerací,
- snížení diference mezi jednotlivými regiony ve snaze napomoci makroekonomické stabilitě,
- zajištění plného využití pracovních sil a vyššího tempa růstu ekonomiky,
- potlačení migrace obyvatel z pracovních důvodů,
- udržení a rozvoj regionální kultury a identity,
- zajištění růstové dráhy pro jednotlivé regiony,
- zajištění rovnoměrného rozmístění hospodářských aktivit.

Wokoun dále uvádí, že cíle regionální politiky jsou dány identifikací palčivých regionálních problémů a vycházejí „z pojetí státní hospodářské politiky, přičemž pro jednotlivá časová období dochází k jejich konkretizaci pokud možno tak, aby bylo možno kontrolovat jejich splnění a souběžně hodnotit účinnost použitých nástrojů.“⁸

⁵ Mates P., Wokoun R. a kol. - Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy, 2001, str. 115

⁶ Skokan K. - Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské Unie, 2003, str. 12

⁷ Svobodová H. a kol. – Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie České republiky, [online], [cit. 2014-07-25]

⁸ Wokoun R. - Česká regionální politika v období vstupu do EU, 2003, str. 17

Cíle regionální politiky slouží mj. k odvození nástrojů regionální politiky. Wokoun tyto nástroje charakterizuje jako nástroje makroekonomické (např. snížení sazby daně v určitých regionech či protekcionistická řešení pro upadající regiony), mikroekonomické (např. vykupování nemovitostí, subvence na dopravní náklady) a ostatní nástroje (existence regionálních rozvojových agentur). V širším pojetí si lze pod pojmem nástroje regionální politiky představit finanční a infrastrukturní pomoc, regionální alokaci veřejných investic či státních zakázek, restriktivní prostředky či decentralizaci státních úřadů.⁹

3.1.1 Historie regionální politiky

Počátky regionální politiky lze sledovat již od období Velké hospodářské krize ve 30. letech 20. století, kdy se ve Velké Británii objevily značné rozdíly mezi jednotlivými regiony a bylo tedy nezbytné začít vzniklou situaci řešit. V r. 1934 byl přijat Zákon o speciálních územích, který definoval problémové regiony a způsoby, jak zlepšit infrastrukturu a alokovat prostředky. Zákon o místní zaměstnanosti byl přijat r. 1960 a definuje rozvojové regiony s vysokou mírou nezaměstnanosti, které byly finančně podporovány. Mnoho nástrojů regionální politiky bylo definováno a také vyzkoušeno právě ve Velké Británii.

Uplatňování regionální politiky lze v zemích západní Evropy sledovat od přelomu 50. a 60. let.¹⁰ Postkomunistické státy začaly implementovat regionální politiku do institucionálního rámce až na konci 80. let 20. století¹¹, avšak i v této době se v ČR vzhledem k aktuálnímu dění nepřikládala regionální politice příliš vysoká důležitost. V r. 1990 byl vytvořen dokument s názvem Zásady zákona ČNR o regionální politice, ve kterém byla regionální politika definována jako soustava činností, které měly zajistit rovnovážný rozvoj jednotlivých regionů. Tento dokument však nebyl projednáván, nicméně tehdejší vláda se zavázala předložit do r. 1992 zákon o regionální politice. Ani tento závazek však nebyl naplněn.

V r. 1992 byl schválen dokument Zásady regionální politiky vlády ČR, jež byl r. 2008 aktualizován. Lze konstatovat, že do r. 1996 byla regionální politika přesto opomíjena a jediný její významnější projev byla podpora malého a středního podnikání

⁹ Wokoun R., Malinovský J., Damborský M. Blažek J. a kol. – Regionální rozvoj, 2008, str. 35 - 36

¹⁰ Wokoun R., Malinovský J., Damborský M. Blažek J. a kol. – Regionální rozvoj, 2008, str. 24 - 25

¹¹ Wokoun R. - Základy regionálních věd a veřejné správy, 2011, str. 95

v ekonomicky slabších regionech. V r. 1994 byl zaveden program Region, který měl za úkol zvýšit atraktivitu malého a středního podnikání v problémových regionech. Tento program byl korigován Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou.¹²

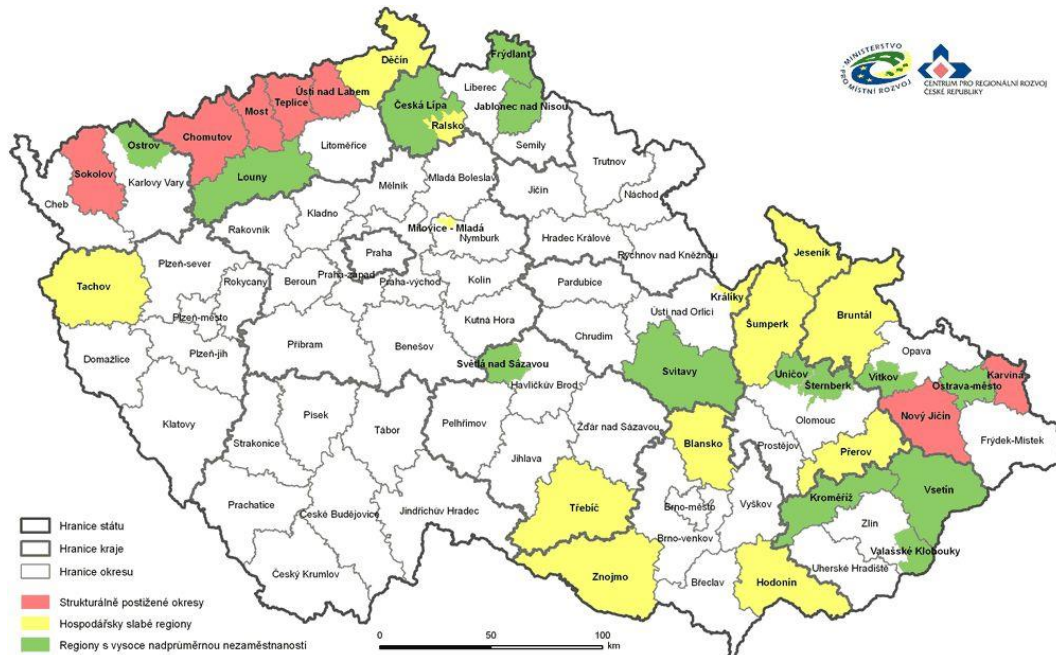
Od r. 1996 postupně rostl zájem o regionální politiku např. kvůli možnému vstupu do EU, nicméně se v ČR začaly více objevovat disparity mezi jednotlivými regiony (Ústecko, Ostravsko). V tomto roce byl započat tzv. proces aktivizace regionální politiky, jež se vyznačoval dvěma faktory – vnějším (možný vstup do EU), vnitřním (zvyšování regionálních rozdílů). Proces aktivizace měl za následek vznik Ministerstva pro místní rozvoj ČR (1. 11. 1996) a zavedení 14 krajů. Zlom však nastal později r. 1998, kdy byly aktualizovány již zmíněné Zásady regionální politiky ČR. V tomto období dále začal proces přípravy dokumentu, jež podmiňoval předvstupní pomoc EU, tzv. Národní rozvojový plán ČR pro programovací období 2000 – 2006.

Do r. 2000 nebyla regionální politika ukotvena v zákoně a fungovala tak na základě vládních usnesení. Změna nastala 22. 6. 2000, kdy byl schválen první zákon zabývající se regionální politikou, a to Zákon. č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tímto zákonem byly definovány podmínky nezbytné pro poskytnutí podpory a působnost správních úřadů, krajů či obcí. Tímto zákonem se také česká legislativa posunula k legislativě regionální politiky EU. Zákonem č. 129/2000 Sb., byla započata existence zastupitelstev krajů a zákon č. 128/2000 Sb., pak završil proces utváření územních celků. V r. 2002 byly zavedeny regionální rady na úrovni NUTS 2, jejichž úkolem bylo zavedení regionálních rozvojových projektů. Působení světové hospodářské krize se projevilo také v regionální politice, proto bylo od r. 2010 zavedeno nové vymezení regionů se soustředěnou podporou státu.¹³ Toto zobrazení lze sledovat na obr. č. 1.

¹² Svobodová H. a kol. – Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie České republiky, [online], [cit. 2014-07-29]

¹³ tamtéž

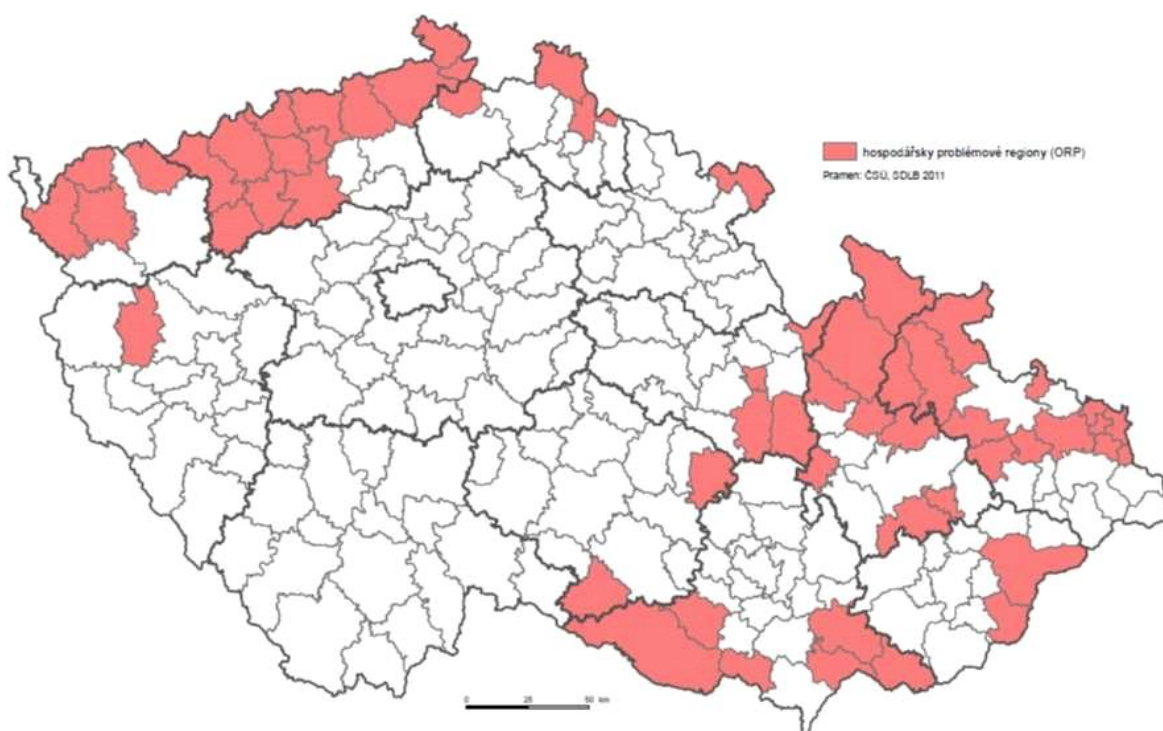
Obrázek č. 1 – Zobrazení regionů se soustředěnou podporou státu

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010

Strategie regionálního rozvoje 2014-2020 se pro vymezení území s podporou státu řídí i nadále jako v minulém období zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Základní jednotkou pro vymezení problémových regionů nejsou v tomto období okresy, ale správní obvody obcí s rozšířenou působností. Toto zobrazení lze sledovat na obrázku č. 2.

Obrázek č. 2 – Zobrazení Hospodářsky problémových regionů

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012

Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014-2020 vymezuje dvě základní kategorie regionů: I. Hospodářsky problémové regiony, do které dle § 4 odst 2 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje řadíme strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony. II. Ostatní regiony, které zahrnují bývalé vojenské prostory a jejich části a sociálně znevýhodněné oblasti.

3.2 Regionální politika EU

Regionální politika EU, jež patří k nejdůležitějším pilířům Společenství, bývá často označována pod pojmem Politika hospodářské a sociální soudržnosti. Její snahou je vyrovnání ekonomických a společenských rozdílů mezi dílčími regiony.¹⁴ Je zaměřena na regiony i města EU, přičemž se prostřednictvím strategických investic snaží o jejich ekonomický růst a celkové zlepšení kvality života obyvatel.¹⁵ Existence těchto disparit se

¹⁴ Euroskop – Regionální politika, [online], [cit. 2014-08-04]

¹⁵ Evropská unie – Regionální politika, [online], [cit. 2014-08-05]

neslučuje s některými nejdůležitějšími principy EU. Regionální politiku EU lze tedy charakterizovat jako investiční politiku. Právě prostřednictvím investic je postupně realizována strategie Evropa 2020. Dle Evropské komise bude v období 2014-2020 do jednotlivých regionů EU rozděleno celkem 351 mld. EUR. Investicemi bude EU v tomto období podporovat např. malé a střední podniky, úspory energie a čistější životní prostředí, vzdělávání a výzkum a v neposlední řadě také zlepšení přístupu k digitálním technologiím a zlepšení dopravních spojů.¹⁶

3.2.1 Principy regionální politiky EU

Roku 1986 byl přijat tzv. Jednotný evropský akt, který mj. zavedl základní principy regionální politiky.¹⁷ Mezi výchozí principy regionální politiky lze zařadit následující¹⁸:

- princip koncentrace,
- princip programování,
- princip partnerství,
- princip adicionality.

Smyslem principu koncentrace je snaha o cílení prostředků a úsilí do takových regionů, jejichž problémem je dlouhodobá nižší ekonomická výkonnost, ale také životní úroveň. Tyto oblasti lze označit za regiony se soustředěnou podporou rozvoje ze strany státu.

Hlavní myšlenkou principu programování je realizace víceletých programů, resp. programových dokumentů. Zpracování těchto programových dokumentů je úkolem vlády jednotlivých členských zemí.

Princip partnerství lze chápat jako úzkou spolupráci na vertikální i horizontální úrovni mezi orgány, jež se nacházejí na všech úrovních rozhodování. V případě horizontálního partnerství spolupracují např. obce a regiony, spolupráci na vertikální úrovni pak reprezentuje např. spolupráce mezi ministerstvy a regiony.

Princip adicionality předpokládá, že prostředky ze společného rozpočtu EU jsou pouze doplňkovým zdrojem, jež napomáhá podporovat aktivity zaměřené na vývoj regionů v dané členské zemi. V tomto případě se předpokládá stoupající tendence národních zdrojů

¹⁶ Evropská komise – Přehled regionální politiky, [online], [cit. 2014-08-10]

¹⁷ Euroskop – Regionální politika, [online], [cit. 2014-08-04]

¹⁸ Skokan K. - Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské Unie, 2003, str. 12

členských států a jejich úroveň by tedy neměla být nižší než úroveň zdrojů v minulém programovém období.¹⁹

Maastrichtská smlouva přinesla do problematiky regionální politiky další princip, a to princip subsidiarity.²⁰ Předpokladem tohoto principu je znalost problematických oblastí v daném regionu, jež znemožňují jeho další rozvoj. Princip subsidiarity zajišťuje řešení jednotlivých cílů na co nejnižší úrovni rozhodování, vyšší úrovně zasahují pouze v situaci, kdy je nemožné dosáhnout cíle prostřednictvím regionálního orgánu.

Princip solidarity spočívá v přispívání prostředků do společného rozpočtu EU od ekonomicky vyspělejších zemí a jejich čerpání ekonomicky méně vyspělými členskými státy.²¹

Nařízením Rady č. 1083/2006 byl zaveden princip monitorování. Poskytnuté prostředky by měly být vynakládány s co největší efektivitou, k čemuž slouží prvotní analýza očekávaného dopadu daného programu, která se provádí ještě před samotným schválením tohoto programu. Po dokončení realizace jsou nadále monitorovány skutečné dopady a přínosy daného programu. Tento postup je principem monitorování.²²

3.2.2 Nástroje regionální politiky EU

Mezi hlavní nástroje regionální politiky EU lze zařadit strukturální fondy. *„Základním účelem vytvořených strukturálních fondů je prostřednictvím rozvojových programů a projektů snižovat zaostalost znevýhodněných regionů včetně venkovských a zajistit v těchto oblastech vyrovnaný a udržitelný rozvoj.“*²³

Mezi strukturální fondy, z kterých plynou finanční prostředky na regionální politiku, patří Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) či Evropský sociální fond (ESF). Podpora znevýhodněných států plyne také z Fondu soudržnosti. Strukturální fondy jsou určeny především pro znevýhodněné regiony, jako jsou např. venkovské či problémové městské oblasti, pohraniční regiony, oblasti s upadajícím průmyslem atd. Finanční

¹⁹ tamtéž

²⁰ Euroskop – Regionální politika, [online], [cit. 2014-08-04]

²¹ Skokan K. - Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské Unie, 2003

²² tamtéž

²³ Wokoun R., Malinovský J., Damborský M. Blažek J. a kol. – Regionální rozvoj, 2008, str. 329 - 330

prostředky jsou čerpány v rámci tzv. programových období, přičemž v současné době probíhá programovací období 2014-2020.²⁴

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

ERDF je základní instrument regionální politiky pro financování strukturální pomoci skrz regionální rozvojové programy, jež jsou zaměřené na velmi problémové oblasti a na minimalizování meziregionálních disparit. ERDF vznikl r. 1974²⁵ a slouží k tomu, aby: „svou účastí na rozvoji a strukturálních změnách zaostávajících regionů a přeměně upadajících průmyslových oblastí pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly ve Společenství.“²⁶ Prostřednictvím ERDF jsou podporovány takové regiony, které mají HDP/obyv. nižší, než činí 75 % průměru HDP EU 25.²⁷

Investice ERDF plynou do několika klíčových oblastí, a to do inovace a výzkumu, digitální agendy, nízkouhlíkového hospodářství a do podpory malých a středních podniků. Tento přístup je označen pojmem tematická koncentrace. Výše prostředků ERDF je závislá na kategorii daného regionu. V případě více rozvinutých regionů je nutné, aby se alespoň 80 % fondů zaměřovalo na nejméně dvě výše uvedené priority. V případě přechodových regionů se musí zaměřovat alespoň 60 % fondů na nejméně dvě z výše uvedených priorit a v méně rozvinutých regionech činí toto procento hodnoty 50 %. Současně však musí být splněna podmínka, která ukládá, aby část prostředků ERDF byla směřována na projekty, jež se zabývají nízkouhlíkovým hospodářstvím. Ve více rozvinutých regionech musí směřovat 20 %, v přechodových regionech 15 % a v méně rozvinutých regionech 12 % prostředků ERDF do nízkouhlíkového hospodářství.²⁸ ERDF je zaměřen na financování tzv. tvrdých investičních projektů.²⁹

²⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Informace o fondech, [online], [cit. 2014-08-12]

²⁵ EurAktiv – Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), [online], [cit. 2014-09-06]

²⁶ Smlouva z Nice, Čl. 160,

²⁷ Vláda ČR - Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), [online], [cit. 2014-09-06]

²⁸ Evropská komise - Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), [online], [cit. 2014-09-06]

²⁹ Euroskop – Přehled Fondů EU, [online], [cit. 2014-09-07]

Evropský sociální fond (ESF)

ESF představuje finanční instrument pro realizaci Evropské strategie zaměstnanosti. Jeho posláním je snižování nezaměstnanosti a rozvoj zaměstnanosti, rozvoj trhu práce a lidských zdrojů a podpora rovných příležitostí na trhu práce.³⁰

Prostředky z ESF plynou např. do oblasti vzdělávání zaměstnanců, programů zaměřených na osoby postižené sociální exkluzí a na zavádění nových metod vzdělávání. ESF vznikl společně s ERDF. Na rozdíl od ERDF se však ESF zaměřuje především na tzv. měkké neinvestiční projekty.³¹

Fond soudržnosti (FS)

Na rozdíl od dvou výše uvedených fondů se FS neřadí do strukturálních fondů. FS nepodporuje regiony jako ERDF a ESF, ale chudší státy. FS byl založen r. 1993 za účelem poskytnutí pomoci určitým zemím (Řecko, Španělsko, Portugalsko, Irsko) a jejich plynulejšího vstupu do měnové a hospodářské unie. „*Fond soudržnosti financuje projekty ve sféře životního prostředí a transevropských dopravních sítí.*“³²

Prostředky FS jsou určeny takovým státům, jejichž hrubý národní produkt je nižší než 90 % průměru EU. Česká republika tedy také využívá prostředků z FS.³³ Mimo ČR jsou prostředky FS v programovém období 2014-2020 určeny pro Slovensko, Polsko, Maďarsko, Rumunsko, Slovinsko, Bulharsko, Chorvatsko, Maltu, Portugalsko, Řecko, Estonsko, Lotyšsko a Litvu.³⁴

3.2.3 Cíle regionální politiky EU

Jak bylo výše uvedeno, kohezní politika EU je prováděna v sedmiletých cyklech neboli programových obdobích. Každé programové období reaguje na aktuální potřeby současných, ale i přistupujících členů EU.

³⁰ ESF ČR - Evropský sociální fond v ČR, [online], [cit. 2014-09-07]

³¹ Euroskop – Přehled Fondů EU, [online], [cit. 2014-09-07]

³² Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Fond soudržnosti, [online], [cit. 2014-09-07]

³³ tamtéž

³⁴ Evropská komise – Fond soudržnosti, [online], [cit. 2014-09-06]

3.2.4 Programové období 2007-2013

V programovém období 2007-2013 se regionální politika EU zaměřovala na tři cíle, a to³⁵:

- Cíl 1 Konvergence.
- Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.
- Cíl 3 Evropská územní spolupráce.

Na následujícím grafu je uvedeno detailní rozdělení finančních prostředků dle jednotlivých cílů regionální politiky v programovacím období 2007-2013.

Tabulka č. 1 – Finance připadající na jednotlivé cíle v období 2007-2013

Cíl	Fondy pro ČR
Konvergence	730 mld. Kč
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	11,73 mld. Kč
Evropská územní spolupráce	10,97 mld. Kč
Celkem	752,7 mld. Kč

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2011, vlastní zpracování

V období 2007 – 2013 bylo v České republice využito 26 operačních programů, přičemž přeshraniční spolupráce byla předmětem těchto programů³⁶:

- OP Bavorsko – Česká republika,
- OP Sasko – Česká republika,
- OP Rakousko – Česká republika,
- OP Slovensko - Česká republika,
- OP Polsko – Česká republika.

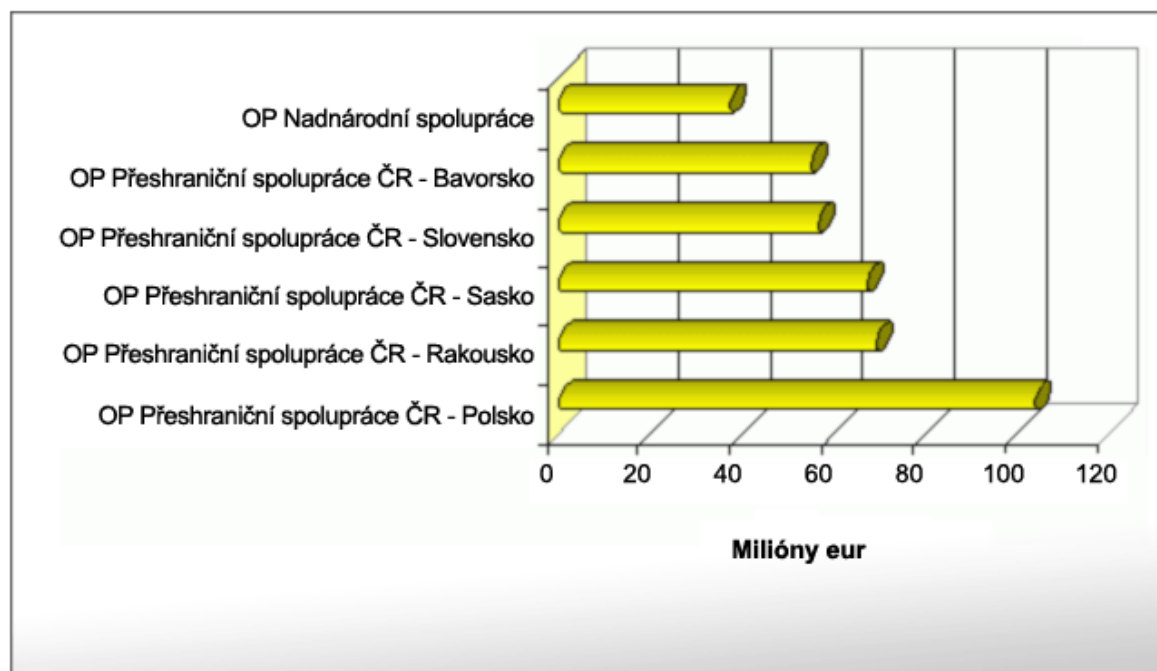
Operační programy jsou určeny pro hraniční regiony na úrovni NUTS III, které sousedí s regiony jiného členského státu. Mimo tyto operační programy byl vytvořen také operační program Nadnárodní spolupráce, který rozděluje EU na určité zóny, přičemž Česká republika společně se Slovenskem, Rakouskem, Polskem, Maďarskem, Slovinskem a částí Německa, Itálie a Ukrajiny náleží do zóny Střední Evropa. Dále byly vytvořeny

³⁵ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Programy přeshraniční spolupráce 2007 - 2013, [online], [cit. 2014-09-08]

³⁶ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Programy přeshraniční spolupráce 2007 - 2013, [online], [cit. 2014-09-08]

také dva síťové operační programy, a to ESPON 2013 a INTERACT II. V období 2007-2013 bylo pro politiku soudržnosti vyčleněno 347 mil. EUR. Pro Českou republiku byla vyhrazena částka převyšující 26 mld. EUR, tedy zhruba 752 mld. Kč. Aby bylo možné úspěšně čerpat prostředky poskytnuté EU, musí Česká republika přidat ze svého rozpočtu zhruba 4 mld. EUR. To je dáno podmínkou EU, která hradí pouze 85 % z celkových výdajů na programy v rámci regionální politiky.³⁷ Na následujícím grafu lze sledovat rozdělení prostředků vyčleněných pro Českou republiku v rámci jednotlivých operačních programů v období 2007-2013.

Graf č. 1 – Rozdělení prostředků do jednotlivých OP

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011

3.2.5 Programové období 2014-2020

Pro politiku soudržnosti v současně probíhajícím období bylo vyčleněno 351,8 mld. EUR, což je zhruba třetina rozpočtu EU. Tyto prostředky budou přerozděleny do 272 regionů nacházejících se v EU, přičemž největší část financí bude směřovat do méně rozvinutých regionů.³⁸

³⁷ tamtéž

³⁸ Ministerstvo pro místní rozvoj – Evropské fondy 2014 – 2020: Jednoduše pro lidi, [online], [cit. 2015-03-02]

Pro toto období byla vytvořena tzv. Dohoda o partnerství, schválená Evropskou komisí 26. 8. 2014. Jedná se o strategický dokument, který definuje priority pro čerpání ESIF za předpokladu dodržování strategie Evropa 2020. Tato dohoda plní stejnou úlohu jako tzv. Národní strategický referenční rámec, který byl určen pro předchozí období 2007-2013.³⁹

V období 2014-2020 dochází k přerozdělování financí prostřednictvím tzv. Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). Ty sdružují pět fondů, jako ERDF, ESF, EZFRV (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova), ENRF (Evropský námořní a rybářský fond) a Fond soudržnosti. Největší finanční částka, téměř 12 mld. EUR pro Českou republiku, připadá na ERDF. Následující tabulka zobrazuje alokaci finančních prostředků pro ČR z hlediska jednotlivých fondů.⁴⁰

Tabulka č. 2 – Rozdělení prostředků dle fondů pro ČR v období 2014 – 2020

Druh fondu	Finanční částka (mld. EUR)
Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)	11,94
Evropský sociální fond (ESF)	3,43
Fond soudržnosti (FS)	6,26
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)	2,31
Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)	0,03

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015, vlastní zpracování

V současném programovacím období 2014-2020 byly stanoveny dva cíle regionální politiky, a to⁴¹:

- Cíl 1 Investice pro růst a konkurenceschopnost.
- Cíl 2 Evropská územní spolupráce.

³⁹ tamtéž

⁴⁰ Ministerstvo pro místní rozvoj – Evropské fondy 2014 – 2020: Jednoduše pro lidi, [online], [cit. 2015-03-02]

⁴¹ Euroskop – Regionální politika 2014 - 2020, [online], [cit. 2015-01-08]

Stejně jako v minulém období je cíl Evropské územní spolupráce rozdělen do tří směrů, tedy do přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce. Největší část finančních prostředků bude plynout do přeshraniční spolupráce.⁴²

Dle Nařízení Evropského parlamentu ze 17.12.2013 by mělo být cílem přeshraniční spolupráce: *„řešení společných problémů určených společně v pohraničních regionech, kterými jsou například: špatná dostupnost, zejména v souvislosti s připojením k sítím informačních a komunikačních technologií (IKT) a také s dopravní infrastrukturou, upadající místní průmyslová odvětví, nevhodné podnikatelské prostředí, nedostatek sítí mezi místními a regionálními správami, nízká úroveň výzkumu a inovací a zavádění IKT, znečištění životního prostředí, předcházení rizikům, záporné postoje vůči občanům sousední země, a cílem by mělo být i využití nevyužitého růstového potenciálu v pohraničních oblastech (rozvoj příhraničních zařízení a klastrů pro výzkum a inovace, integrace přeshraničního trhu práce, spolupráce mezi vzdělávacími institucemi, včetně univerzit, nebo mezi zdravotnickými centry) a zároveň prohlubování procesu spolupráce za účelem celkově harmonického rozvoje Unie.“*⁴³

Celkem je v programovacím období 2014 – 2020 České republice vyhrazeno necelých

26 mld. EUR. Na cíl Evropská územní spolupráce je dle Nařízení vyčleněno 2,75 % z celkových prostředků, které jsou dostupné pro rozpočtový závazek z ERDF, ESF a FS. Na přeshraniční spolupráci připadá 74,05 % (tzn. 6,6 mld. EUR), na nadnárodní spolupráci 20,36 % (tzn. 1,8 mld. EUR) a na meziregionální spolupráci 5,59 % (0,5 mld. EUR).⁴⁴

Oproti minulému období klesl počet programů, což je dáno vytvořením jednoho integrovaného operačního programu, který pokrývá původních 7 regionálních operačních programů. V současné době tedy existuje 10 operačních programů, jež jsou financovány z Evropských strukturálních a investičních fondů ESIF. Jedná se o následující OP⁴⁵:

- Integrovaný regionální OP,
- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost,
- OP Zaměstnanost,
- Program rozvoje venkova,

⁴² Euroregion Silesia – Cíl 2 v období 2014 – 2020, [online], [cit. 2014-09-11]

⁴³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013

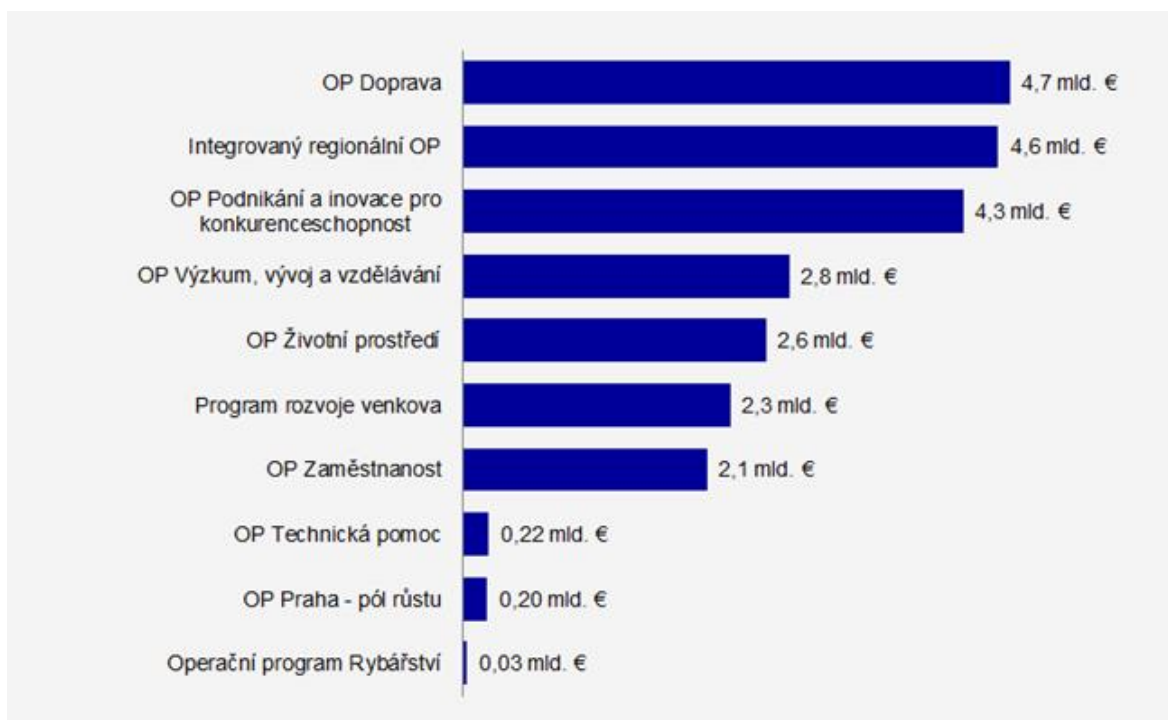
⁴⁴ tamtéž

⁴⁵ Národní síť místních akčních skupin ČR – Operační programy 2014 – 2020, [online], [cit. 2014-09-18]

- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání,
- OP Doprava,
- OP Životní prostředí,
- OP Technická pomoc,
- OP Praha – pól růstu ČR,
- OP Rybářství.

Následující graf prezentuje rozložení finančních prostředků mezi jednotlivé operační programy v programovacím období 2014-2020.

Graf č. 2 – Alokace prostředků z ESIF mezi jednotlivé operační programy 2014 – 2020

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2014

Tyto programy jsou rozděleny do osmi tematických oblastí, které byly stanoveny na národní úrovni a propojují tak prioritní osy operačních programů a národní rozvojové priority a cíle.⁴⁶

⁴⁶ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Programy přeshraniční spolupráce 2014 - 2020, [online], [cit. 2014-10-02]

3.3 Problematika přeshraniční spolupráce

Následující kapitola rozebírá problematiku přeshraniční spolupráce. Je nezbytné si nejprve definovat několik základních pojmů souvisejících s hranicemi.

3.3.1 Hranice

Hranice lze vysvětlovat pomocí mnoha definic. Dle Jeřábka a kol. je hranice smluvně stanovená linie, a to jak v terénu, tak na mapách. „*Odděluje území jednoho suverénního státu od území jiného suverénního státu nebo od oblasti nepodléhající suverénní moci žádného státu (volné moře).*“⁴⁷

Hranice je možné rozdělit dle následujících druhů⁴⁸:

- geografická hranice,
- politická a ekonomická hranice,
 - vnitřní a vnější hranice,
 - vnitrostátní a státní hranice,
- lidská prostorová hranice,
- politicko-geografická hranice.

Toto však není jediné možné členění, jelikož existuje také rozdělení dle hospodářské vyspělosti regionů, která spolu sousedí. V tomto případě pak lze rozlišovat hranici symetrickou či asymetrickou. O symetrické hranici lze hovořit v případě, že sousední státy jsou srovnatelně ekonomicky vyspělé. Z hlediska asymetrické hranice se jedná o odlišnou ekonomickou vyspělost sousedících států a také rozdílnou formu příhraničních vztahů oproti případu symetrické hranice. Zde se přeshraniční spolupráce snaží zužitkovat ekonomickou rovnováhu. Přeshraniční vztahy mohou být ve srovnání se symetrickou hranicí intenzivnější.⁴⁹

3.3.2 Hraniční efekt

V souvislosti s problematikou hranic je vhodné definovat pojem hraniční efekt, díky kterému se zkoumají příhraniční vztahy mezi sousedními regiony.

⁴⁷ Jeřábek M., Dokoupil J., Havlíček T. a kol. – České pohraničí: Bariéra nebo prostor zprostředkování?, 2004, str. 47

⁴⁸ Jeřábek M., Dokoupil J., Havlíček T. a kol. – České pohraničí: Bariéra nebo prostor zprostředkování?, 2004, str. 47 - 49

⁴⁹ Jeřábek M., Dokoupil J., Havlíček T. a kol. – České pohraničí: Bariéra nebo prostor zprostředkování?, 2004, str. 52

Dle O. J. Martinéze se hraniční efekt dělí na několik druhů⁵⁰:

- efekt odcizení (I. kvadrant),
- efekt koexistenční (II. kvadrant),
- efekt kooperační (III. kvadrant),
- efekt integrační (IV. kvadrant),

Hraniční efekt lze rozdělit dle Jeřábka a kol. následovně⁵¹:

- bariérový,
- filtrační,
- koncentrační,
- kontaktní,
- periferní,
- difúzní,
- efekt propustnosti hranic,
- efekt diverzifikace a polarizace.

3.3.3 Charakteristika pohraniční a příhraničí

Je nutné rozlišovat pojmy pohraničí a příhraniční prostor. Pohraničí lze vysvětlit jako území státu přiléhající ke státním hranicím, resp. jako okrajová území celku, v němž se setkávají různá společenství.⁵² Příhraniční prostor se pak definuje jako region rozdělený hranicemi. Z toho lze odvodit, že hranice je z každé části obklopena příhraničním prostorem. Tzv. stupeň propustnosti je pak určen podle množství interakcí příhraniční spolupráce a její úrovní. Právě díky stupni propustnosti je možné členit druhy příhraničních regionů, které jsou uvedeny níže⁵³:

- otevřený příhraniční region,
- uzavřený příhraniční region,
- systém mostu,
- systém kontaktního území,

⁵⁰ Global Politics – Vybrané problémy ze studia přeshraničních struktur EU, [online], [cit. 2015-01-05]

⁵¹ Jeřábek M., Dokoupil J., Havlíček T. a kol. – České pohraničí: Bariéra nebo prostor zprostředkování?, 2004, str. 53

⁵² Zich F. - Sborník statí - České pohraničí, 1991, str. 69

⁵³ Jeřábek M., Dokoupil J., Havlíček T. a kol. – České pohraničí: Bariéra nebo prostor zprostředkování?, 2004, str. 49 - 55

Zatímco prvně jmenované typy prezentují extrémní formu regionu, další pak představují formu smíšenou. V případě otevřeného příhraničního regionu vykazují hranice vyšší stupeň jednostranně orientované propustnosti. Tento systém lze sledovat za předpokladu historického konstituování států a při snaze o zvětšení státního území. Zavřený příhraniční region je pak model, který vykazuje nepropustné hranice. Při tomto systému se moc, obyvatelstvo i zásoby soustředí do centrálních částí. To následně vede k posílení regionálních disparit. Příhraniční regiony vykazující tzv. systém mostu disponují částečně otevřenou hranicí s několika hraničními přechody, resp. mosty. Na těchto místech je pak realizována výměna osob i zboží za předpokladu zachování nezávislosti, identity a určitého izolování regionů, jež spolu sousedí. Posledně jmenovaný systém kontaktního území se vyznačuje silnější formou integrace obou společenství, resp. jejich fúzí. Hranice jsou v tomto modelu plně otevřené a převažuje zde určitá nová nadnárodní společnost.⁵⁴

Pohraniční oblasti jsou popisovány jako periferní, hůře dostupné a méně ekonomicky výkonné oblasti s rozptýlenou strukturou sídel. Existence tzv. železné opony způsobila, že došlo ke značnému zpomalení rozvoje těchto regionů, jakožto i k narušení společenských a hospodářských vazeb. Zlepšení situace nastává až díky budování unie a jednotného trhu, resp. svobodného obchodu se zbožím, službami i kapitálem.⁵⁵

⁵⁴ Jeřábek M., Dokoupil J., Havlíček T. a kol. – České pohraničí: Bariéra nebo prostor zprostředkování?, 2004, str. 49 - 55

⁵⁵ Jetmar M. - Cestovní ruch v příhraničních oblastech, Praha, 2007

4. Přeshraniční spolupráce

Přeshraniční spolupráce je definována jako jakákoli vzájemná součinnost subjektů, jež se nachází na opačných stranách hranic. Přeshraniční spolupráce zahrnuje veškeré aktivity podporující vývoj hospodářských a společenských vazeb v rámci zúčastněných zemí.⁵⁶

Podle tzv. Madridské úmluvy, známé také pod názvem Evropská rámcová úmluva pro přeshraniční spolupráci mezi územními orgány, která byla r. 1981 podepsána členskými státy Rady Evropy, zahrnuje přeshraniční spolupráce všechny akce, které byly společně odsouhlaseny s cílem propagace a podpory dobrých sousedských vztahů mezi jednotlivými úřady či územními společenstvími „*pravomoci dvou nebo více smluvních stran, jakož*

i uzavírání jakýchkoliv dohod a smluv, které budou nezbytné pro dosažení uvedených cílů.“⁵⁷

Peková uvádí, že ekonomická, kulturní, vzdělávací, vojenská či další spolupráce „*vyžaduje finanční prostředky z národních rozpočtových soustav, zejména ze státního rozpočtu, nicméně se využívají i zdroje municipálních a regionálních rozpočtů (podle typu spolupráce a programů spolupráce).*“⁵⁸ Řada programů na spolupráci je realizována v rámci Evropské unie, OSN či UNESCO.⁵⁹ Malinovský a Sucháček uvádí, že financování přeshraniční spolupráce je realizováno ze zdrojů Evropské unie, vlastních prostředků zúčastněných měst a obcí a také ze zdrojů pocházejících ze soukromého sektoru.⁶⁰

Madridská úmluva dále stanovuje, že přeshraniční spolupráce bude vykonávána „*v rámci pravomocí jednotlivých územních společenství nebo úřadů.*“⁶¹ Tyto subjekty musí být ustanoveny pomocí právních norem jednotlivých zemí. Existují však i další legislativní normy, které ukládají pravidla pro přeshraniční spolupráci, a to např. bilaterální smlouvy mezi územními jednotkami či členskými státy.⁶²

⁵⁶ Jetmar M. - Cestovní ruch v příhraničních oblastech, Praha, 2007

⁵⁷ Dočkal V. - Přeshraniční spolupráce na východních hranicích České republiky: růžový obláček a hrana reality, Brno, 2005, str. 21

⁵⁸ Peková J. – Veřejné finance, Praha, 2008, str. 518

⁵⁹ Peková J. – Veřejné finance, Praha, 2008, str. 519

⁶⁰ Malinovský J., Sucháček J. - Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky EU, 2008

⁶¹ Dočkal V. - Přeshraniční spolupráce na východních hranicích České republiky: růžový obláček a hrana reality, Brno, 2005, str. 22

⁶² Dočkal V. - Přeshraniční spolupráce na východních hranicích České republiky: růžový obláček a hrana reality, Brno, 2005, str. 23

Při zkoumání problematiky spolupráce územních společenství nacházejících se na opačných stranách hranic je nezbytné správně rozlišovat jednotlivé druhy možné spolupráce. Ty prezentuje níže uvedená tabulka č. 3.

Tabulka č. 3 – Porovnání jednotlivých typů spolupráce

Přeshraniční spolupráce	Transnárodní spolupráce	Interregionální spolupráce
Přímá sousedská spolupráce regionálních a místních instancí podél hranice ve všech oblastech života, při zapojení všech aktérů.	Spolupráce (mezi státy, příp. za účasti regionů) k jednomu odbornému tématu (např. územní plánování), vztaheno na velká související území.	Spolupráce (mezi regionálními a místními institucemi) převážně v jednotlivých sektorech (ne ve všech oblastech života) a s vybranými aktéry (ne se všemi aktéry).
Spiše organizovaná, jelikož existuje delší tradice (regionální / místní).	Organizace je zpravidla ve vývoji.	Organizace dosud není v popředí, neboť zatím neexistuje dlouhá tradice.
Propojení v rámci Evropského sdružení regionů (AGEG)	Propojení je sotva organizováno, existují však určité snahy v rámci mezinárodních organizací (např. Evropská Rada, Severská rada, CRPM).	Propojení především v rámci Shromáždění evropských regionů (VRE), ale např. také v rámci Konference evropských pobřežních regionů (CRPM).

Zdroj: AEBR, vlastní zpracování

4.1 Typy přeshraničních struktur

Dokoupil rozděluje přeshraniční struktury na následující typy:⁶³

- Euroregiony,
- pracovní společenství,
- různé institucionální organizace.

Přeshraniční spolupráci však lze dělit také z hlediska intenzity, a to na⁶⁴:

- struktura typu A,
- struktura typu B,
- struktura typu C,
- struktura typu D.

Struktura typu A vyjadřuje dlouhodobou formu přeshraniční struktury, která má ve většině případů společné řídicí centrum a jejíž současná podoba byla formována několik desítek let. Struktura typu B pak zahrnuje regiony, které jsou spjaty s jednotlivými

⁶³ Dokoupil J. - Diferencující aspekty zkoumání hraničního efektu, Ústí nad Labem, 2002

⁶⁴ tamtéž

příhraničními projekty či programy. Tyto struktury často vznikly v závislosti na strukturální politice EU. V tomto případě se zde nenachází ani historický rozměr kooperací, ani jasná organizační struktura. Struktura typu C pak zahrnuje struktury, jež jsou navzájem propojené a vykazují nižší stupeň integrace. Pro tento typ struktury je charakteristické oddělení sekretariátů. Poslední jmenovaná struktury typu D pak může existovat v různých podobách (např. partnerství regionálních orgánů). Patří sem různá informační a konzultační centra.⁶⁵

Dočkal pracuje s modifikovaným členěním jednotlivých struktur přeshraniční spolupráce, kdy mezi hlavní kritéria pokládá intenzitu spolupráce a její charakter. Modifikovanou verzi uvádí tabulka níže.

Tabulka č. 4 – Modifikované rozdělení struktur

Intenzita spolupráce	Přeshraniční struktura	Charakteristika
Vysoká intenzita spolupráce	Integrované euroregiony	společná regulace dopravních systémů, ochrany ŽP, vzdělávání, kulturního rozvoje, turistického ruchu i socioekonomického plánování u "silných politik" - překážka absence mezinárodně-právní subjektivit agenda pokrývá "slabé politiky"
Spolupráce prohlubující integraci	Vyvíjející se euroregiony	struktury, které se nachází v integračním procesu a vývoj nedosáhl úrovně integrovaných euroregionů (časové hledisko) struktury jejichž neformální fungování tenduje k vyšší míře integrace, ale formálně naráží na právní bariéry (omezené rozhodovací kompetence x nedostatečná právní legitimita) agenda pokrývá "slabé politiky", ke kterým disponuje právní způsobilosti
Stabilně nízká intenzita spolupráce	Účelové euroregiony	zaměřeny na nejsnadněji realizovatelné projekty z oblasti kultura, cestovní ruch, méně již životní prostředí či regionální vzdělávání není ambice prohlubovat integraci teoreticky agenda pokrývá veškeré "slabé politiky", které jsou na daném vývojovém stupni relevantní
Jednorázový charakter spolupráce	Ad hoc společenství	aktivita spojená s konkrétní grantovou možností, po jejíž realizaci existuje struktura formálně (až do vyhlášení jiné obdobné grantové výzvy) agenda jednorázová a většinou jednosektorově definovaná

Zdroj: Dočkal, 2005, vlastní zpracování

4.2 Principy přeshraniční spolupráce

Do přeshraniční spolupráce by měly být začleněny všechny oblasti, které jsou lidmi využívány v rámci jejich denního režimu. Přeshraniční spolupráce by teda měla zastřešovat oblast hospodářství, zaměstnanosti, bytové politiky, společenských aktivit, ale neměla by

⁶⁵ tamtéž

opomíjet ani aktivity vykonávané ve volném čase nebo ty, které zahrnují péči o životní prostředí.⁶⁶

Principy přeshraniční spolupráce byly stanoveny Asociací evropských hraničních regionů (AEBR) a zároveň jsou podporovány Evropskou komisí. Jedná se o principy:⁶⁷

- partnerství na vertikální a horizontální úrovni,
- subsidiarita na regionální, příp. lokální úrovni,
- koncepce společných projektů a programů pro rozvoj,
- realizace příhraničních programů.

Sdružení evropských příhraničních regionů (AGEG) stanovila tyto čtyři principy, které se však značně překrývají s principy AEBR:⁶⁸

- partnerství,
- subsidiarity,
- existence společných příhraničních projektů a koncepcí,
- vlastních finančních zdrojů a společné struktury na úrovni lokální i regionální.

Výše uvedené principy AGEG jsou zároveň základními předpoklady pro podpůrné programy EU. Princip partnerství (jak dle AEBR, tak dle AGEG) lze dále dělit na partnerství na vertikální či horizontální úrovni. Vertikální řeší partnerství na národní, regionální i lokální úrovni. Organizace, které jsou v rámci vertikálního partnerství vybudovány, mají za cíl pouze doplnit již existující organizace. Jejich funkce by tedy neměla konkurovat ani nahrazovat struktury, které již fungují. Horizontální úroveň partnerství je pak založena „na paritě partnerů bez ohledu na velikost země, fyzický nebo hospodářský význam nebo jiné ukazatele, jako je např. počet obyvatel.“⁶⁹ Díky principu subsidiarity je posílena funkce lokálních i regionálních organizací a institucí, přičemž princip „zdola“ ve spojitosti s principem partnerství na obou úrovních umožňuje vykonávat přeshraniční spolupráci právě na principu subsidiarity. Princip společných koncepcí a strategií utváří vhodné předpoklady pro realizaci projektů přeshraniční spolupráce

⁶⁶ Wilam P. - Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích, Ostrava, 2004. str. 22

⁶⁷ Association of European Border Regions - Praktický průvodce pro přeshraniční spolupráci, [online], [cit. 2014-12-18]

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Association of European Border Regions - Praktický průvodce pro přeshraniční spolupráci, [online], [cit. 2014-12-18]

v rámci daných subjektů. Tyto koncepce ve většině případů vycházejí ze SWOT analýzy, tedy analýzy silných a slabých stránek, která umožní definovat existující problémy, ale i možnosti pro rozvoj.⁷⁰

4.3 Evropské seskupení pro územní spolupráci

Dne 5. července 2006 zavedl na základě Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 Evropský parlament a Rada Evropské unie novou instituci s názvem Evropské seskupení pro územní spolupráci (ESÚS). Ke vzniku tohoto uskupení vedl Evropský parlament a Radu EU fakt, že v době programového období 2000-2006 byla odhalena nedostatečná funkčnost a účinnost stávajících nástrojů, jakým je např. Evropské hospodářské zájmové sdružení. Tyto nástroje byly označeny za nevhodné pro další organizaci spolupráce z hlediska iniciativy INTERREG. Využívání ESÚS bylo označeno za nepovinné. Cílem tohoto uskupení je podpora a usnadnění územní spolupráce (interregionální, transnárodní i přeshraniční) mezi členskými zeměmi ESÚS, čímž bude možné posílit ekonomickou i společenskou soudržnost. Mezi členy ESÚS mohou patřit:⁷¹

- členské země
- regiony a obce
- sdružení a další veřejnoprávní organizace

ESÚS nově umožnil založení uskupení regionálních i lokálních orgánů, které pochází z různých členských zemí s tím, že není nutný podpis mezinárodní dohody a ratifikace ze strany národního parlamentu. Členské země však musí souhlasit s účastí členů, kteří se nachází na území daného státu. Z toho plyne, že ESÚS sdružuje členy, kteří se nachází na území minimálně dvou členských zemí EU. Výklad úmluvy a její uplatňování se řídí právem členské země, ve které se nachází sídlo daného ESÚS.⁷²

V červnu 2009 proběhla novelizace zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, kdy byly upraveny jednotlivé podmínky pro existenci ESÚS na území České republiky. Tím byla svěřena registrace ESÚS i projednávání členů do kompetencí Ministerstva pro místní rozvoj.⁷³

⁷⁰ tamtéž

⁷¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006

⁷² tamtéž

⁷³ Ministerstvo pro místní rozvoj – ESUS, [online], [cit. 2014-11-17]

Zde autor pokládá za vhodné uvést, že členství v ESÚS může být problematické z toho pohledu, že různé státy mají rozdílně nastavené právní systémy. Díky tomu je otázkou, zda se snažit o účast v ESÚS či spolupracovat mimo toto uskupení.

4.4 Asociace evropských hraničních regionů

Již r. 1971 byla založena tzv. Asociace evropských hraničních regionů (AEBR), která spolupracuje s hraničními a příhraničními regiony v Evropě s cílem jejich podpory, koordinace spolupráce v rámci těchto regionů, propagace tzv. best practice, tedy výměny osvědčených postupů realizovaných v rámci přeshraniční spolupráce, a v neposlední řadě i zastupování regionů při vyjednávání s orgány státní správy, parlamenty či nadnárodními organizacemi.⁷⁴

V současné době má AEBR zhruba 170 regionů, přičemž 6 z nich se nachází také na českém území. Patří sem např. euroregion Nisa, Labe, Krušnohoří, Egrensis, Silva Nortica a Šumava.⁷⁵

4.5 Euroregiony

Definice euroregionů lze nalézt mnoho. Jetmar např. uvádí, že v případě euroregionů lze hovořit o funkčních územních celcích, které se nacházejí v příhraničních oblastech států, jež spolu sousedí. Jednotlivé euroregiony se řídí vlastními stanovami a fungují na principu dobrovolnosti.⁷⁶ Je však vhodné uvést, že ne všechny obce nacházející se v daném euroregionu musejí být nutně členy toho daného euroregionu.⁷⁷

Euroregiony tedy lze popsat jako sdružení, jež se nachází na opačné straně státní hranice a podporuje určité zájmy obcí, fyzických osob či organizací, které tak mohou postupovat v součinnosti při řešení společných problémů. Přeshraniční spolupráce v rámci euroregionů pak operuje v oblasti ekonomiky, společenských a kulturních zájmů, ale i infrastruktury či životního prostředí. *„Cílem je, v neposlední řadě prostřednictvím přeshraniční spolupráce,*

⁷⁴ Euroregion Silesia – Asociace evropských hraničních regionů, [online], [cit. 2014-11-18]

⁷⁵ Association of European Border Regions - Member Regions List, [online], [cit. 2014-12-18]

⁷⁶ Jetmar M. - Cestovní ruch v příhraničních oblastech, Praha, 2007

⁷⁷ Husák J. - Možnosti přeshraniční spolupráce na příkladu euroregionu Šumava-Bayerischer Wald-Mühlviertel, Praha, 2006

*překonávat hranice, tedy snížit jejich význam na úroveň správního členění s pozitivně stimulujícím účinkem na spolupráci.*⁷⁸

Historie euroregionů je poměrně krátká, jelikož začaly vznikat koncem poloviny minulého století na území západní Evropy, přesněji mezi Německem a zemí náležících do Beneluxu. V r. 1958 vznikl na hranicích Německa a Nizozemí první euroregion s názvem Euregio, na jehož základě později vznikaly další podobně zaměřené iniciativy. Velký rozvoj zaznamenaly euroregiony po r. 1989, kdy se začaly vyvíjet na území ležícím podél tzv. železné opony a mezi kandidátskými státy EU. V České republice se objevily první euroregiony v r. 1991.⁷⁹ Nutnost spolupráce byla více než zřetelná, jelikož obyvatelé a jejich životní úrovně se během studené války velmi vzdálily. Velkou propast zaznamenával především euroregion Labe.⁸⁰

Aby bylo možné podporovat projekty, je nezbytné zajistit určitou organizační strukturu, která by jednala jako oprávněný subjekt pro příjem finančních prostředků. Tuto strukturu představovala iniciativa INTERREG, která byla ustanovena r. 1990. Jelikož v rozmezí let 1990-1993 představovalo její fungování velký úspěch pro zúčastněné regiony, v následujícím období let 1994 – 1999 byla její působnost rozšířena a vznikla tak mimo INTERREG IIA, jež zastřešovala přeshraniční spolupráci, také iniciativa INTERREG IIB a INTERREG IIC, které podporovaly energetické sítě, resp. územní rozvoj. V dalším období 2000-2006 byla opět částečně pozměněna její struktura, jak uvádí následující schéma.⁸¹

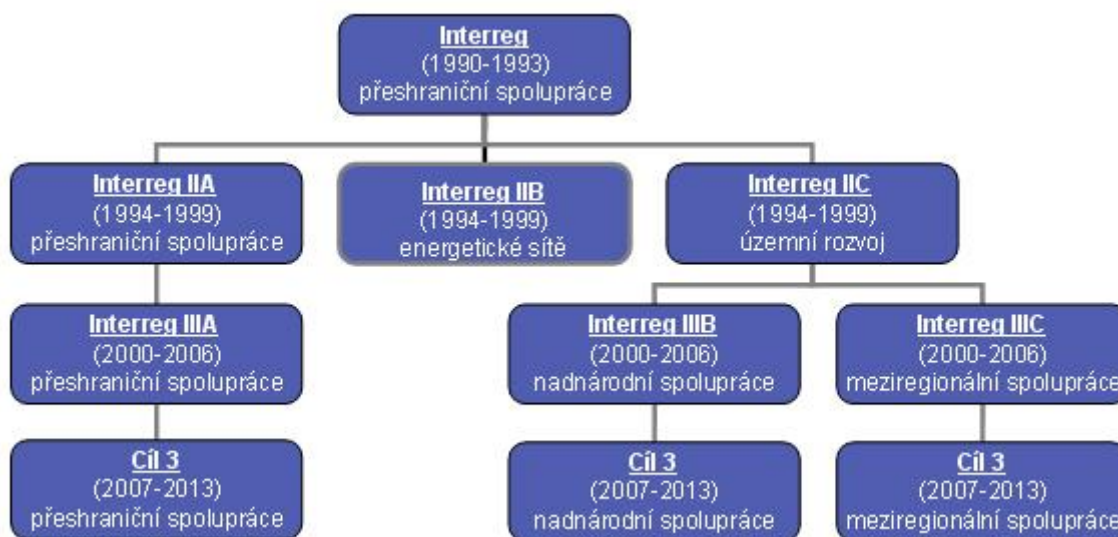
⁷⁸ Business Info – Euroregiony, [online], [cit. 2014-11-17]

⁷⁹ Euroregio - Euroregion Šumava, [online], [cit. 2014-11-17]

⁸⁰ Business Info – Euroregiony, [online], [cit. 2014-11-17]

⁸¹ Cíl 3 – Historie, [online], [cit. 2014-11-18]

Obrázek č. 3 – Vývoj iniciativy INTERREG (1990-2013)

Zdroj: Cíl3.cz⁸²

Ze schématu je zřejmé, že v období 2007-2013 se iniciativa INTERREG volně přeměnila na 9 operačních programů, které jsou zaměřené na tzv. Cíl 3 – Evropská územní spolupráce.⁸³

4.5.1 Euroregiony na území ČR

V České republice v současné době existuje 13 euroregionů⁸⁴:

- Beskydy,
- Bílé/Biele Karpaty,
- Egrensis,
- Elbe/Labe,
- Glacensis,
- Krušnohoří/Erzgebirge,
- Neisse/Nisa/Nysa,
- Pomoraví/Zahorie/Weinviertel,
- Praděd/Pradziad,
- Silesia,

⁸² tamtéž

⁸³ Ministerstvo vnitra ČR - Co přináší program Interreg IVC? [online], [cit. 2014-11-18]

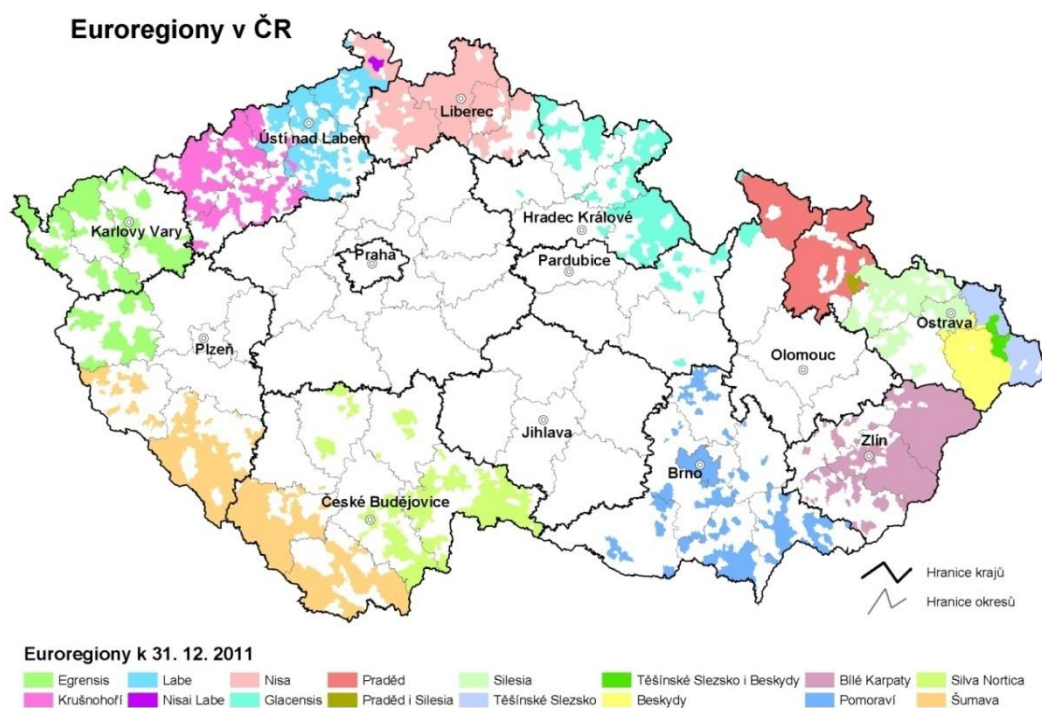
⁸⁴ Business Info – Euroregiony, [online], [cit. 2014-11-17]

- Silva Nortica,
- Šumava/Bayerischer Wald/Mühlviertel,
- Těšínské Slezsko/Slask Cieszynski.

Nejstarší euroregion na českém území je euroregion Neisse/Nisa/Nysa, jež vznikl 21.12.1991. Euroregion Egrensis pak představuje největší euroregion.⁸⁵

Z níže uvedené mapy euroregionů lze sledovat, že přeshraniční spolupráce na německo-českých hranicích je realizována v rámci 5 euroregionů, a to v euroregionu Šumava, Egrensis, Krušnohoří, Labe či Nisa.

Obrázek č. 4 – Mapa euroregionů na území České republiky

Zdroj: Český statistický úřad, 2011

Problematika euroregionů se zaměřením na euroregion Šumava je blíže popsána v praktické části práce.

⁸⁵ tamtéž

5. Praktická část

Praktická část této diplomové práce se podrobněji věnuje obci Železná Ruda a zkoumá Euroregion Šumava, ve kterém se Železná Ruda a její okolí nacházejí. Jsou zde mapovány okolnosti vzniku euroregionu, stejně tak i jeho historie a geografické vymezení této oblasti. Dále je zde popsána obec Železná Ruda a jsou zde uvedeny její podrobné charakteristiky. Analytická část práce rovněž zkoumá projekty, které byly v rámci přeshraniční spolupráce na území Železnorudska provedeny. Práce se zabývá organizační stránkou jednotlivých projektů, jejich financováním a dopady, které měly na úroveň života místních obyvatel a lidí, kteří do oblasti míří za turismem. Pro potřeby diplomové práce byly rozděleny individuální projekty podle zdroje, ze kterého byly financovány. Protože všechny uvedené projekty představují aktivity přeshraniční spolupráce, byly spolufinancovány z fondů jednotlivých programů Evropské unie, které se soustředily na rozvoj příhraničních regionů. V práci se tedy projekty rozdělují podle toho, zda byly financovány prostřednictvím titulu Phare CBC, INTERREG IIIA, Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Bavorsko nebo projekty realizovány pomocí Dispozičního fondu Euroregionem Šumava-jihozápadní Čechy.

Pro získání dostatečného množství informací byly absolvovány rozhovory se zaměstnanci Městského úřadu v Železné Rudě a podnikateli, kteří uskutečňují své podnikatelské činnosti právě v místě Železná Ruda. V tomto regionu dlouhodobě žijí a často navštěvují nedaleké areály na sjezdové lyžování nebo trasy na běžecké lyžování. Se situací v oblasti jsem tedy dobře seznámena.

Závěrečná pasáž praktické části se poté soustředí na návrhy do budoucnosti, tedy jaké projekty by se měly v rámci přeshraniční spolupráce dále uskutečnit. Modernizací by měl projít především lyžařský areál Pancíř, který je zastaralý a nestačí požadavkům 21. století.

5.1 Železná Ruda

Obec Železná Ruda je známé horské středisko, které leží v západní části Šumavy. Ve městě lze nalézt hraniční přechod do Německa, kam se lze dostat po silnici nebo železnici. Na okolních kopcích se nachází mnoho lyžařských areálů. Železná Ruda představuje rovněž ideální místo odkud začít výlet pěšky nebo na běžeckých lyžích v oblasti Šumavy, či přilehlé části Bavorska. Železná Ruda je jedním z nejdůležitějších center cestovního

ruchu české strany Šumavy a svým vysokým standardem v oblasti služeb pro turisty se řadí k nejdůležitějším horským střediskům v České republice. Otevření hranic v roce 1990 započalo novou éru spolupráce města Železná ruda se svým přeshraničním sousedem Bayerisch Eisenstein.

5.1.1 Historie oblasti Železnorudska

První zmínka o Železné rudě se datuje v 16. stol., kdy byla založena jako osada u mocných nalezišť Limonitu, ze kterého se získává železná ruda. Původní osada měla velký význam z politického s hospodářského hlediska již od svého založení. V té době nebyly zcela jasně vyhraněné hranice mezi Českým a Bavorským královstvím a z tohoto důvodu byla oblast Železnorudska předmětem častých sporů, které trvaly až do roku 1756, kdy za vlády Marie Terezie byla stanovena hranice, která je respektována Českou republikou a Německem dodnes. Železná Ruda ležela na důležité obchodní stezce, spojující biskupství v Regensburgu s Prahou. Již v těchto dobách se Železná Ruda začínala stávat centrem obchodu a řemeslnictví této části Šumavy. V hospodářství dominovalo především sklářství a zpracování dřeva.⁸⁶

V novodobých dějinách je Železná Ruda známa především jako centrum turistického ruchu české strany Šumavy. V roce 1877 byla dokončením Špičáckého tunelu otevřena železniční trať z Plzně do Železné Rudy, což bylo důležité pro raný rozvoj infrastruktury pro turismus.⁸⁷ Turistika byla pro další rozvoj oblasti klíčová a za doby první republiky bylo Železnorudsko častým cílem pro bohatší Pražany a Plzeňany.

Po druhé světové válce došlo z důvodu odsunu Němců ke značné demografické změně a některé vesnice byly zcela opuštěny. Turismus se do regionu vrátil až v šedesátých letech, kdy byl v Železné Rudě obnoven silniční přechod do Spolkové republiky Německo, ale hlavní vlna turistického ruchu přišla s oficiálním otevřením hranice v roce 1990.⁸⁸

5.1.2 Demografická struktura

V roce 2013 žilo v Železné Rudě 1 765 obyvatel. V následujícím grafu vidíme, jak se vyvíjel počet obyvatel žijících v Železné Rudě v období od roku 2004 do roku 2013.

⁸⁶ Šumavanet - Historie Železné Rudy, [online], [cit. 2014-12-21]

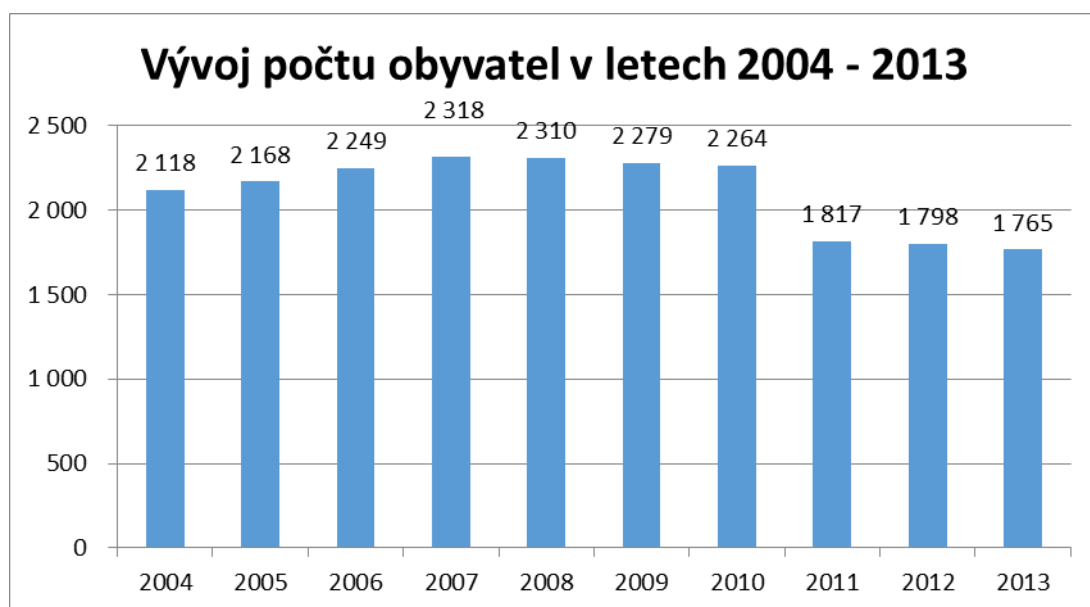
⁸⁷ Šumavanet - Špičácký železniční tunel, [online], [cit. 2014-12-21]

⁸⁸ Šumavanet - Historie Železné Rudy, [online], [cit. 2014-12-21]

Nejvyšší počet obyvatel za sledované období měla Železná Ruda v roce 2007, kdy ve městě žilo 2 318 obyvatel. Nejnižší počet obyvatel byl v Železné Rudě zaznamenán právě při posledním sčítání, kdy ve městě žilo 1 765 obyvatel.

Tento propad dle vyjádření Českého statistického úřadu je projevem přesnější evidence na základě výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. V předchozích letech dlouhodobě vznikala statistická chyba způsobená nesprávnou evidencí cizinců.⁸⁹

Graf č. 3 - Vývoj počtu obyvatel v Železné Rudě

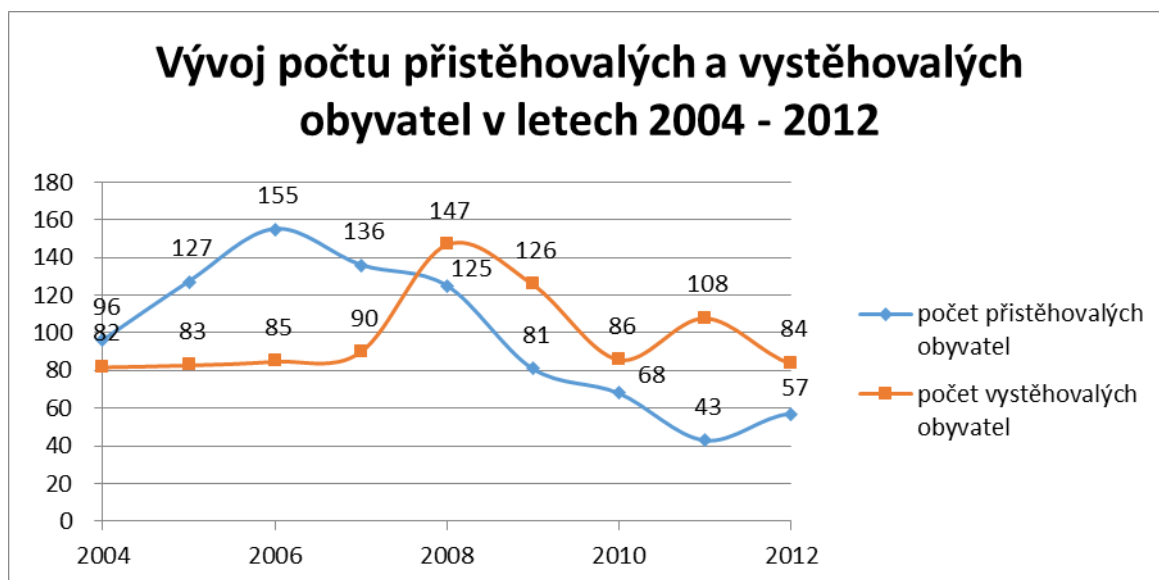

Zdroj: Český statistický úřad, 2015

V následujících dvou grafech lze sledovat, kolik lidí se v průběhu sledovaného období do Železné Rudy přistěhovalo a kolik lidí se z města odstěhovalo. Nejvíce lidí se do obce přistěhovalo v roce 2006, kdy si zde nový domov našlo 155 lidí. Od toho roku ale počet přistěhovalých lidí vytrvale klesá a číslo se každý rok snižuje. V roce 2011 se do města přistěhoval nejnižší počet lidí za celé sledované období, bylo jich pouze 43. O rok později tento počet trochu vzrostl, přičemž se do Železné Rudy přistěhovalo 57 lidí. Naopak počet lidí, kteří se rozhodli z města odstěhovat, dosáhl svého maxima v roce 2008, kdy se z města odstěhovalo 147 obyvatel. V následujících letech tento počet mírně klesal, přičemž poslední údaj z roku 2012 hovoří o tom, že z města se za tento rok odstěhovalo 84 obyvatel.

⁸⁹ Ministerstvo pro místní rozvoj, [online], [cit. 2016-08-23]

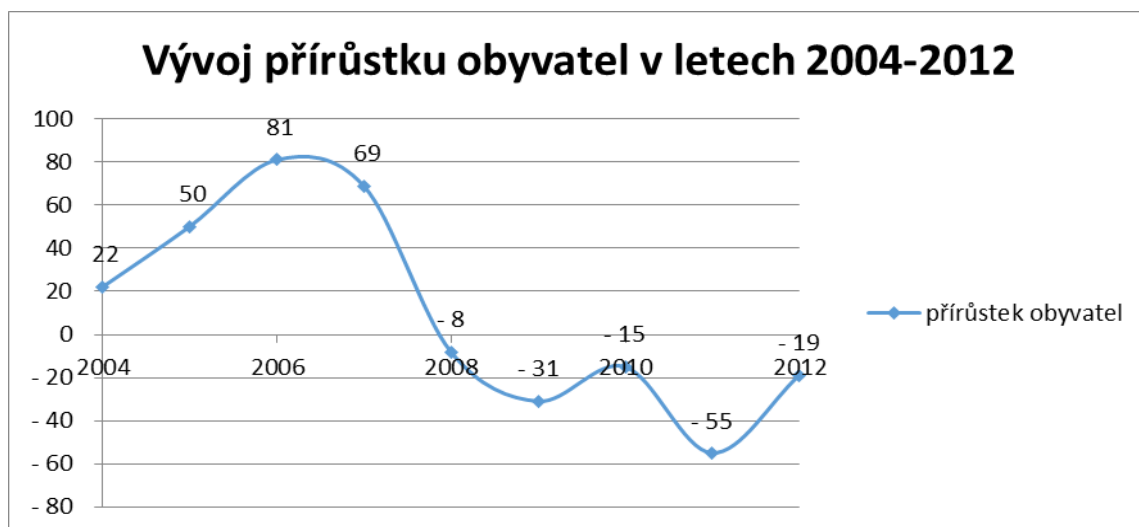
Graf č. 4 - Vývoj počtu přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel v Železně Rudě

Zdroj: Český statistický úřad, 2015

Vývoj přírůstku obyvatel lze vidět na následujícím grafu. Sledovaným obdobím zde byly roky 2004-2012. Přírůstek obyvatel se od roku 2004 do roku 2006 zvyšoval, přičemž právě v roce 2006 dosáhl nejvyšší hodnoty za celé sledované období, kdy tento přírůstek činil 81 obyvatel. Od tohoto roku se přírůstek obyvatel snižoval, v roce 2011 pak tento údaj dosáhl svého minima za sledované období, kdy hodnota přírůstku byla -55. Přestože se rodí více obyvatel, než umírá, počet těch, kteří se vystěhovávají, převyšuje počet narozených a přistěhovalých.

Graf č. 5 - Vývoj přírůstku obyvatel v Železně Rudě

Zdroj: Český statistický úřad, 2015

5.1.3 Socioekonomická charakteristika oblasti

Cestovní ruch na Železnorudsku

Orientace celého regionu na turismus je nasnadě vzhledem k jeho umístění v srdci Národního parku Šumava. Oproti jiným obcím v regionu má výhodu blízkosti silničního a železničního hraničního přechodu Alžbětín/Bayerish Eisenstien a přímé napojení na silnici první třídy (I/27), která spadá do evropského systému komunikací pod označením E53. Výhodou je také blízkost několika přírodních památek členěných jako Národní přírodní rezervace, např. Černé a Čertovo jezero, Královský hvozd aj.

Potenciální hrozbou pro rozvoj regionu je bezesporu sousedství s německou částí Šumavy, tedy Bavorským lesem. Tato část regionu je bezesporu více rozvinutá, disponuje kvalitnější infrastrukturou a je tradičně velmi oblíbenou destinací v rámci celého Německa. Právě přibližování se německým standardům v oblasti kvality služeb cestovního ruchu činí Železnorudsko z pohledu českého návštěvníka cenově nákladnější v porovnání s ostatními českými šumavskými regiony. Tento fakt je pro celou oblast potenciální hrozbou, jelikož odliv tuzemských turistů by byl pro Železnorudsko velkým problémem. Pozitivem pro Železnorudsko zůstává na české poměry vysoký standard služeb (který však nedostačuje v porovnání s německou a rakouskou stranou), výborná dostupnost a množství alternativních možností vyžití i při nepříznivém počasí, která jsou pro české turisty stále důležitější než celková cena.

Euroregiony všeobecně podporují rozvoj přeshraniční spolupráce. Euroregion Šumava s ohledem na přírodní podmínky klade velký důraz na cestovní ruch, kulturní rozvoj a ochranu životního prostředí. Do popředí se v posledních letech dostává také doprava, vzdělávání a s tím spojený pracovní trh. Železnorudsko je oblastí cestovního ruchu, zde pro rozvoj území považujeme za klíčové projekty z této oblasti, které přispívají k udržitelnému rozvoji, novým myšlenkám a inovacím (rozhovor s paní Janou Mixánovou).

Tabulka č. 5 - Počet ubytovacích zařízení v MSŽ (k 5. 11. 2013)

	Hotely	Penziony	Turistické ubytovny, chatové osady a ostatní	Kempy	Celkový počet lůžek (mimo kempy)
Kašperské Hory	4	11	3	-	950
Železná Ruda	14	25	20	-	1 250
Sušice	2	4	6	2	650
Čachrov	-	3	2	-	155
Srní	5	9	4	1	1 430
Modrava	2	4	2	-	400
Prášíly	-	3	2	-	250
Horská Kvilda	-	3	1	-	300
Kvilda	2	5	8	-	1 200
Rejštejn	1	2	2	1	
Hamry	2	1	2	-	250
Dlouhá Ves	1	3	-	2	180
Borová Lada	-	3	4	1	320

Zdroj: Český statistický úřad⁹⁰, 2015, vlastní zpracování

Management cestovního ruchu

Železnorudsko si zachovává pověst nejznámějšího centra v západní části Šumavy. V porovnání s ostatními obcemi má v současnosti nejvíce zajímavostí ve svém okolí a při nepřízní počasí disponuje alternativními službami pro turisty. Toto ji činí nejkomplexnější destinací v regionu. I přes překotný vývoj obce po revoluci v roce 1989 a několika sporným rozhodnutím ve vedení města, především dlouhodobé neexistence konkrétní koncepce pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti, se Železná Rudě v poslední době daří realizovat několik projektů, které zlepšují její postavení před konkurenčními středisky, a to nejen na české straně Šumavy. Právě její konkurenceschopnost v porovnání s centry turismu v německé části Šumavy bude klíčová pro její budoucí rozvoj. Důkazem je současný trend, kdy mnoho českých turistů navštěvuje německou část Šumavy, a to zejména po vstupu České republiky do Schengenského prostoru dne 21. prosince 2007, čímž byla odstraněna poslední faktická bariéra mezi českou a německou částí Šumavy.⁹¹

⁹⁰ Český statistický úřad - Hromadná ubytovací zařízení České republiky, [online], [cit. 2015-01-22]

⁹¹ Šumavanet - Projekt Marketingová strategie a propagace Šumavy, [online], [2015-01-20]

Pěší turistika

Železnorudská oblast je tradiční turistickou destinací. Pěší turistika je jednou z nejpobulárnějších činností v regionu a má vybudovanou značnou tradici. Již v dobách první republiky byl region značně rozvinut. Důkazem jsou horské hotely na břehu Černého jezera, na vrchu Svárožná a Pancíř. Kolem města Železná Ruda je dnes několik turistických okruhů a přímo městem prochází několik důležitých turistických tras. Oproti ostatním šumavským městům má Železná Ruda vytvořenou turistickou infrastrukturu a nabízí mnohé služby se sezónním, ale i celoročním provozem.

Sjezdové lyžování

V okolí Železné Rudy je několik lyžařských areálů, které nabízejí možnost sjezdového lyžování. Lyžařské areály vykazují rozdílnou úroveň nabízených služeb. Areálem, jehož služby jsou v oblasti na nejvyšší úrovni, je Ski areál Špičák. Celý lyžařský areál nabízí 5 jezdeckých tras s různými stupni obtížnosti. Trasy celkem měří 7,2 km. Na vrchol vede čtyřsedačková lanovka, přičemž na některých sjezdovkách jsou k dispozici další vleky. Převravní kapacita těchto lanovek činí 5 200 lidí za hodinu.⁹²

Dalším využívaným lyžařským střediskem v této oblasti je zimní areál v Kašperských horách. Mezi menší lyžařská střediska v regionu můžeme ještě zařadit lyžařský areál v Železné Rudě a malý vlek u obce Kvilda. Následující tabulka uvádí lyžařská centra v oblasti včetně popisu jejich dispozic.

⁹² Šumavanet - Strategie rozvoje Mikroregionu Šumava – Západ, [online], [cit. 2015-01-20]

Tabulka č. 6 - Lyžařská střediska v regionu

Název Obce	Nadmořská výška (v m.n.m.)	Vybavenost (kapacita)	Délka sjezdových tratí	Doplňkové služby
Kašperské Hory	794	3 vleky (2 120 os./hod.)	4 tratě (1 850m)	Půjčovna, lyžařská škola, dětský park, snow fun park, skiservis
Železná Ruda (Špičák)	1 202	1 lanovka (2 400 os./h.), 10 vleků (3 000 os./h.)	11 tratí (7 331m)	Půjčovna, úschovna, lyžařská škola, skiservis, tělocvična
Železná Ruda (Belveder)	905	5 vleků (2 750 os./h.)	4 tratě (1 710m)	Půjčovna, lyžařská a snowboardová škola
Železná Ruda (Samoty)	864	2 vleky (1 200 os./h.)	3 tratě (1 620m)	Půjčovna, lyžařská a snowboardová škola
Železná Ruda (Nad Nádražím)	780 - 896	4 vleky (2 100 os./h.)	4 tratě (1 100m)	Půjčovna, lyžařská škola
Kvilda	1 062	3 vleky	3 tratě (780m)	Půjčovna, lyžařská škola, skiservis

Zdroj: Šumavanet.cz⁹³, vlastní zpracování

Běžecké lyžování

Železná Ruda a její okolí nenabízejí ovšem vhodné podmínky pouze pro sjezdové lyžování, v oblasti je vhodné prostředí i pro provozování běžeckeho lyžování. Pro běžce je zde udržováno mnoho tras. Podmínky pro běžecke lyžování jsou navíc podporovány různými projekty Evropské unie, například projekt „Bílá stopa“, jehož náplní je upravování a udržování vhodného stavu místních běžecckých tras, které vedou po celé oblasti Šumava. Projekt rovněž zajišťuje informační servis, díky kterému si mohou zájemci prohlédnout dostupné informace o počasí a běžecckých trasách, které jsou aktualizované každý den. Informační servis přináší informace nejen z tras na české straně, ale i z Německa a Rakouska.⁹⁴

⁹³ Šumavanet - Vleky a sjezdovky - Lyžování na Šumavě, [online], [cit. 2015-01-22]

⁹⁴ Bílá stopa Šumava – Bílá stopa, [online], [cit. 2015-01-12]

V současné době je v oblasti více než 340 km tras pro běžecké lyžování, které vedou nespočtem místních obcí. Mezi nejvyužívanější a nejoblíbenější běžecké trasy patří ty, jež se nachází v okolí těchto obcí⁹⁵:

- Srní,
- Modrava,
- Kvilda,
- Horská Kvilda,
- Kubova Huť.

Tyto obce leží ve vyšší nadmořské výšce a nemají ve svém okolí kopce s velkým převýšením. Díky těmto podmínkám jsou návštěvníky hojně vyhledávané pro provozování běžeckého lyžování. Z tohoto důvodu zde také chybí větší areály pro sjezdové lyžování, protože se tyto obce specializují na turisty preferující běžky.

Cykloturistika

Trasy pro cyklisty zaznamenaly v posledních letech značných změn v oblasti Železnorudska. V rámci přeshraniční spolupráce bylo realizováno několik projektů, které měly za cíl vytvořit propojenou síť cyklostezek s několika možnostmi přechodu mezi sousedními státy. Tyto projekty budou detailněji popsány v následujících kapitolách. Železná Ruda je cyklostezkami propojena s okolními regiony a v současné době je tak možné projet Šumavu ze severu (Všerubský průsmyk) až na jih (Lipenská přehrada) s využitím šumavské sítě cyklotras. V rámci evropských projektů nebyla řešena pouze výstavba nových cest, ale důraz byl kladen také na bezpečnost. Zrealizováno tak bylo paralelní vedení se státními komunikacemi tak, aby byl minimalizován kontakt cyklistů s ostatními účastníky silničního provozu a bylo tak zabráněno potenciálním nehodám návštěvníků.

5.2 Charakteristika oblasti

Železná Ruda a okolní obce jsou součástí větších uskupení, ve kterých se sdružují. Mezi nejdůležitější z těchto organizací patří Euroregion Šumava a Mikroregion Šumava západ. V rámci těchto uskupení se obce snaží společnými silami prosazovat svoje záměry, často také společně žádají o finanční podporu pro projekty, které chtějí realizovat ve svém

⁹⁵ Bílá stopa Šumava – Bílá stopa, [online], [cit. 2015-01-12]

okolí. Díky vzájemné spolupráci tak mohou dosáhnout na finanční podporu pro svoje projekty, což by nebylo možné, pokud by se o tuto podporu ucházely samostatně. Jen díky vzájemnému propojení a zajištěným partnerům na druhé straně hranic se pak tyto obce mohou ucházet o podporu v rámci projektů přeshraniční spolupráce.

5.2.1 Euroregion Šumava

Euroregion Šumava patří mezi 13 euroregionů v České republice. Z těchto euroregionů je největší, jak můžeme vidět v následující tabulce. V rámci České republiky zabírá území o celkové rozloze 3 678 km², přičemž toto území obývá dohromady více než 182 000 obyvatel. Zahraničními partnery Euroregionu Šumava jsou Euregio Bayerischer Wald – Unterer Inn v Bavorsku a Regionalmanagement Mühlviertel v Horním Rakousku. Spolu s těmito partnerskými subjekty tvoří Euroregion Šumava jeden přeshraniční celek, který se rozkládá na území o ploše 16 345 km². Počet členských se neustále mění, obce v průběhu let přistupují i odcházejí z organizace.

Tabulka č. 7 - Velikost euroregionů v České republice

Euroregion	Rozloha v km²	Počet členských obcí	Průměrná rozloha členské obce v km²
Šumava	3 678,1	92	29,66
Nisa	2 713,5	145	18,71
Bílé Karpaty	2 236,0	149	15,01
Praděd	1 895,2	74	25,61
Egrensis	1 836,3	102	18,00
Glacensis	1 745,4	77	22,67
Pomoraví	1 692,9	40	42,32
Silva Nortica	1 642,8	47	34,95
Labe	1 558,1	92	16,94
Krušnohoří	1 531,9	76	20,16
Silesia	1 074,3	56	19,18
Beskydy	948,5	61	15,55
Těšínské Slezsko	763,2	41	18,62

Zdroj: Český statistický úřad, 2015

Euroregion vznikl v roce 1993 v oblasti mezi českými, německými a rakouskými hranicemi. Jako logo Euroregionu slouží zelený ovál, symbolizující zdejší poměrně neporušenou přírodu a tři hvězdy symbolizující trilaterální spolupráci.

Obrázek č. 5 - Logo Euroregionu Šumava

Zdroj: www.euregio.cz

5.2.2 Charakteristika Euroregionu Šumava

Počet obyvatel, kteří na území euroregionu žijí, stejně tak jako jeho rozloha a další statistické údaje, nepodléhají pravidelnému měření, proto je získání informací poměrně obtížné. Členská základna euroregionu se neustále mění s tím, jak postupně přistupují či odstupují jednotlivé obce. S tím se mění i počty obyvatel žijících na tomto území. Jednou z dalších komplikací je fakt, že některé statistiky do svých výpočtů o velikosti území zahrnují nejen členské obce, ale i celé území okresů, do kterých euroregion částečně zasahuje.

5.2.3 Geografické vymezení oblasti

Euroregion vznikl v Českém Krumlově, kde byla 20. 9. 1993 Českou republikou, Rakouskem a Německem podepsána zakládající listina. Na české straně mezi zakládající členy patřily obce z Regionálního sdružení Šumava, kterých bylo celkem 45. Nejvíce zakládajících obcí bylo z klatovského okresu, kam patřilo 19 obcí, dále bylo 16 obcí z okresu Prachatice a 10 obcí z okresu Český Krumlov. Během příštích 10 let se do ERN Šumava přihlásilo dalších 52 obcí a měst, některé ovšem později vystoupily. K největšímu rozšíření ERN Šumava došlo v roce 2007, kdy se do ERN zapojilo dalších 32 obcí ze strakonického okresu, které byly sdruženy ve Svazku obcí Blatenska. Za roky 2008 a 2009

se ERN Šumava rozšířil pouze o další 4 obce. K 1.1.2013 bylo v Euroregionu Šumava 92 obcí a 4 organizace.⁹⁶

Obrázek č. 6 - Mapa území euroregionu

Zdroj: Český statistický úřad, 2015

5.2.4 Organizační struktura Euroregionu Šumava - Bayerischer Wald Mühlviertel

Euroregion Šumava – Bayerischer Wald Mühlviertel je svojí podstatou trilaterální mezinárodní sdružení. Toto sdružení je tvořené třemi celky - Euroregion Šumava – Jihozápadní Čechy na českém území, Euregio Bayerischer Wald v Německu a Regionalmanagement Mühlviertel v Rakousku.

Nejvyšší společný orgán představuje Řídící výbor Euregio, neboli valná hromada. Valnou hromadu tvoří všichni členové sdružení, jeho předsednictvo poté českou stranu zastupuje na jednáních v mezinárodní radě euroregionu. V organizaci jsou rovněž výbory pro práci, turistické záležitosti, zemědělství, hospodářství, životní prostředí a další. Pravidelné schůzky se uskutečňují vždy v jednom ze tří států.

Euroregion Šumava – Jihozápadní Čechy je právnickou osobou, přičemž je registrován na Krajském úřadě v Plzni. Euroregion byl založen jako sdružení právnických osob, jeho sídlo je ve městě Klatovy.

⁹⁶ Český statistický úřad - Euroregion Šumava, [online], [cit. 2015-03-07]

Předseda valné hromady jedná ve jménu celého sdružení a má na starost dohled a koordinaci činností organizace, stejně tak jako dbá na dodržování platných právních předpisů. V současnosti zastává pozici předsedy Ing. František Vlček. Běžný chod celého sdružení je zajišťován pomocí kanceláře v čele s jednatelem. Do sdružení se mohou přihlásit města, obce, jejich sdružení a právnické osoby, pokud mají sídlo na území příslušných okresů. Následně o vstupu do euroregionu hlasuje zastupitelstvo obce a rozhodne. Přijetí nového člena pak musí schválit valná hromada. Euroregion Šumava – Jihozápadní Čechy úzce kooperuje s Regionální rozvojovou agenturou Šumava (RRAŠ), která byla založena v roce 1996 a sídlí ve Stachách.⁹⁷

Spolupráce mezi jednotlivými částmi euroregionu není podložena pomocí smlouvy, odehrává se pouze na principu partnerství. Mezi hlavní úkoly Euroregionu Šumava patří podpora, plánování a koordinace přeshraniční spolupráce. Snaží se rovněž o rozvoj území pomocí společného plánování. Pro své členy sdružení poskytuje informační servis, stejně tak jako metodickou pomoc při vytváření dokumentace k projektům. Často také zajišťuje kontakty na přeshraniční partnery. Euroregion se snaží o součinnost při žádání a čerpání různých dotací z prostředků Evropské unie.⁹⁸

Euroregion zaštiťuje a domlouvá partnerství mezi městy a obcemi na odlišných stranách hranic a aktivně se věnuje podpoře různých kulturních a sportovních sdružení a jejich vzájemné spolupráci.

Všechny ze tří částí tohoto euroregionu vydávají Euregio Messenger, což je bulletin, který přináší aktuální informace z dění v euroregionu a mapuje aktivity především v oblasti cestovního ruchu.⁹⁹

5.2.5 Demografická struktura

V následující tabulce lze sledovat počty obyvatel jednotlivých euroregionů v České republice. Euroregion Šumava má celkem 182 466 obyvatel, což z něj dělá třetí nejmenší euroregion na území České republiky co do počtu obyvatel. Největším z těchto euroregionů je Euroregion Pomoraví, na jehož území žije celkem 672 019 obyvatel, což je téměř 4x více než v Euroregionu Šumava.

⁹⁷ Český statistický úřad - Euroregion Šumava, [online], [cit. 2015-03-07]

⁹⁸ tamtéž

⁹⁹ tamtéž

Tabulka č. 8 - Počet obyvatel v euroregionech v České republice

Euroregion	Obyvatelstvo
Pomoraví	672 019
Nisa	448 105
Labe	374 554
Bílé Karpaty	354 738
Těšínské Slezsko	351 277
Krušnohoří	298 568
Glacensis	276 409
Silva Nortica	261 164
Egrensis	234 582
Silesia	222 992
Šumava	182 466
Beskydy	164 467
Praděd	131 583

Zdroj: Český statistický úřad¹⁰⁰, 2013

Celý euroregion je tvořen 3 sdruženími na každé straně hranic. Do následující tabulky byly zpracovány základní demografické údaje z jednotlivých okresů těchto oblastí. V českých okresech lze nalézt oproti ostatním nižší podíl cizinců na obyvatelstvu, stejně tak jako hustotu obydlí, která je v českých okresech euroregionu nejnižší. Okres Klatovy je v euroregionu českým okresem s nejvyšším počtem obyvatel, žije zde 88 641 obyvatel. Okres Passau je s počtem 187 347 obyvatel z celého Euroregionu Šumava okresem s nejvyšším počtem obyvatel. Věkovou strukturu sledovaného území nám vyjadřuje v tabulce index stáří. Index stáří vyjadřuje podíl obyvatel 60-letých a starších ku mladému obyvatelstvu do 15 let.

¹⁰⁰ Český statistický úřad – Euroregiony, [online], [cit. 2015-03-10]

Tabulka č. 9 - Demografické statistiky Euroregionu Šumava - Bayerischer Wald

Mühlviertel k 31. 12. 2010

Název okresu	Počet obyvatel	Podíl cizinců v %	Hustota zalidnění poč.ob./km ²	Index stáří v %
Klatovy	88 641	2,6	54	116,7
Domažlice	60 780	3,7	46	98,3
Prachatice	51 471	2,3	37	94,0
Český Krumlov	61 706	4,6	38	80,3
Cham	128 322	3,2	85	140,9
Degendorf	117 005	5,2	136	134,3
Freyung-Grafenau	79 293	2,7	81	141,9
Passau	187 347	4,5	122	143,2
Stadt Passau	50 594	10,2	727	203,5
Stadt Straubing	44 450	10,5	658	186,8
Straubing-Bogen	97 591	3,7	81	158,0
Regen	78 953	5,2	81	151,6
Rottal - Inn	117 952	4,9	92	141,6
Urfahr-Umgebung	80 782	2,7	125	60,6
Perg	65 620	5,1	107	93,1
Freistadt	64 939	2,3	65	92,2
Rohrbach	57 073	2,9	70	103,3

Zdroj: Průzkum pracovních příležitostí Německo¹⁰¹, 2015

5.2.6 Sociální a ekonomická charakteristika

Tato podkapitola se bude zabývat základními sociálními a ekonomickými statistickými údaji. V následující tabulce lze vidět srovnání územních útvarů České republiky, Spolkové republiky Německo a Spolkové republiky Rakousko. Ze srovnání je zřejmé, že v českých okresech je nejvyšší míra nezaměstnanosti, stejně jako nejnižší počet volných pracovních míst. Rovněž ve sledovaném údaji "Počet kandidátů na jedno pracovní místo" vychází české okresy hůř, v Českém Krumlově dosahuje hodnota 30,5, což je více než 4x větší počet uchazečů o jedno volné pracovní místo, než je v nejhorší německé oblasti euroregionu.

¹⁰¹ Arbeitsmarktprofile - Průzkum pracovních příležitostí Německo, [online], [cit. 2015-01-12]

Tabulka č. 10 - Statistiky trhu práce pro Euroregionu Šumava - Bayerischer Wald Mühlviertel

		Míra nezaměstnanosti v %	Počet pracujících	Volná pracovní místa	Počet kandidátů na jedno pracovní místo
Česká republika	Klatovy	10,2	46 160	362	13,0
	Domažlice	9,8	31 836	157	19,9
	Plzeňský kraj	8,2	322 126	2161	12,3
	Prachatice	7,3	27 651	194	10,4
	Český Krumlov	11,4	34 521	129	30,5
	Jihočeský kraj	8,5	335 824	1850	15,4
Spolková republika Německo	Cham	3,4		626	3,7
	Deggendorf	4,3	64 500	565	4,7
	Freyung-Grafenau	4,6	33 700	245	7,7
	Passau	4,8	47 000	729	6,5
	Regen	4,8	35 500	291	6,6
	Rottal-Inn	3,5	53 500	376	5,7
	Straubing Bogen	3	33 700	191	8,3
	Stadt Passau	6,7	47 000	446	3,7
	Stadt Straubing	5,7	35 700	454	3,0
	Bavorsko	4		53 492	5,0
Spolková republika Rakousko	Perg	4,1	28 323	1 167	5,0
	Rohrbach	3,8	23 576	885	7,2
	Urfahr-Umgebung	x	x	x	x
	Freistadt	4	26 538	196	5,4
	Oberösterreich	4,7	624 584	6 913	4,3

Zdroj: Průzkum pracovních příležitostí Rakousko¹⁰², 2015

5.2.7 Hospodaření euroregionu

Podklady pro tuto podkapitolu byly získány ze zveřejňovaných dokumentů, především rozpočtů a výročních zpráv, na internetových stránkách Euroregionu Šumava.

¹⁰² Arbeitsmarktprofile - Průzkum pracovních příležitostí Německo, [online], [cit. 2015-01-12]

Hospodaření Euroregionu Šumava se odehrává přesně podle schváleného ročního rozpočtu, kterým se sestavuje jako vyrovnaný. Na schůzi valné hromady dojde ke schválení celého rozpočtu a zároveň se zvolí revizoři účtů, kteří jsou pověřeni dohledem nad účetnictvím a zkoumají účetní uzávěrku.

Struktura jednotlivých příjmů sdružení vypadá takto:

- roční příspěvek, jehož přesnou výši určuje valná hromada,
- vklady jednotlivých spolků, spolkových organizací a dalších institucí,
- výnosy z vlastní vydavatelské a publicistické činnosti,
- dary a podpory,
- dotace od nadnárodních organizací, států a správních orgánů.

Velikost ročního příspěvku od obcí v Euroregionu Šumava závisí vždy na velikosti konkrétní obce. V letech 1998 až 2002 činila výše poplatku 2 Kč za každého obyvatele, v roce 2003 pak došlo k navýšení na 3 Kč. Valná hromada má pravomoc kromě běžných členských příspěvků hlasovat o připsání mimořádných příspěvků obcím a sdružením. Tento případ nastává především tehdy, když se jedná o proplacení nákladů české části projektů, které jsou uskutečňovány v rámci přeshraniční spolupráce, avšak nedaří se je pokrýt jinými zdroji.¹⁰³

5.2.8 Cíle Euroregionu Šumava

Mezi hlavní myšlenky, které provázely založení euroregionu, patřila především snaha o společné řešení problémů, kterým čelí všechny tři územní sdružení. Všechny oblasti jsou si z pohledu přírodních, hospodářských a sociálních podmínek velice podobné. Snahy o založení euroregionu rovněž korespondovaly s evropskou integrací, jejíž snaha byla blíže propojit a stabilizovat jednotlivé evropské státy.

Mezi přední aktivity Euroregionu Šumava patří:

- koordinace a rozvoj v otázkách přeshraniční spolupráce,
- prezentace vlastního a partnerských regionů,
- sdílení dat a informací,
- správa příslušných fondů Evropské unie,

¹⁰³ Euregio - Euroregion Šumava, [online], [cit. 2015-03-02]

- aktivní účast při strategických plánováních rozvojových programů Evropské unie.

V rámci svých priorit zakládají euroregiony pracovní skupiny s různým zaměřením, které se pak této problematice věnují, připravují pro ni podklady a mají zásadní vliv na rozvoj oblasti. V následující tabulce lze vidět pracovní skupiny u jednotlivých euroregionů v České republice.

Tabulka č. 11 - Pracovní skupiny a jejich zaměření u euroregionů v ČR

Oblast	Euroregiony
Cestovní ruch	Nisa, Labe, Krušnohoří, Egrensis, Šumava , Glaciensis, Těšínské Slezsko, Bílé Karpaty, Silva Nortica
Doprava	Labe, Krušnohoří, Glaciensis, Těšínské Slezsko, Silva Nortica
Životní prostředí	Labe, Nisa, Krušnohoří, Těšínské Slezsko, Bílé Karpaty, Silva Nortica
Kultura	Nisa, Labe, Krušnohoří, Těšínské Slezsko, Silva Nortica, Šumava
Hospodářství	Nisa, Labe, Krušnohoří, Těšínské Slezsko, Silva Nortica
Sport	Krušnohoří, Labe, Těšínské Slezsko, Silva Nortica, Šumava
Školství	Nisa, Labe, Těšínské Slezsko, Šumava (i problematika mládeže)
Krizový management, bezpečnost	Nisa, Labe, Krušnohoří, Silva Nortica
Veřejné zdraví/zdravotnictví	Nisa, Těšínské Slezsko, Silva Nortica
Lidské zdroje	Krušnohoří, Bílé Karpaty, Silva Nortica
Historie	Nisa, Glaciensis
Územní rozvoj/územní plánování	Labe, Glaciensis
Sociální věci	Krušnohoří, Silva Nortica
Zemědělství	Krušnohoří, Silva Nortica
Knihovny	Nisa
Statistika	Nisa

Zdroj: Branda¹⁰⁴, 2009

Z tabulky je zřejmé, že Euroregion Šumava má k dispozici 4 pracovní skupiny pro následující oblasti: cestovní ruch, kultura, školství a sport.

¹⁰⁴ Branda P. - Euroregiony v České republice - komparativní analýza, [online], [cit. 2015-01-25]

Důležitým cílem celého euroregionu je vzájemné propojení všech 3 jednotlivých sdružení do jednoho kompaktního a spolupracujícího regionu, v němž budou členové rovnocennými partnery. Ke splnění tohoto cíle výrazně přispěl vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004, po kterém přestaly existovat některé překážky, které bránily větší integraci těchto regionů.

Členské obce euroregionu vzájemně sdílejí komplexní informační servis o aktivitách napříč euroregionem. Rovněž si vzájemně vypomáhají se získáváním potenciálních zahraničních partnerů pro své projekty v rámci přeshraniční spolupráce. Euroregion v tomto případě nabízí rozsáhlé poradenství při realizování projektů a jejich dokumentaci.¹⁰⁵

5.2.9 Mikroregion Šumava západ

Další organizací, do které Železná Ruda a okolní obce spadají, je Mikroregion Šumava západ. Toto sdružení bylo založeno v roce 2001 a jeho členy jsou obce z okresů Klatovy a Prachatice. Hlavní sídlo sdružení se nachází v Kašperských Horách. Celá oblast tohoto mikroregionu je významná z turistického hlediska, mnoho turistů do zdejších obcí cestuje poznávat blízký Národní park Šumava nebo vyzkoušet zdejší ideální podmínky pro sjezdové či běžecké lyžování. Na následujícím obrázku můžeme vidět logo Mikroregionu Šumava západ (MŠZ).

Obrázek č. 7 - Logo Mikroregionu Šumava-západ

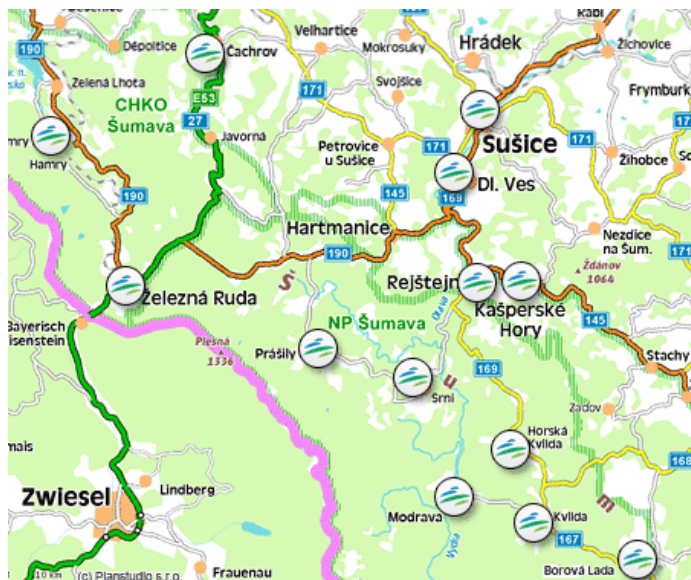
Zdroj: Stránky města Sušice¹⁰⁶

¹⁰⁵ Euregio - Euroregion Šumava, [online], [cit. 2015-03-02]

¹⁰⁶ Město Sušice - Logo, [online], [cit. 2015-01-10]

Oblast mikroregionu se nachází v Plzeňském a Jihočeském kraji a zahrnuje tyto obce: Železná Ruda, Sušice, Prášíly, Horská Kvilda, Rejstejn, Hamry, Kvilda, Čachrov, Srní, Modrava, Kašperské Hory, Dlouhá Ves a Borová Lada.

Obrázek č. 8 - Mapa MŠZ

Zdroj: Stránky Mikroregionu Šumava západ¹⁰⁷, 2015

Mikroregion zabírá celkové území 59 634 ha, na kterém žije přibližně 17 297 obyvatel. Díky výhodné poloze, kdy se mikroregion nachází v oblasti Národního parku Šumava a rovněž Chráněné krajinné oblasti Šumava, patří MŠZ mezi jednu z turisticky nejatraktivnějších částí České republiky. Právě cestovní ruch je významným zaměstnavatelem a zdrojem příjmů pro místní obce a jejich obyvatele.

Mezi obcemi v mikroregionu však panují velké odlišnosti především v socioekonomických charakteristikách. Obce často leží mimo hlavní komunikační osy, což ztěžuje dopravu osob a pohyb zboží mezi nimi. Oblast Železnorudska prochází poměrně velkým rozvojem, je však nutné postupovat v koordinaci s dalšími projekty, aby byl zajištěn rovnoměrný rozvoj celého regionu. Na území mikroregionu se nachází zachovalé životní prostředí s velkým množstvím přírodních zajímavostí. Oblast má tedy stále značný potenciál k rozvoji, který se jí prozatím nepodařilo naplnit. Mnoho projektů

¹⁰⁷ Šumavanet - Stránky Mikroregionu Šumava západ, [online], [cit. 2015-02-10]

ke zkvalitnění služeb a přitáhnutí většího počtu návštěvníků je financováno právě pomocí projektů přeshraniční spolupráce.

5.2.10 Vize Mikroregionu Šumava-západ

Hlavní vizí Mikroregionu Šumava západ je stát se a vystupovat jako soudržný region s vlastní identitou. MŠZ se chce stát prosperujícím regionem, který bude využívat potenciál přírodního prostředí a navazujících aktivit k rozvoji pobytového cestovního ruchu, který by se stal zdrojem obživy místních obyvatel.¹⁰⁸

K naplnění této vize MŠZ vytrvale realizuje projekty, které zpřístupňují místní turistická lákadla širší veřejnosti, rozšiřují ubytovací kapacitu a nabídku gastronomických služeb. Tyto projekty jsou většinou částečně hrazeny z programů Evropské unie pro přeshraniční spolupráci.

5.3 Projekty realizované na území Železnorudska

K uskutečňování jednotlivých projektů přeshraniční spolupráce na území Železnorudska dochází již od 90. let. Jejich financování probíhalo často s pomocí různých programů Evropské unie, přičemž některým z nich již došla platnost. Tato kapitola se bude zabývat projekty, které měly vliv na rozvoj oblasti Železnorudska a zároveň byly financovány pomocí těchto programů.

Programy Evropské unie, které jsou zaměřené na formy přeshraniční spolupráce, jsou účinným systémovým nástrojem. Tento nástroj je využíván především k dosažení udržitelného rozvoje evropských příhraničních regionů. Tento způsob podpory byl zahájen už v roce 1990, kdy měl podobu programu INTERREG. Program INTERREG byl určený pouze pro členské státy Evropské unie. Už v roce 1994 na něj ale plynule navázala iniciativa s označením INTERREG II. INTERREG II byl již rozšířen o podporu pro příhraniční celky v nečlenských státech Evropské unie. Právě to se týkalo České republiky jakožto nečlenské země. Právě v ČR a v dalších zemích byla přeshraniční spolupráce realizována díky programu Phare CBC (Cross-Border Cooperation).¹⁰⁹

První regiony v České republice, které začaly využívat tohoto programu a finanční podpory z něj plynoucí, byly oblasti v česko-německém a česko-rakouském pohraničí.

¹⁰⁸ NP Šumava - Masterplán Šumava, [online], [cit. 2015-03-20]

¹⁰⁹ Euregion Silesia - Programy EU na podporu přeshraniční spolupráce, [online], [cit. 2015-01-20]

Program Phare CBC byl ukončen v roce 2003 a nahrazen programem INTERREG III, protože se Česká republika stala členem Evropské unie a mohla už tak využívat výhod iniciativ pro členské země.¹¹⁰

Zatímco předcházející kapitoly se věnovaly spíše teoretickým poznatkům a ujednáním, tato kapitola se považuje za empirickou část diplomové práce a vede k faktickému splnění hlavních a dílčích cílů.

Cílem empirické části je analýza příslušné spolupráce a konkrétních projektů, které byly realizovány na území Železnorudska s ohledem na proces přeshraniční spolupráce. Projekty, kterým je v této kapitole věnována pozornost, již v minulosti proběhly, nebo aktuálně probíhají. Nebude se však jednat o veškeré realizované projekty, ale pouze ty, které organizují a zaměřují se na kulturní a sociální aktivity a činnosti v uvedené oblasti. Na jejich základě bude možno vyhodnotit následný vliv přeshraniční spolupráce na rozvoj území Železnorudska.

Při zpracovávání konkrétních aktivit těchto projektů byla využita metodika jak primárního, tak sekundárního výzkumu. To znamená, že byly za pomoci internetových zdrojů a dalších materiálů od obcí na Železnorudsku a rozhovorů sesbírány veškeré údaje o realizovaných projektech. Každý z nich byl charakterizován a analyzován s ohledem na následující informace:

- Název projektu.
- Název programu.
- Doba trvání projektu.
- Zaměření na cílové skupiny.
- Vymezené cíle projektu.
- Hlavní výstupy projektu.
- Klíčové aktivity projektu.
- Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami.
- Finanční zajištění.
- Celkový dopad projektu na území.

¹¹⁰ Euregion Silesia - Programy EU na podporu přeshraniční spolupráce, [online], [cit. 2015-01-20]

Sběr dat a vyhodnocení projektů na Železnorudsku byl zajištěn i na základě aplikace primárního výzkumu. V této souvislosti byly osloveny obce, které se nacházejí v blízkosti obce Železná Ruda (Železná Ruda, Hojsova Stráž, Špičák na Šumavě).

Osloveni byli starosta obce Železná Ruda Ing. Michal Šneberger, místostarosta obce Železná Ruda Ing. Milan Kříž, z jejichž výpovědí následně vyplývá, v čem podle nich spočívá přínos realizovaných projektů. Doplňující informace k projektům byly poskytnuty vedoucí kanceláře jednatelství Euroregionu Šumava Bc. Janou Mixánovou, pracovnící Informačního a turistického centra v Železné Rudě paní Ivanou Vilišovou a pracovnící oddělení komunikace s veřejností Správy železniční dopravní cesty Ing. Johanou Kvítkovou. Podrobný přehled oslovených dále v části primárního výzkumu.

V návaznosti na poznatky, k nimž bylo dospěno sběrem dat primárního a sekundárního výzkumu, budou stanoveny i návrhy a doporučení, jimiž by se mohly obce v rámci pokračující příhraniční spolupráce a realizovaných projektů v budoucnu řídit.

5.3.1 Rozbor jednotlivých projektů – vyhodnocení

V této podkapitole je představeno celkem dvanáct projektů realizovaných na území Euroregionu Šumava s konkrétním zaměřením na oblast Železnorudska. Uvedené projekty jsou rozděleny dle programu, ze kterého byla přeshraniční spolupráce realizována.

Program INTERREG IIIA Česká republika – Svobodný stát Bavorsko, zvolené projekty:

1. První mezinárodní česko-bavorský Nordic Walking den
2. Strojová údržba lyžařských turistických tras – Město Železná Ruda
3. Změna č. 5 Územního plánu sídelního útvaru Železná Ruda a zhotovení Regulačního plánu Železná Ruda, část Špičák.

Program 2000 CBC Phare ČR-Německo, zvolené projekty:

1. Železnorudská slavnost (zrcadlový projekt Ludwighohefest-B.Eisenstein)
2. Historie společného životního prostoru
3. Strojová údržba lyžařských tras – Město Železná Ruda
4. Strojová údržba lyžařských tras 2006
5. Euroregion Šumava – most přes hranice
6. Železnorudsko – Zlepšení dopravní infrastruktury
7. Publikace naučné stezky.

Program ROP NUTS II Jihozápad, zvolené projekty:

1. Cyklostezky a cyklistické trasy na území Železné Rudy.

Program Dispoziční fond Euroregionu Šumava-jihozápadní Čechy, zvolené projekty:

1. Orientační systém značení Železnorudska.

Projekt: První mezinárodní česko-bavorský Nordic Walking den

Jedním z projektů, které byly realizovány v rámci přeshraniční spolupráce s německým spolkovým státem Bavorsko je projekt se zaměřením na kulturní aktivitu, a to tzv. Nordic Walking. Projekt se uskutečnil v období 1. 6. 2005 – 30. 10. 2005. Projekt představoval nejenom významnou sportovní akci, ale také událost, která měla důležité společenské a kulturní efekty na oblast Železnorudska. Navazoval na další projekty, jako je např. projekt Mikroregion Šumava – Západ či Kamerový informační systém aj.¹¹¹

Níže uvedená tabulka č. 1 prezentuje základní informace, které se k tomuto projektu váží, s ohledem na již dříve specifikovaná kritéria při vyhodnocování jednotlivých projektů.

¹¹¹ Regionální informační systém – První mezinárodní česko-bavorský Nordic Walking den, 2016 [online], [cit. 2016-02-28]

Tabulka č. 12 - Projekt: První mezinárodní česko-bavorský Nordic Walking den

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	První mezinárodní česko-bavorský Nordic Walking den
Název programu	INTERREG IIIA Česká republika - Svobodný stát Bavorsko
Doba trvání projektu	1. 6. 2005 – 31. 10. 2005
Zaměření na cílové skupiny	Turisté, zájemci o nordic walking, občané oblasti Bavorského lesa a Šumavy
Vymezené cíle projektu	Propagovat nordic walking, rozvíjet turistiku na území Bavorského lesa a Šumavy, rozvíjet spolupráci a setkávání občanů České republiky a Německa, podpora zdravého životního stylu
Hlavní výstupy projektu	Zvýšit povědomí o možnostech nordic walking a poukázat na atraktivitu území Bavorského lesa a Šumavy
Klíčové aktivity projektu	Pochod za pomoci tzv. nordic walking, start je v obci Deggendorf, celková vzdálenost 52 km, cíl: Železná ruda, vyhodnocení pochodu – na čas i pro zábavu, v obou obcích bohatý kulturní program, účast představitelů obce, známé osobnosti
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Obec Železná Ruda, organizace zabývající se Nordic walkingem na obou stranách – Česká republika, Německo
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 52 900 Kč, prostředky programu: 37 030 Kč (70 %), prostředky státního rozpočtu ČR + rozpočty municipalit: 15 870 Kč (30 %)
Celkový dopad projektu na území	Okres Klatovy, turistické území Bavorska a Šumavy Rozvoj území, zvýšení zájmu o turistickou oblast Bavorska a Šumavy, umožnit setkání občanů dvou států

Zdroj: RIS¹¹², 2016, vlastní zpracování

Z výše uvedeného je patrné, že uvedený projekt představuje první významnou akci, která zasahuje celou oblast Železnorudska a má významné kulturní, sociální a sportovní dopady na vymezené území. Prostředky z fondů EU v tomto projektu tvořily 70 % z celkového rozpočtu.

¹¹² Regionální informační systém – První mezinárodní česko-bavorský Nordic Walking den, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Projekt: Strojová údržba lyžařských turistických tras - Město Železná Ruda

Další z významných projektů, který měl kulturní dopady na rozvoj území regionu Železnorudska. Byl realizován v letech 2007 až 2008. Jeho součástí bylo rozvíjet nejenom atraktivitu uvedené oblasti, ale posílit také ekonomickou stránku území. Další tabulka č. 12 prezentuje základní informace k uskutečněnému projektu, přičemž prostředky z fondů EU činily v tomto případě 75 %.

Tabulka č. 13 - Projekt: Strojová údržba lyžařských turistických tras

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Strojová údržba lyžařských turistických tras - Město Železná Ruda
Název programu	INTERREG IIIA Česká republika - Svobodný stát Bavorsko
Doba trvání projektu	25. 10. 2007 – 31. 3. 2008
Zaměření na cílové skupiny	Turisté, osoby, které navštíví upravené lyžařské trasy, místní subjekty podnikající v oblasti cestovního ruchu
Vymezené cíle projektu	Opakovaně realizovaný projekt, jehož cílem je upravit lyžařské trasy za účelem zvýšení atraktivity oblasti pro turisty a osoby vyznávající lyžařskou turistiku
Hlavní výstupy projektu	Zvýší se turistická atraktivita Šumavy s přímým dopadem na atraktivitu regionu Železnorudska – očekávalo se hlavně zvýšení návštěvnosti v oblasti kolem obce Železná Ruda – vliv na zisky a tržby místních podnikatelů
Klíčové aktivity projektu	Úprava místních lyžařských tras
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Obec Železná Ruda
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 73 414 Kč, prostředky programu: 55 060 Kč (75 %), prostředky obecní (rozpočet obce) + státní rozpočet ČR: 18 354 Kč (25 %)
Celkový dopad projektu na území	Oblast Železnorudska, podpora sportu, ekonomické aktivity místních podnikatelů, zvýšení návštěvnosti ubytovacích zařízení, vyšší atraktivita území Šumavy, resp. Železnorudska

Zdroj: RIS¹¹³, 2016, vlastní zpracování

¹¹³ Regionální informační systém – Strojová údržba lyžařských turistických tras - Město Železná Ruda, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Projekt: Změna č. 5 Územního plánu sídelního útvaru Železná Ruda a zhotovení Regulačního plánu Železná Ruda, část Špičák

Přestože primárně tento projekt provádí změny v územním plánu obce Železná Ruda, jeho dokončení mělo významné dopady do kulturní a sociální oblasti regionu Železnorudska. Navíc mohlo opětovně dojít ke vzájemné spolupráci mezi Německem (Bavorskem) a Českou republikou. Projekt počítal s tím, že se zvýší atraktivita tohoto území s dopadem na celou oblast Šumavy, zvýší se kooperace se spolkovým německým státem Bavorsko, budou postavena nová sportoviště, díky čemuž se podpoří zdravý životní styl občanů Železnorudska, což vyplývá i z cílů projektu, viz tabulka č. 14.

Tabulka č. 14 - Projekt: Změna č. 5 Územního plánu sídelního útvaru Železná Ruda a zhotovení Regulačního plánu Železná Ruda, část Špičák

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Změna č. 5 Územního plánu sídelního útvaru Železná Ruda a zhotovení Regulačního plánu Železná Ruda, část Špičák
Název programu	INTERREG IIIA Česká republika - Svobodný stát Bavorsko
Doba trvání projektu	7. 2. 2005 – 31. 12. 2007
Zaměření na cílové skupiny	Turisté, místní podnikatelé, občané Bavorska a Železnorudska
Vymezené cíle projektu	Tříletý (dlouhodobý) projekt se zaměřením na podporu zdravého životního stylu občanů Železnorudska a turistů, zvýšení atraktivity této oblasti, zlepšení místní infrastruktury
Hlavní výstupy projektu	Podpora turistických a sportovních aktivit v oblasti Železnorudska, zvýšení návštěvnosti v této oblasti, kooperace a sblížení obcí v Bavorsku a na Železnorudsku
Klíčové aktivity projektu	Změna územního plánu, vytvoření regulačního plánu s dopadem na výstavbu golfového hřiště, víceúčelové vodní nádrže, zlepšení místní i přeshraniční infrastruktury – vznik dopravního napojení mezi Bavorskem a Železnorudskem (vlak, silnice) – realizace dalších sportovních a kulturních aktivit
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Obec Železná Ruda, obec Bayerischer Eisenstein
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 2 500 000 Kč, prostředky programu: 1 875 000 Kč (75 %), prostředky obecní (rozpočet obce) + státní

	rozpočet ČR: 625 000 Kč (25 %)
Celkový dopad projektu na území	Okres Klatovy, turistické území Bavorska a Šumavy Zvýšení návštěvnosti Železnorudska, zlepšení sportovních a kulturních aktivit pro místní občany, zlepšení infrastruktury v návaznosti na spolupráci mezi oblastí Železnorudska a Bavorska

Zdroj: RIS¹¹⁴, 2016, vlastní zpracování

Oproti předcházejícím projektům se tento ve dvou základních ohledech významně odlišuje. Jedná se o projekt dlouhodobého rázu (trval téměř tři roky), přičemž jeho finanční zajištění bylo také vyšší – celkem 2,5 mil. Kč, přičemž z fondů EU bylo získáno více než 1,8 mil. Kč (75 %). Dopad na rozvoj Železnorudska byl zásadní, a to mimo jiné proto, že přeshraniční spolupráce s Bavorskem došlo i ke zlepšení dopravní infrastruktury (železniční a silniční dopravy), což mělo vliv na zvýšení životní úrovně občanů obce Železná Ruda.

Projekt: Cyklostezky a cyklistické trasy na území Železné Rudy

Tento projekt představuje jeden z nejnovějších, neboť byl realizován v letech 2012 a 2013. Jeho žadatelem byla opět obec Železná Ruda, jejímž předpokladem bylo, že rozvíjení cyklostezek a cykloturistických tras povede ke zvýšení atraktivity celého regionu na území Železnorudska. Oproti předcházejícím projektům bylo využito prostředků programu ROP NUTS II Jihozápad. Navazovalo se na stále vyšší zájem ze strany českých občanů provozovat ve svém volném čase cykloturistiku. Tudíž projekt nezlepší situaci jenom u turistů, kteří mohou v oblasti Železnorudska trávit svoji dovolenou, ale také místních občanů.

¹¹⁴ Regionální informační systém – Změna č. 5 Územního plánu sídelního útvaru Železná Ruda a zhotovení Regulačního plánu Železná Ruda, část Špičák, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Tabulka č. 15 - Projekt: Cyklostezky a cyklistické trasy na území Železné Rudy

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Změna č. 5 Územního plánu sídelního útvaru Železná Ruda a zhotovení Regulačního plánu Železná Ruda, část Špičák
Název programu	ROP NUTS II Jihozápad
Doba trvání projektu	14. 3. 2012 – 10. 6. 2013
Zaměření na cílové skupiny	Turisté, místní občané, zájemci o provozování cykloturistiky
Vymezené cíle projektu	Napojit se na novou regionální cyklotrasu č. 33, na tzv. Šumavskou magistrálu
Hlavní výstupy projektu	Zlepšení možností provozovat cykloturistiku v regionu Železnorudska, zvýšit atraktivitu místní oblasti, využít spolupráce s celým územím Bavorska a Šumavy, zvýšit bezpečnost cykloturistů i chodců, zlepšení sportovní infrastruktury
Klíčové aktivity projektu	Vybudovat nové cyklostezky a cyklotrasy s napojením na tzv. Šumavskou magistrálu, zlepšit povrch a zázemí současných cyklostezek a cyklotras, zvýšit návštěvnost dotčeného území
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Obec Železná Ruda
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 16 678 714 Kč, prostředky programu: 12 593 774 Kč (76 %), prostředky obecní (rozpočet obce): 2 222 431 Kč (24 %)
Celkový dopad projektu na území	Okres Klatovy, turistické území Bavorska a Šumavy Zvýšení návštěvnosti Železnorudska, zlepšení současného stavu cykloturistiky v uvedené oblasti

Zdroj: RIS¹¹⁵, 2016, vlastní zpracování

Dle uvedené tabulky je patrné, že se jedná o jeden z nejnákladnějších projektů, které se v oblasti přeshraniční spolupráce v minulosti na Železnorudsku uskutečnily. To bylo dáno také klíčovými aktivitami, které projekt zaštiťoval. Podobně jako v jiných, výše uvedených projektech i tento má za cíl zvýšit celkovou atraktivitu území Železnorudska, přičemž se snaží využívat již existujících cyklotras a cyklostezek na Šumavě.

¹¹⁵ Regionální informační systém – Cyklostezky a cyklistické trasy na území Železné Rudy, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Město Železná Ruda v posledních letech významně investuje do turistické infrastruktury. Usiluje i o zlepšení zázemí nejen pro cyklisty. Vzhledem k vysokému dopravnímu zatížení mezi Špičákem a Železnou Rudou bylo nutné vybudovat cyklostezku. Jedním z cílů bylo zvýšení bezpečnosti cykloturistů i pěších. Tento cíl byl splněn umožněním pohybu cyklistů i pěších mimo frekventované komunikace. Na těchto cyklotrasách byla vybudována posezení a stojany pro kola. Dva stojany pro kola jsou umístěny před budovou informačního centra, které cyklisté i pěší turisté hojně navštěvují. Starosta obce Železná Ruda tento projekt hodnotí velmi pozitivně. Došlo nejen k propojení cyklostezkou mezi Železnou Rudou a Špičákem, ale i Špičákem a Prášily. Zde byl v červnu 2013 zahájen provoz vyznačené Tetřeví stezky (rozhovor s Ing. Michalem Šnebergerem).

Projekt: Železnorudská slavnost (zrcadlový projekt Ludwighofest-B. Eisenstein)

Projekt byl již před rokem 2002 několikrát uskutečněn, mezi léty 2002 až 2003 byly využity prostředky fondů EU, přičemž jejich podíl činil celkem 90 %. Hlavním cílem projektu bylo nadále upevňovat vztahy mezi občany obou zemí.

Tabulka č. 16 - Projekt: Železnorudská slavnost (zrcadlový projekt Ludwighofest-B. Eisenstein)

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Železnorudská slavnost (zrcadlový projekt Ludwighofest-B. Eisenstein)
Název programu	2000 CBC Phare ČR – Německo
Doba trvání projektu	1. 7. 2002 – 1. 12. 2003
Zaměření na cílové skupiny	Občané Železnorudska a Bavorska
Vymezené cíle projektu	Navázat na předchozí uskutečněné slavnosti tohoto typu za účelem upevnit vzájemné vztahy mezi obyvateli české a německé obce
Hlavní výstupy projektu	Obohatit kulturu o nové prvky, zvýšit atraktivitu regionu
Klíčové aktivity projektu	Uspořádání městské slavnosti – bohatý kulturní a sportovní program, vystoupení známých umělců
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Obec Železná Ruda
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 5 656 Kč, prostředky programu: 5 091 Kč (90 %), zbylé:

	10 %
Celkový dopad projektu na území	Oblast Železnorudska s návazností na pohraniční obce v Bavorsku, obohacení místní kultury, zvýšení atraktivity českého regionu, zlepšení mezipartnerské spolupráce

Zdroj: RIS¹¹⁶, 2016, vlastní zpracování

Z dotačního programu 2002 CBC Phare ČR – Německo byly finančně podpořeny celkem tři projekty, které lze považovat v oblasti přeshraniční spolupráce Bavorska s Železnorudskem za poměrně významné. Jedná se o projekt “Historie společného životního prostoru,“ „Rekonstrukce ČOV Železná Ruda“ a „Strojová údržba lyžařských tras – Město Železná Ruda“ (tento projekt byl s úspěchem opakován i v dalších letech – z dalších dotačních programů EU). Vzhledem k vymezení tématu diplomové práce budou dále popsány a analyzovány výše uvedené dva projekty, viz tabulky č. 17 a 18.

Cílem těchto slavností bylo a stále je upevňování vzájemných vztahů mezi obyvateli regionu. Je to znovu obnovená tradice, která tvoří platformu pro sbližování občanů, spolků a podnikatelů. Tato myšlenka je dle slov starosty úspěšně naplňována. Toho je i důkaz stále vyšší návštěvnosti a to i v návaznosti na stále kvalitnější program slavností (rozhovor s Ing. Michal Šnebergerem).

Projekt: Historie společného životního prostoru

Tento projekt byl obcí Železnou Rudou realizován v roce 2005 a 2006 a jeho cíle a konečné dopady se vztahují k oblasti turistiky a cestovního ruchu nejenom v České republice, ale také v Německu. Projekt měl výrazný pozitivní dopad na hospodářský rozvoj jak Bavorska, tak Železnorudska.

¹¹⁶ Regionální informační systém – Železnorudská slavnost (zrcadlový projekt Ludwighofest-B. Eisenstein), 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Tabulka č. 17 - Projekt: Historie společného životního prostoru

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Historie společného životního prostoru
Název programu	2000 CBC Phare ČR – Německo
Doba trvání projektu	31. 1. 2005 – 1. 2. 2006
Zaměření na cílové skupiny	Školy, infocentra, obce
Vymezené cíle projektu	Zvýšení atraktivity oblasti Železnorudska, seznámení zájemců s historií tohoto území, včetně celé oblasti Šumavy
Hlavní výstupy projektu	Vydání dvojjazyčných průvodců se základními informacemi o Železnorudsku, potažmo o celé Šumavě, jejich počet bude 2 500, dle zájmu bude možné průvodce průběžně dotiskovat
Klíčové aktivity projektu	Organizování exkurzí, výstava ukazující historii regionu, vydání průvodců ukazující historii Šumavy, její atraktivity, možnosti cykloturistiky
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Obec Železná Ruda, partner z Bavorska
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 1 769 Kč, prostředky programu: 1 238 Kč (70 %), zbylé: 30 %
Celkový dopad projektu na území	Oblast Železnorudska s návazností celou oblast Šumavy, zvýšení atraktivity území

Zdroj: RIS¹¹⁷, 2016, vlastní zpracování

Výstupem tohoto projektu byla publikace česko-německá určená pro školy i širokou veřejnost. Poskytovala informace nejen o současné Šumavě, ale i z dějin Šumavy české i německé. Tuto publikaci bylo možné si zakoupit i v informačních centrech, pořizovací cena byla cca. 250,-Kč. O tuto publikaci nebyl projeven veřejností žádný zájem. V Železné Rudě se prodaly pouhé dva kusy a zbytek výtisků byl dán k dispozici místní škole (rozhovor s paní Ivanou Vilišovou).

¹¹⁷ Regionální informační systém – Historie společného životního prostoru, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Projekt: Strojová údržba lyžařských tras – Město Železná Ruda

Projekt tohoto typu je na území Železnorudska realizován již dlouhodobě, proto také využívání dotačních prostředků a možností přeshraniční spolupráce. V rámci udržování a propagace lyžařské turistiky se přeshraniční spolupráce jeví jako velmi důležitá a lze tedy hovořit o tom, že se jedná o jednu z významných priorit. Tabulka č. 18 prezentuje základní výstupy z tohoto projektu, který byl realizován v průběhu roku 2005.

Tabulka č. 18 - Projekt: Strojová údržba lyžařských tras 2005

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Strojová údržba lyžařských tras - Město Železná Ruda
Název programu	2002 CBC Phare ČR - Německo
Doba trvání projektu	31. 01. 2005 – 1. 10. 2005
Zaměření na cílové skupiny	Turisté, osoby, které navštíví upravené lyžařské trasy, místní subjekty podnikající v oblasti cestovního ruchu
Vymezené cíle projektu	Opakovaně realizovaný projekt, jehož cílem je upravit lyžařské trasy za účelem zvýšení atraktivity oblasti pro turisty a osoby vyznávající lyžařskou turistiku
Hlavní výstupy projektu	Zvýší se turistická atraktivita Šumavy s přímým dopadem na atraktivitu regionu Železnorudska – očekávalo se hlavně zvýšení návštěvnosti v oblasti kolem obce Železná Ruda – vliv na zisky a tržby místních podnikatelů
Klíčové aktivity projektu	Úprava místních lyžařských tras, důležité aktivity realizované před započítím lyžařské sezóny: činnosti udržovací techniky, po dobu lyžařské sezóny: pravidelná údržba tras po dobu 2 x týdně
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Obec Železná Ruda
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 6 621 Kč, prostředky programu: 3 973 Kč (60 %), zbylé prostředky: 40 % financí
Celkový dopad projektu na území	Oblast Železnorudska, podpora sportu, vyšší atraktivita území Šumavy, resp. Železnorudska

Zdroj: RIS¹¹⁸, 2016, vlastní zpracování

¹¹⁸ Regionální informační systém – Strojová údržba lyžařských tras - Město Železná Ruda, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Projekt: Strojová údržba lyžařských tras – Město Železná Ruda

Jak bylo popsáno výše, projekt strojové údržby lyžařských tras v okolí obce Železná Ruda je na základě přeshraniční spolupráce realizován již od roku 2005. Z programu 2003 CBC Phare ČR – Německo byl projekt uskutečněn v průběhu roku 2005 a 2006. Jak je patrné z tabulky č. 19, celkové náklady projektu činily 4 470 Kč, přičemž fondy EU poskytly celkem 70 % veškerých financí. Opětovně, jako dříve bylo cílem projektu propagovat oblast lyžařské turistiky, přičemž díky tomu, že Železná Ruda poskytne dobrou úpravu běžeckých lyžařských tras, zatraktivní celé toto území, což se projeví na vyšších tržbách místních podnikatelů.

Tabulka č. 19 - Projekt: Strojová údržba lyžařských tras 2006

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Strojová údržba lyžařských tras - Město Železná Ruda
Název programu	2003 CBC Phare ČR - Německo
Doba trvání projektu	31. 01. 2005 – 1. 5. 2006
Zaměření na cílové skupiny	Zejména turisté se zájmem o lyžařskou turistiku
Vymezené cíle projektu	Opravit a zlepšit úroveň lyžařských tras – zvýšit atraktivitu oblasti Železnorudska
Hlavní výstupy projektu	Zvýší se turistická atraktivita Šumavy s přímým dopadem na atraktivitu regionu Železnorudska – očekávalo se hlavně zvýšení návštěvnosti v oblasti kolem obce Železná Ruda
Klíčové aktivity projektu	Úprava místních lyžařských tras, důležité aktivity realizované před započítím lyžařské sezóny: činnosti udržovací techniky, po dobu lyžařské sezóny: pravidelná údržba tras po dobu 2 x týdně
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Obec Železná Ruda
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 4 470 Kč, prostředky programu: 3 129 Kč (70 %), zbylé prostředky: 30 % financí
Celkový dopad projektu na území	Oblast Železnorudska, podpora sportu, vyšší atraktivita území Šumavy, resp. Železnorudska

Zdroj: RIS¹¹⁹, 2016, vlastní zpracování

¹¹⁹ Regionální informační systém – Strojová údržba lyžařských tras - Město Železná Ruda, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Město Železná Ruda upravuje zhruba 70 km stop od Prenetu až na Novou Hůrku. Tato údržba má v regionu dlouholetou tradici, síť upravovaných stop je již ustálena a nabídka kvalitně upravených běžeckých tras patří k běžné nabídce služeb pro návštěvníky. Tato údržba je však pro obec vysoce nákladná a bez dotace by neměla obec na provoz rolby dostatek peněz a musela by provoz omezit. Jen pro představu, úprava 40 kilometrů běžecké stopy stojí cca. 15 000,-Kč. Tento projekt je úspěšně opakovaný. Daří se nám tímto zvyšovat atraktivitu turistického území a tím i zvýšení návštěvnosti obce s návazností posílení ekonomických příjmů z cestovního ruchu pro místní podnikatele nabízející služby v tomto odvětví (rozhovor s Ing. Michalem Šnebergerem).

Projekt: Euroregion Šumava - most přes hranice

Ačkoliv zde v tomto projektu není přímo uvedena obec Železná Ruda, projekt Euroregionu Šumava se na jejím rozvoji též podílí, neboť Železná Ruda je jedním ze členů tohoto euroregionu. Jak je dále patrné z tabulky č. 20, projekt umožnil další zvýšení propagace a atraktivnosti Železnorudska, což se projevilo i na zvýšení tržeb místních podnikatelů.

Tabulka č. 20 - Projekt: Euroregion Šumava - most přes hranice

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Euroregion Šumava - most přes hranice
Název programu	2001 CBC Phare ČR - Německo
Doba trvání projektu	3. 5. 2003 – 30. 9. 2004
Zaměření na cílové skupiny	Mládež, osoby ostatních věkových skupin, zájemci o návštěvu Šumavy, obce, školy
Vymezené cíle projektu	Zvýšit propagaci a atraktivitu Šumavy, potažmo tedy i Železnorudska, poukázat na to, jak se v této oblasti vyvíjí přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Německem
Hlavní výstupy projektu	Zlepšení vztahů mezi Bavorskem a Šumavou, navázání na další projekty, zvýšení návštěvnosti euroregionu Šumava, zlepšení výchozích podmínek euroregionu pro vstup do EU
Klíčové aktivity projektu	Vytvoření filmového dokumentu, který poukáže na historii a současný stav navázané spolupráce mezi Bavorskem a Šumavou (příklad dobré praxe přeshraniční spolupráce), poukázání na významné akce a jiné klíčové aktivity, které již přeshraniční

	spolupráce mezi regiony přinesla
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Euroregion Šumava – jihozápadní Čechy
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 4 959 Kč, prostředky programu: 4 463 Kč (90 %), zbylé prostředky: 10 % financí
Celkový dopad projektu na území	Oblast Železnorudska, resp. oblast celé Šumavy

Zdroj: RIS¹²⁰, 2016, vlastní zpracování

Výstupem tohoto projektu je filmový dokument-CD, který charakterizoval euroregion. Euroregion, který je připraven pro vstup do Evropské unie. Byl zaměřen na mládež i ostatní věkové skupiny. Kopie CD byly nabídnuty obcím, informačním centřům a školám. Toto CD bylo připojeno k publikaci o historii společného životního prostoru. I v tomto případě zájem nebyl nijak výrazný a zbylé CD byly předány k využití žákům základní školy (rozhovor s paní Ivanou Vilišovou).

Projekt: Železnorudska - Zlepšení dopravní infrastruktury

Přeshraniční spolupráce nemusí nutně vést jenom ke zlepšení situace a rozvoji Železnorudska v oblasti cestovního ruchu a turistiky. To se ukazuje také na příkladu tohoto projektu, který zlepšil úroveň dopravní infrastruktury v uvedeném regionu. Zde dosáhla finanční podpora programu EU 1 mil. EU. Investorem byla česká společnost České dráhy se žadatelem o dotaci Správy železniční dopravní cesty, jak je patrné z tabulky č. 21.

V případě projektu Klatovy - Železná Ruda byl brán ohled i na cestovní ruch do oblasti Šumavy. Hlavními cíli bylo zkrácení jízdních dob, zvýšení komfortu obsluhujícího personálu a zřízení bezbariérových přístupů na nástupišti. V případě tohoto projektu jde o přínosný a jasně viditelný projekt, který je využit širokou škálou cestujících. Ať jde o pravidelně dojíždějící cestující (školáci, lidé do práce, do úřadů) nebo nahodilé cestující (turisti, školy v přírodě apod.). Osazeny byly stanice kamery, vybudován byl rozhlasový a informační systém, nové osvětlení. Došlo tak ke zvýšení atraktivity veřejné hromadné železniční dopravy (rozhovor s Ing. Johanou Kvítkovou).

¹²⁰ Regionální informační systém – Euroregion Šumava - most přes hranice, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

Tabulka č. 21 – Projekt: Železnorudsko - Zlepšení dopravní infrastruktury

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Železnorudsko - Zlepšení dopravní infrastruktury
Název programu	2001 CBC Phare ČR - Německo
Doba trvání projektu	1. 1. 2002 – 31. 10. 2005
Zaměření na cílové skupiny	Turisté přijíždějící do oblasti Železnorudska, resp. do celé oblasti Šumavy (případně, osoby, které berou Železnou rudu jako tranzitní místo při cestách do Německa), místní občané
Vymezené cíle projektu	Zlepšit úroveň místní dopravní infrastruktury, zvýšit atraktivnost Železnorudska pro turisty při příjezdu do regionu
Hlavní výstupy projektu	Zlepšit návaznost železniční a silniční dopravy, zlepšit současný stav železniční infrastruktury na Železnorudsku, výstupem bude též zrekonstruovaná budova železniční zastávky Železná Ruda - město
Klíčové aktivity projektu	Aktivity navazují na výše uvedené výstupy projektu, tedy především: nové značení, automatická signalizace na železničních přejezdech na Železnorudsku, rekonstrukce železniční zastávky, resp. výpravní budovy, vystavit nové přípojky vody, kanalizace, plynu
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 1,883 mil. EUR, prostředky programu: 1,00 mil. EUR (53 %), zbylé prostředky: 47 % financí
Celkový dopad projektu na území	Oblast Železnorudska, resp. oblast celé Šumavy

Zdroj: RIS¹²¹, 2016, vlastní zpracování

Projekt: Publikace naučné stezky

Dalším projektem, na který se v rámci diplomové práce zaměřím, je vydání publikace Naučné stezky. Projekt byl realizován v průběhu roku 2005 a 2006. Podobně jako je tomu v případě cykloturistiky, tak se stále více českých, ale i zahraničních turistů vydává podnikat pěší turistiku na území Šumavy. V minulosti však byl nedostatek těchto publikací, nehledě na to, že internet, resp. digitální a komunikační technologie nebyly

¹²¹ Regionální informační systém – Železnorudsko - Zlepšení dopravní infrastruktury, 2016 [online]. [cit. 2016-03-06]

rozvinuté tak, jak je tomu dnes. Na základě přeshraniční spolupráce mohla být publikace o naučných stezkách v regionu Šumavy vydána, což zvýšilo návštěvnost také v oblasti Železnorudska.

Tabulka č. 22 - Projekt: Publikace naučné stezky

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Publikace naučné stezky
Název programu	2003 CBC Phare ČR - Německo
Doba trvání projektu	31. 1. 2005 – 1. 3. 2006
Zaměření na cílové skupiny	Zájemci a turisté navštěvující oblast Šumavy, široká veřejnost, žáci ZŠ, studenti středních škol
Vymezené cíle projektu	Zvýšit propagaci Šumavy prostřednictvím seznámení se s jejími naučnými stezkami
Hlavní výstupy projektu	Zhotovení brožury s názvem „Naučné stezky v regionu Šumava“
Klíčové aktivity projektu	Hlavní klíčovou aktivitou je vydání publikace, v níž budou prezentovány hlavní naučné stezky, které se nacházejí v regionu Šumavy, potažmo tedy i v oblasti Železnorudska, využitelná bude jak v rámci pěší turistiky, tak i jako vzdělávací prostředek, bude se jednat o barevnou brožuru – obsahovat bude podrobné mapy a popis jednotlivých naučných stezek na Šumavě
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Euroregion Šumava – jihozápadní Čechy
Finanční zajištění	Celkové finanční prostředky: 4 747 Kč, prostředky programu: 2 373 Kč (50 %), zbylé prostředky: 50 % financí
Celkový dopad projektu na území	Oblast celé Šumavy

Zdroj: RIS¹²², 2016, vlastní zpracování

Projekt: Orientační systém značení Železnorudska

Jedná se o projekt, který začal být připravován od počátku roku 2008 ve spolupráci se zástupci města Bayerisch Eisenstein, kteří mají s realizací projektů podobného typu již zkušenosti. Během projektu byly kroky konzultovány s bavorským partnerem a Institutem Informačního designu. Spolupracováno bylo s bavorským partnerem, který poskytl své poznatky se zaváděním a správou orientačního systému značení. Dále se podílel

¹²² Regionální informační systém – Publikace - naučné stezky, 2016 [online], [cit. 2016-03-06]

při konzultacích grafických návrhů systému tak, aby tento splňoval evropské normy značení a byl srozumitelný i pro zahraniční návštěvníky. Výsledek měl příznivý dopad na zahraniční návštěvníky, kterým systém umožnil lepší orientaci ve městě i přilehlých oblastech.

Tabulka č. 23 - Projekt: Orientační systém značení Železnorudska

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Orientační systém značení Železnorudska
Název programu	Dispoziční fond Euroregionu Šumava – jihozápadní Čechy
Doba trvání projektu	4. 9. 2008 – 30. 11. 2009
Zaměření na cílové skupiny	Zájemci a turisté navštěvující oblast Šumavy, široká veřejnost, místní obyvatelé
Vymezené cíle projektu	Vytvoření jednotného informačního systému Železnorudska, který bude splňovat mezinárodní normy značení a bude srozumitelný všem návštěvníkům Železné Rudy
Hlavní výstupy projektu	Byl vytvořen přehledný systém, který je praktickým i hezkým doplňkem horského městečka i celé oblasti
Klíčové aktivity projektu	Instalace 44 ks informačních stojanů s více než 500 ks směrníků v katastrálních územích Alžbětín, Železná Ruda, Špičák, Hojsova Stráž
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Euroregion Šumava – jihozápadní Čechy
Finanční zajištění	17.868 EUR
Celkový dopad projektu na území	Oblast celé Šumavy

Zdroj: vlastní zpracování na základě rozhovoru s místostarostou obce Železná Ruda

Projekt: Železnorudsko a bavorské příhraničí

V roce 2008 se uskutečnil dvoudenní poznávací zájezd pro pracovníky informačních center z šumavského regionu. Akce se zúčastnilo 25 zástupců informačních center z české i německé strany. Společně navštívili sportovní areál Špičák, Černé jezero, muzea v Železné Rudě, informační centrum města v Železné Rudě, Informační středisko NP Šumava v Alzbětíně, wellnes provoz v hotelu Horizont, město Bayerisch Eisenstein, sportovní areál Grosser Arber. Pracovníkům informačních center byly představeny výrobky Šumava – Originální produkt, byli informováni o spolupráci místních podnikatelů s městem Železná Ruda a informačním centrem v oblasti cestovního ruchu.

Tento projekt volně navazoval na poznávací cesty, které v minulých letech pořádal Euroregion Šumava. Akce se zúčastnili i zástupci německé strany. Součástí prezentace oblasti Železnorudska je i sousední obec Bayerisch Eisenstein a její okolí.

Tabulka č. 24 - Projekt: Železnorudsko a bavorské příhraničí

Kritérium projektu	Informace o projektu
Název projektu	Železnorudsko a bavorské příhraničí
Doba trvání projektu	2008, dvoudenní akce
Zaměření na cílové skupiny	Pracovníci informačních center z šumavského regionu
Vymezené cíle projektu	Získání dalších informací a jejich předání v informačních centrech turistům
Hlavní výstupy projektu	Účastníci akce byli seznámeni s Železnorudskem jako oblastí turistického ruchu s možností celoročního vyžití. Zástupci informačních center si prohloubili znalosti o této části Šumavy, včetně celkové turistické nabídky oblasti
Klíčové aktivity projektu	Dvoudenní zájezd
Zajištění klíčových aktivit konkrétními osobami	Euroregion Šumava – jihozápadní Čechy
Finanční zajištění	2.989 EUR
Celkový dopad projektu na území	Oblast celé Šumavy

Zdroj: vlastní zpracování na základě rozhovoru s místostarostou obce Železná Ruda

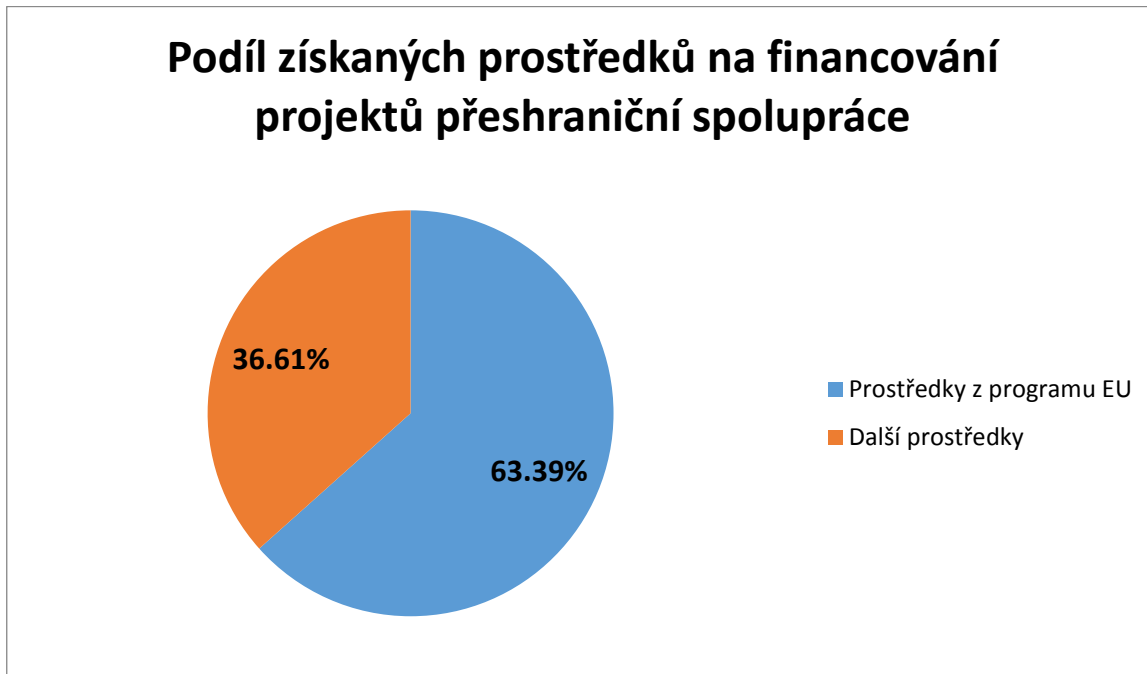
5.3.2 Závěrečné zhodnocení uvedených projektů

V této části diplomové práce je možné celkově zhodnotit uváděné projekty, které byly realizovány v rámci přeshraniční spolupráce mezi oblastí Šumavy a Bavorskem. Ukázalo se, že prostředky, které mohl Euroregion Šumavy, obec Železná Ruda či jiní žadatelé získat z programů EU, měly výrazně pozitivní dopad na celkový rozvoj Železnorudska.

Z uvedených projektů navíc vyplynulo, že tyto pozitivní dopady se odrazily především ve vyšší návštěvnosti tohoto regionu. Důkazem tohoto tvrzení je analýza návštěvnosti Železnorudska, která je součástí tohoto závěrečného zhodnocení sekundární části výzkumu. Řada projektů směřovala do oblasti turistiky a cestovního ruchu. Realizací těchto projektů se daří vytvářet nejen pro turisty ještě atraktivnější turistickou destinaci Šumava. Přeshraniční spolupráce však měla vliv i na zvýšení úrovně dopravní infrastruktury, a to jak železniční, tak silniční dopravy.

Jak bylo na základě analýzy příslušných pramenů zjištěno, rozpočet na vybrané projekty činil celkem 70 333 250 Kč, přičemž z prostředků, resp. programů EU v rámci přeshraniční spolupráce bylo získáno 44 581 131 Kč. Rozdělení vlastních a získaných prostředků v jednotlivých projektech je znázorněno na grafu č. 6.

Graf č. 6 – Podíl získaných finančních prostředků z programů EU v projektech přeshraniční spolupráce

Zdroj: vlastní zpracování na základě informací z Regionálního informačního servisu, 2016

Analýza návštěvnosti Železnorudska

Poslední dílčí analýzou je v této diplomové práci analýza návštěvnosti v oblasti Železnorudska. Vybrána byla analýza statistických dat, kdy hlavním a jediným kritériem byl počet návštěvníků v letním období v oblasti Železné Rudy. Bylo však nutno mít k dispozici dostatečný počet dat, resp. vhodný informační zdroj. Data tohoto typu poskytlo Informační turistické centrum v Železné Rudě. Jak také samotný vedoucí Informačního turistického centra v Železné Rudě uvedl, počet turistů se rok od roku v létě zvyšuje, a to je pro samotnou oblast velmi pozitivní skutečnost, mimo jiné s ohledem na fakt, že v oblasti Šumavy byla tato turistická oblast dlouhodobě opomíjena a podceňována.

Následující graf č. 7 prezentuje jednotlivá statistická data, k nimž bylo dospěno v rámci analýzy návštěvnosti v oblasti Železnorudska v letech 2011 až 2015, a to během letní sezóny. Data poskytlo Informační turistické centrum v Železné Rudě.

Graf č. 7 – Vývoj počtu návštěvníků v oblasti Železnorudska v letech 2011 až 2015 během letní sezóny

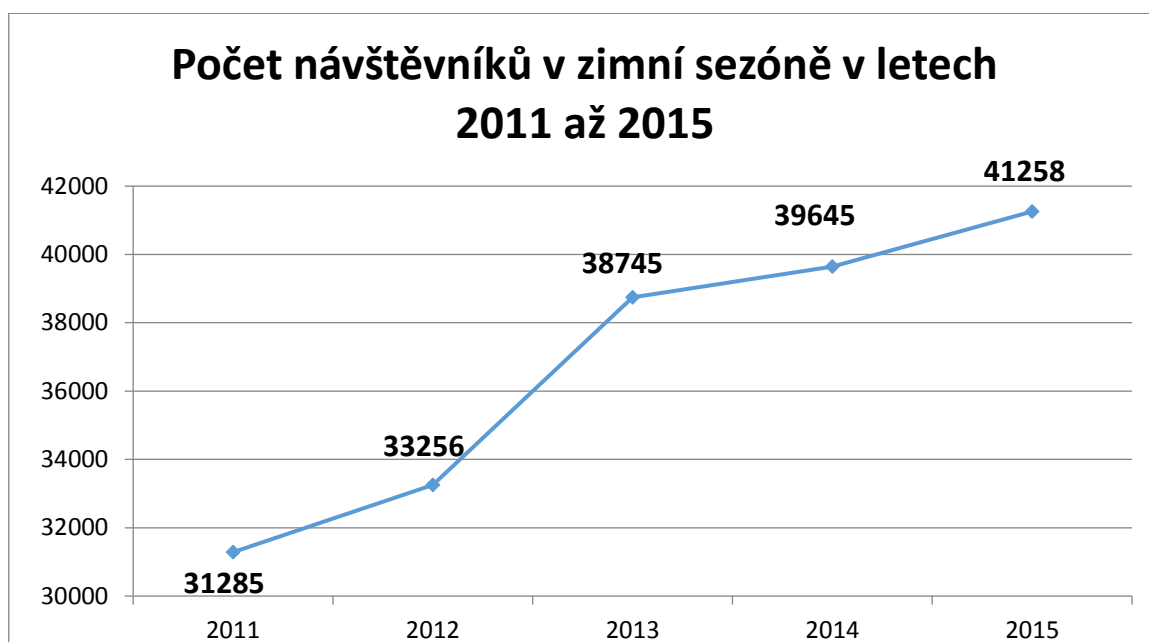

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu č. 7 je patrné, že od roku 2010 neustále narůstá počet návštěvníků, kteří v létě navštíví oblast Železnorudska. Jestliže v roce 2011 navštívilo uvedenou oblast v letní sezóně 23 125 turistů, v roce 2015 to již bylo 27 192 turistů. Na základě výše uvedeného je možné konstatovat, že oblast Železnorudska se stává z hlediska návštěvníků – turistů oblasti atraktivní a zajímavou. Počet návštěvníků se za posledních pět let zvýšil o 18 %. Lze předpokládat, že tento trend se zachová i do budoucna, čemuž pomáhá i přeshraniční spolupráce, která uvedenou oblast činí zajímavější a turisticky atraktivní.

Informační centrum bylo osloveno i s žádostí o data týkající se počtu turistů během zimní sezóny. Bylo zjištěno, že oblast Železnorudska je významným centrem zimních sportů, neboť podle grafu č. 8 návštěvnost v zimě je vyšší, než v létě. Nicméně podobně jako tomu bylo i u zvyšování návštěvnosti v létě, také v zimě do této oblasti proudí vyšší počet turistů, přičemž tempo růstu je vyšší než v letní sezóně.

Graf č. 8 – Vývoj počtu návštěvníků v oblasti Železnorudska v letech 2011 až 2015 během zimní sezóny

Zdroj: vlastní zpracování

5.4 Výsledky primárního výzkumu

Jak již o tom bylo hovořeno v rámci metodiky diplomové práce, byly získány také údaje či výsledky z primárního výzkumu.

Primární data byla získána z rozhovorů s různými zainteresovanými osobami. Ochota oslovených poskytnout data a cenné informace byla různá. Na úplném začátku zpracování diplomové práce byl osloven Ing. Jaroslav Tachovský předseda koordinačního výboru Mikroregionu Šumava-západ, který spolupráci přislíbil, a u slibu také vše zůstalo. Ze dvanácti oslovených zástupců podnikatelské sféry byla ochotna spolupracovat pouhá jedna třetina. Naopak komunikace se zástupci obce byla bez výrazných komplikací.

Jako první byl uskutečněn rozhovor se starostou obce Železná Ruda Ing. Michalem Šnebergerem.

Jako druhý byl uskutečněn rozhovor s místostarostou obce Železná Ruda Ing. Milanem Křížem. Otázky rozhovoru s oběma zástupci obce Železná Ruda jsou k dispozici jako příloha č. 1.

Další rozhovory byly uskutečněny již se zmíněnými zástupci podnikatelské sféry:

- vedoucí hotelu Rudolf Latka, provozovatel ISFIN s.r.o, sídlo firmy J. Trnky 2406, Písek 39701

- jednatel Ski&bike Špičák Vladimír Kasík, provozovatel SPORT SERVICE s.r.o, sídlo firmy Špičák 182, Železná Ruda 34004
- jednatel pensionu Bohmerwald Ing. Tomáš Horek, provozovatel SPORTMAN s.r.o, sídlo firmy Pod čihadlem 108, Praha 4 14300
- jednatelka půjčovny elektrokola-Šumava.cz Mgr. Zuzana Tatičková, provozovatel AV-RETAIL s.r.o, sídlo firmy Nučická 27/1764, Praha 10 10000 (seznam otázek viz příloha č. 2).

Dalším rozhovorem, který poskytl doplňující informace týkající se přeshraniční spolupráce, byl uskutečněn s vedoucí kanceláře jednatelství Euroregionu Šumava Bc. Janou Mixánovou a členem zastupitelstva obce Železná Ruda panem Radkem Roubalem.

5.4.1 Vyhodnocení poznatků z rozhovorů týkající se přeshraniční spolupráce

Závěrem praktické části diplomové práce budou uvedeny výsledky dotazování nejenom mezi subjekty mající na starosti realizaci projektů, ale i mezi podnikateli a představiteli místní samosprávy, kteří mohou z přeshraniční spolupráce též těžit. Tito oslovení byli dotazováni zejména na to, jakým způsobem probíhá přeshraniční spolupráce mezi oběma příhraničními regiony, zejména mezi obcemi, podnikateli a obyvateli na německé i české straně hranice.

Oslovení se jednoznačně shodují na tom, že největším přínosem regionu Železnorudska je jeho geografická poloha. Poloha v centrální části Národního parku Šumava však již přináší řadu rozdílných pohledů. Shoda panuje v tom, že Národní park Šumava je přínosem, tedy jakýmsi hlavním „tahákem“ pro turisty. Turisté jako návštěvníci regionu jsou samozřejmě vnímáni i jako ti, kteří jsou pro obec ekonomickým přínosem. Peníze, které tito turisté v regionu utratí, umožňují rozvoj podnikání a služeb a s tím související zaměstnanost.

Jednou z otázek, kterou jsem kladla podnikatelům, byla i otázka, jakým způsobem se dovídají o možnostech přeshraniční spolupráce s finanční dotací EU. Až na jednoho dotazovaného jsem obdržela poměrně zápornou odpověď, kdy uvádějí, že o takových projektech nejsou informováni s tím, že očekávají, že by tuto informační funkci měla plnit zejména místní samospráva. Pouze jeden z dotázaných uvedl, že má vyčleněného jednoho pracovníka, který se otázky dotačních titulů a možné přeshraniční spolupráce věnuje. Ale i tento podnikatel uvádí, že i přesto, že se snaží takové informace monitorovat, většina

programů je pro něho nepřijatelná, tedy nevyhovující, neboť se netýkají podnikatelských aktivit (rozhovor s Vladimírem Kasíkem). Přeshraniční spolupráci vnímají pouze jako spolupráci sousedních příhraničních měst a dále partnerských měst ze Švýcarska a Itálie.

Někteří z podnikatelů připouští, že takováto spolupráce je přínosem pro město, zejména pro jeho propagaci, ale z podnikatelského hlediska nemá zásadní význam. Může být přínosná např. pro budoucí vzhled a reprezentaci města. Podnikatelé vnímají v rámci přeshraniční spolupráce např. pořádání slavností, kde však spíše působí jako servisní organizace pro „pořádající“ obec třeba v oblasti ubytování a stravování, ale nejsou dle jejich názoru vnímáni jako partneři, kteří by se na těchto aktivitách mohli aktivně podílet (rozhovor s Ing. Tomášem Horkem). Dle názoru podnikatelů by měla být ze strany obce vyvíjena větší aktivita v oblasti propagace regionu a na přeshraničních jednáních představitelů samosprávy by se měla více projednávat možnost spolupráce v podnikatelské oblasti. V současné době jde podle nich spíše o soupeření mezi podnikateli na obou stranách hranice a spíše nežli partnery jsou jednotliví podnikatelé konkurenty.

Podnikatelé téměř „jednohlasně“ zmiňují jakékoliv možnosti přeshraniční spolupráce s dotací EU jako něco, co je spojeno s nadměrně velkou administrativní zátěží s nejistým výsledkem. To je dle mého názoru jedním z významných „bloků“, který těmto aktivitám brání. Další výtkou je to, že podnikatelé vnímají spoustu již schválených projektů jako něco, co je krátkozraké, doslova hovoří o „zbytečně vyhozených penězích na něco, co nemá smysl“. To je podle také jedním z významných faktorů, proč se přeshraniční spolupráce nerozvíjí tak, jak by si zasloužila. Jakákoliv snaha o smysluplný projekt je již ve svém zárodku vnímána tak, že „budu na tom dělat, vložím do toho spoustu své energie a i financí a skutek utek“ (rozhovor s Rudolfem Latkou).

Pohled druhé strany, tedy starosty i místostarosty Městského úřadu Železná Ruda je takový, že se částečně ztotožňuje s výtkami podnikatelů, ale částečně připouští, že je potřeba i větší aktivity podnikatelských subjektů, kteří nemohou pouze spoléhat na to, že je „někdo bude vodit za ručičku“, ale i oni sami musí vyvinout vlastní aktivitu v oblasti spolupráce a přeshraničních aktivit. Odmítá, že by si jako politik pouze získával politické body, jak se někteří podnikatelé vyjádřili, ale on sám se nemůže jednostranně orientovat pouze na podporu podnikatelů, musí vnímat i potřeby občanů a samozřejmě jako správný hospodář i potřeby obce. Zde uvádím jako příklad konání právě takových akcí, jakými jsou např. Železnorudské slavnosti, kde se setkávají zejména obyvatelé příhraničních regionů,

ale dnes i ve velké míře návštěvníci. Takové akce jsou právě dle starosty Železné Rudy smysluplné, protože vytváří jakýsi základ pro větší podnikatelskou aktivitu. Tyto společenské akce, přitáhnou do regionu lidi, kteří mají přímou vazbu na podnikatele. Tím je myšleno, že se tito lidé potřebují najít, popř. ubytovat, ale je zde také možnost navázání podnikatelských i soukromých kontaktů. Navíc to přispívá i ke snaze o lepší vzhled obce, což je také jistě turisticky přitažlivé. Město se dle starosty snaží využívat dotační projekty v takové míře, aby to bylo smysluplné. Dřívější trend využívání dotací ve smyslu „něco uděláme, „když to oni zaplatí“ již dnes dle starosty odezněl. Pokud se týká možnosti získat takové projekty, které by přinesly vyšší zaměstnanost, tak zde starosta obce apeluje zejména na geografickou polohu obce. V jejím důsledku je patrné, že obec je svojí polohou předurčena jako místo turisticky atraktivní, zaměřené na sportovní a rekreační aktivity. Těžko si lze představit, že se v Železné Rudě bude realizovat s ohledem na dopravní obslužnost nějaký projekt např. průmyslového charakteru, který by zvedl zaměstnanost místních obyvatel. Zde vidí rezervy např. ve spolupráci podnikatelů na obou stranách hranice. Vytvoření možnosti užívat lyžařské vleky na společný skipas, propagace místních turistických aktivit mezi jednotlivými obcemi, ale i mezi jednotlivými podnikateli. Problém je ovšem i to, že nejbližší a bezprostředně sousedící obec Bayerische Eisenstein se potýká v současné době s odlivem obyvatel, v místě se zavírají obchody a ty které zůstávají, jsou paradoxně stále více závislé na kupní síle českých návštěvníků. To platí i o městech jako je Zwiesel nebo Regen. Kupní síla českých návštěvníků je zde znát, Češi zde tvoří nepřehlédnutelnou a v současné době nepostradatelnou klientelu obchodníků i provozovatelů různých zařízení, jako je např. Freibad Lam. To sebou samozřejmě přináší i určitou nervozitu v pohraničí, neboť českým obchodníkům se tolik nedaří, protože se pro spoustu zboží vyplatí zajet do Německa. A na druhé straně to vyvolává obavy ze závislosti na Čechách u německé části obyvatel. A to je také jedním z významných bloků většího rozvoje přeshraniční spolupráce mezi příhraničními podnikateli.

Neméně zajímavý je i názor zastupitele obce Radka Roubala, který říká: „ Je připraveno mnoho projektů jak pro zlepšení infrastruktury, tak pro volnočasové aktivity. Ovšem každý projekt něco stojí. Dnes se každý zaklíná evropskými penězi, někdo nám vyčítá, že neumíme čerpat evropské fondy. Umíme! Projekty se na úřadě zpracují, podají, a když uspějí, musí je město dofinancovat. A to je největší kámen úrazu. Potom nastávají v zastupitelstvu největší debaty, na který projekt si půjčit a který odsunout. Pro někoho je

důležitá naučná stezka, pro druhého třeba oprava celnice. Pro mě je nejdůležitější funkčnost infrastruktury, veřejné osvětlení, chodníky, silnice, dále bezchybný chod úřadu a s tím spojená zaměstnanost místních lidí, udržení chodu školy, školky. A to stojí nemalé peníze.“

Vzhledem k tomu, že zde již dvacet let žiji, na základě vlastních poznatků, pokusím se vyjádřit názor místních obyvatel. Převažuje hledisko, kdy obyvatelé kvitují rozvoj obce a využívání dotační politiky jako něčeho, co město moc nestojí a zlepší to vzhled a atraktivitu. Taktéž si v tomto smyslu obyvatelé pochvalují blízkost příhraničních německých měst jako možného zdroje levných nákupů, což je podle nich paradoxní při poměru měsíčního příjmu Čechů a Němců. Na druhé straně i oni vidí, že něco takového brání větší podnikatelské aktivitě na české straně hranice. Přeshraniční spolupráci obyvatelé vnímají hlavně v pořádání kulturních a společenských akcí a ve spolupráci jednotlivých měst a ve vzájemné propagaci. Jako jeden z největších znaků přeshraniční spolupráce vnímají obyvatelé města Železná Ruda působení pracovních agentur, které v současné době velmi ulehčují možnost získat zaměstnání v sousedním Německu, hlavně v příhraničním regionu.

Nyní si dovoluji krátké shrnutí toho, co vyplynulo z mého průzkumu.

- Pokud se týká podnikatelských subjektů, význam přeshraniční spolupráce nijak výrazně nevnímají. Náročnost na zpracování dotačních projektů jak administrativní, tak finanční a časová, dle jejich názoru špatná informovanost o možnostech takové projekty čerpat a nízká angažovanost obce v tomto směru.
- Pokud se týká obce Železná Ruda, tak s čerpáním dotací nemají problém, ale chtějí si vybírat. Přeshraniční spolupráci vnímají zejména jako spolupráci obcí a jejich vzájemnou propagaci. Z toho vyplývá i vytváření podnikatelského „podhoubí“, kdy je dále na podnikatelích, aby takovou možnost vlastními silami využili.
- Pokud se týká obyvatel obce, vnímají zlepšení vzhledu obce přísunem financí, jak obecních, tak těch dotačních. Nejvíce však vnímají pojem přeshraniční spolupráce jako něco, co vytváří podmínky pro možnost zaměstnání v sousedním Německu a možnost si zde levněji nakoupit nebo využít zdejší služby. Převládá zde tedy zcela patrně ekonomický aspekt.

6. Závěr

Tato diplomová práce si kladla za cíl analyzovat situaci na Železnorudsku s ohledem na uskutečněné programy přeshraniční spolupráce, které zde byly, resp. jsou realizovány. V práci byl vyhodnocen jejich vliv na rozvoj tohoto regionu a byly nastíněny možné kroky, které by se v rámci přeshraniční spolupráce mohly podniknout ve snaze o další rozvoj Železnorudska.

V teoretické části nejprve byly charakterizovány pojmy spojené s regionální politikou a přeshraniční spoluprací. V době zpracovávání této práce se vystřídaly dvě programová období, kdy se postupně přecházelo z programů spadajících do období 2007-2013 do projektů realizovaných v rámci současného období 2014-2020. Z tohoto důvodu jsou zde rozebrány aktivity a jejich financování jak z předešlého, tak ze současného období. Na tomto místě lze zmínit, že současná podoba programů, se kterou nyní pracuje Ministerstvo pro místní rozvoj, je z části odlišná oproti podobě, jež byla uveřejněna Ministerstvem v polovině r. 2014. Tento fakt je přisuzován skutečnosti, že v loňském roce ještě nebyly přesně známy, resp. uveřejněny, informace o současném nastavení programů pro období 2014-2020.

Praktická část této diplomové práce se podrobně věnovala oblasti Železná Ruda a jejímu okolí. Byla uvedena základní charakteristika města, stejně tak jako sdružení, do kterých Železná Ruda patří, tedy Euroregion Šumava a Mikroregion Šumava západ. Pro přehlednost byly tyto organizace stručně rozebrány, včetně jejich organizační struktury, členské základny a jejich hospodaření.

Většina projektů přeshraniční spolupráce byla nejdříve realizována pomocí programů Phare CBC, který v roce 2003 ukončil svoji činnost a od následujícího roku přešel v iniciativu INTERREG IIIA, ze které rovněž Železná Ruda čerpala finanční prostředky. Město rovněž získala podporu z Operačního programu Přeshraniční spolupráce Česká republika – Bavorsko.

S ohledem na stanovené cíle diplomové práce bylo stěžejní částí empirické (praktické) části vyhledat si a vybrat projekty, které byly v minulosti na Železnorudsku realizovány. Stanoveno zde bylo kritérium, aby tyto projekty rozvíjely kulturní a sociální oblast ve vymezeném regionu. Jakmile byly tyto projekty vybrány, mohlo dojít k jejich popisu a především důkladnému rozboru. Jako důležitý zdroj zde figuroval Regionální informační servis, na jehož základě byly dané projekty vyhledány. Většina z nich již byla

v minulosti realizována. Celkové finanční zatížení projektů bylo přes 70 mil. Kč, přičemž 63,4 % finančních prostředků mohlo být poskytnuto z programů EU v rámci přeshraniční spolupráce. Většina vybraných a analyzovaných projektů se zabývala zlepšením stavu cestovního ruchu a turistiky na území Železnorudska, resp. v celé oblasti Šumavy.

Jak je tedy z výše uvedeného patrné, a potvrdilo se to i v praktické části diplomové práce, přeshraniční spolupráce se významným a pozitivním způsobem zasadila za to, aby se mohl region Železnorudska dále rozvíjet. Tato kooperace měla vliv i na zlepšení hospodářského rozvoje území, na jeho vyšší propagaci a atraktivitu. Dále z výše uvedeného a popsaného vyplývá, že příhraniční poloha regionu nemusí být nutně negativem, jak tomu bývalo v minulých letech zejména pro jeho odlehlost a horší dopravní dostupnost. Atraktivita regionu může právě naopak přitahovat obyvatele i návštěvníky a to díky dispozicím, které se nabízejí s ohledem na jeho polohu. Region Železnorudska tedy může být atraktivní, protože může nabídnout čisté životní prostředí bez velké industriální zátěže, nabízí možnost sportovního vyžití a má předpoklad nabídnout větší občanskou pospolitost díky nízkému počtu obyvatel. Díky své příhraniční poloze nabízí po uvolnění pracovního trhu větší možnosti zaměstnání v sousedním Německu za platy, které jsou v současné době stále ještě diametrálně rozdílné. Z toho vyplývá i vyšší životní úroveň po odchodu do důchodu díky sociálnímu zabezpečení sousedního státu. To vše se může stát a v určité míře také stává hnacím motorem rozvoje regionu Železnorudska (mimo oblast rozvoje turismu) a pro určitou skupinu obyvatel je to jeden z důvodů, proč si Železnou Rudu zvolit jako místo pro trvalé bydlení. Jak vyplývá z grafu č. 4 a grafu č. 5, je patrná stabilizace vývoje počtu přistěhovaných a odstěhovaných obyvatel a stabilizace v oblasti přírůstku obyvatel na Železnorudsku. I když na vysoké hodnoty, kterých dosáhla tato oblast v období okolo roku 2006 se již nepodařilo navázat, je podle mého názoru pro region stabilizace počtů významným ukazatelem stabilizace celého regionu, který se v současné době začíná stávat „zajímavým místem pro bydlení“. A to by dle mého názoru mělo být cílem a smyslem projektů založených na přeshraniční spolupráci, tedy motivovat lidi k tomu, aby se Železnorudsko stalo jejich domovem.

V oblasti natolik historicky diferencované, kdy docházelo ke změnám struktury obyvatelstva zejména v důsledku politických vlivů (obsazení Československa německou armádou, poválečný odsun obyvatelstva a stav pohraničí, přetrvávající až do roku 1989) je jistě velmi náročné navodit stav, ve kterém se současní obyvatelé a podnikatelé budou cítit

svázání s místem, kde pracují a žijí tak, aby se cítili těmi, kteří sem patří. Z tohoto důvodu je dle mého názoru velmi důležitá a také náročnější práce na projektech, které přinášejí regionu rozvoj a užitek a to více nežli v jiných oblastech naší vlasti. Každá realizace takového projektu a jeho následná implementace do skutečného života je více diferenciovaně přijímána zdejšími obyvateli a podnikateli.

Výsledky dílčích analýz posloužily jako podklad pro následné zpracování doporučení. Pokud obce na Železnorudsku tyto opatření implementují, sníží se tím jejich závislost na hlavní sezóně a jejich podniky a obyvatelé budou více profitovat z celoročního přísunu turistů. Je tedy důležité snažit se o realizaci takových projektů, které zpříjemňují obyvatelům města a okolí život, ale je třeba také myslet na nejdůležitější zdroj příjmů místních obyvatel - na turisty. Projekty, které by dokázaly přispět k vyšší návštěvnosti i v době, kdy je tzv. mimosezóna. Zde je bohužel do současné doby jako příklad neúspěšného projektu uváděn jeden z původně plánovaných velkých projektů a to snaha o znovuoživení a zprovoznění plaveckého bazénu v sousední obci Bayerische Eisenstein, na kterém se podílela i česká strana. Původní dobrá myšlenka, která by v případě úspěchu byla tím ukázkovým příkladem přeshraniční spolupráce na rozvoji regionu, se bohužel nepodařila a tato zmařená investice ještě do současné doby u některých obyvatel vytváří pochybnosti o smyslu přeshraniční spolupráce.

Domnívám se, že Železnorudsko má do budoucna značný turistický potenciál, který je z mého pohledu tím nejdůležitějším hnacím motorem regionu. I z rozhovorů s různými podnikateli, kteří se zabývají turistickým ruchem v této oblasti (hoteliéři, provozovatelé penzionů apd.) vyplývá, že velká část těchto podnikatelsky činných osob sice působí v oblasti, ale sídlo jejich firmy je nezdědka v jiné části republiky. Z tohoto důvodu část příjmu těchto fyzických či právnických osob plyne mimo region. Zde by mělo dojít k reálnějšímu přerozdělení těchto financí tak, aby region měl z činnosti těchto subjektů větší finanční profit. Vzhledem k tomu, že přerozdělení financí vybraných v rámci správy daní probíhá na republikové úrovni, měla by být ze strany místní samosprávy vyvinuta větší aktivita k tomu, aby podnikatelé byli více motivováni zřídit si sídlo své firmy v místě podnikání a zde i odvádět daň ze své činnosti.

Dalším významným aspektem, který dle mého názoru může přispět k rozvoji regionu Železnorudska, je to, že by se měla tvořit větší image regionu. Domnívám se, že region Železnorudska je díky své poloze v NP Šumava, díky své poměrně dobré dopravní

obslužnosti a spojením s krajským městem dostatečně známým střediskem. Propagace regionu by měla více směřovat ke tvorbě nové image Železnorudska jako místa, které je sice klidným, ale přesto moderním centrem Šumavy a pronikat do povědomí o Železné Rudě a okolí, jako oblasti úspěšně konkurující ostatním oblastem. Zde vidím rezervy ve spolupráci podnikatelských subjektů a orgánů místní samosprávy. Podnikatelé často spoléhají na to, že do Železné Rudy a okolí přijíždějí lidé již „automaticky“, neboť mají toto místo ve svém povědomí a pokud vyvíjejí nějakou aktivitu k propagaci místa, omezují se spíše jen na svůj předmět podnikání a ne na region jako takový.

Dalším významným bodem možného rozvoje regionu je větší spolupráce s institucí, která je velmi důležitým, možná v současné době nejdůležitějším orgánem, který může rozhodovat o tom, kam bude region směřovat a to s Národním parkem Šumava. Dlouhá léta trvají diskuse o tom, zda Národní park Šumava je spíše přínosem nebo naopak brzdnou silou rozvoje regionu. Zpravidla je výsledkem takové diskuse názor, který se právě „někomu hodí“. Rozhodnout, zda je Národní park Šumava přínosem pro region nebo nikoliv není předmětem této diplomové práce. Z mého pohledu se sice obyvatelům a místním podnikatelům i samosprávě nelíbí spousta kroků, které Správa Národního parku činí, ale ne všechny tyto aktivity jsou jednoznačně záporné. Omezující opatření jsou vždy pro obyvatele i návštěvníky nepříjemné a z jejich pohledu diskriminující, ale na druhou stranu je NP Šumava známkou atraktivity regionu a jeho přidanou hodnotou.

Jako další doporučení bych si dovolila uvést snahu o prosazení již existujících projektů jako například modernizaci sedačkové lanovky na Hofmanky a Pancíř. Doposud nebyl nalezen vhodný způsob financování. Dále bych uvedla projekt firmy Trigema – výstavba nových vleků a sjezdovek v lyžařském areálu Samoty. Tento projekt má všechny potřebné náležitosti, chybí pouze povolení výše již zmiňovaného NP Šumava. Na toto povolení se čeká již 4 roky a přitom se jedná o povolení k využití přibližně 200 metrů lesa jako sjezdovky a výstupní stanici lanovky s návazností na současnou „lyžařskou magistrálu“. A jako další příklad bych chtěla uvést projekt obnovení Lávkové cesty v oblasti Černého a Čertova jezera, kdy se jedná o realizaci trasy, která zde již v minulosti historicky existovala. Bohužel se i zde naráží na nesouhlas NP Šumava.

Je možná k zamyšlení, jak tyto projekty mohou souviset s přeshraniční spoluprací. Ale turismus, jak jsem již několikrát zmínila, je nejvýznamnějším rozvojovým prvkem regionu a větší přeshraniční spolupráce, spočívající v implementaci některých způsobů

propagace turismu na bavorské straně hranice by i pro náš region měla jistě příznivý dopad. Tím mám zejména na mysli to, jakým způsobem se v bavorské části Šumavy přistupuje k turistům a návštěvníkům. Zde jsou turisté partnery, bavorská část Šumavy je jim z mého pohledu více otevřená, aniž by to mělo nějaký zásadní vliv na ekosystém.

7. Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- [1] DOČKAL, Vít, CHOVANČÍK, Martin. *Přeshraniční spolupráce na východních hranicích České republiky: růžový obláček a hrana reality*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. 140 s. Studie; sv. č. 35. ISBN 80-210-3751-2
- [2] DOKOUPIL, Jaroslav.: *Diferencující aspekty zkoumání hraničního efektu (na příkladu česko-bavorského a česko-slovenského pohraničí)*, in Balej, M.(ed.):*Pohraničí, přeshraniční spolupráce a euroregiony: sborník tematického okruhu PSE*, Univerzita J.E. Purkyně, Ústí nad Labem, 2002.
- [3] JEŘÁBEK, Milan, DOKOUPIL, Jaroslav, HAVLÍČEK, Tomáš a kol. *České pohraničí - Bariéra nebo prostor zprostředkování?* 1. vyd. Praha: Academia, 2004. 304 s. ISBN 80-200-1051-3.
- [4] JETMAR, Marek. *Cestovní ruch v příhraničních oblastech*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, 2007. 122 s. ISBN 978-80-86578-65-1
- [5] HUSÁK, J.: *Možnosti přeshraniční spolupráce na příkladu euroregionu Šumava-Bayerischer Wald-Mühlviertel*. In: WOKOUN, R. – MATES, P.: *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Linde, 2006. 351 s. ISBN 80-7357-138-2.
- [6] MALINOVSKÝ, Jan, SUCHÁČEK, Jan. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*, 1. vydání. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2006. 1 000 s. ISBN 80-248-1117-0
- [7] MATES, Pavel, WOKOUN, René a kolektiv. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, 1. vydání. Praha: Prospektrum spol. s.r.o., 2001. 200 s. ISBN 80-7175-100-6

- [8] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky*, 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2006. 163 s. ISBN 80-239-7497-1
- [9] PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4
- [10] POSTRÁNECKÝ, Josef. *Regionální politika in: KOLEKTIV AUTORŮ. Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4
- [11] SKOKAN, Karel. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2003. 114 s. ISBN 80-7329-023-5.
- [12] WILAM, Petr. *Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, 70 s. Systém celoživotního vzdělávání Moravskoslezska. ISBN 80-7042-909-7.
- [13] WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*, 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7
- [14] WOKOUN, René a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 474 s. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9
- [15] WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan, DAMBORSKÝ, Milan, BLAŽEK, Jiří a kol. *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- [16] ZICH, František. *Start do Evropy in: Sborník statí. České pohraničí*. 1. vydání. Trutnov: Bonafide – Dům kultury Trutnov, 1991. 204 s. ISBN 80-85012-64-2

Internetové zdroje

- [1] Arbeitsmarktservice Österreich. *Průzkum pracovních příležitostí Rakousko* [online]. [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <http://www.arbeitsmarktprofile.at>
- [2] Asociace evropských hraničních regionů. *Praktický průvodce pro přeshraniční spolupráci* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://www.aebr.eu/files/publications/lace_guide.cz.pdf
- [3] Asociace evropských hraničních regionů. *Member Regions List* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://www.aebr.eu/en/members/list_of_members.php
- [4] Bílá stopa Šumava. *Bílá stopa* [online]. [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <http://www.bilastopa.cz/index.php/cs/>
- [5] BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. [online]. [cit. 2015-01-21]. Dostupné z: www.vse.cz/polek/download.php?jnl=se&pdf=63.pdf
- [6] Cíl 3. *Historie* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.cil3.cz/historie.htm>
- [7] Český statistický úřad. *Euroregion Šumava* [online]. [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/euroregion_sumava
- [8] Český statistický úřad. *Euroregiony* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/euroregiony>
- [9] Český statistický úřad. *Hromadná ubytovací zařízení České republiky* [online]. [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/huz/okres.jsp?k=CZ0322>
- [10] ESF ČR. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.esfer.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>

- [11] EurActiv. *Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo>
- [12] Euregio. *Euroregion Šumava* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.euregio.cz/euregio/index.php?page=30&lag=&lang=cz&r=22>
- [13] Euroregion Silesia. *Asociace evropských hraničních regionů* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=cinnost-ageg-aebr
- [14] Euroregion Silesia. *Cíl 2 v období 2014-2020* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-cil2-o-programu
- [15] Euroregion Silesia. *Programy EU na podporu přeshraniční spolupráce* [online]. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU
- [16] Euroskop. NOVÁK, Ondřej, FRIČOVÁ Vítězslava. *Regionální politika* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>
- [22] Euroskop. *Přehled fondů EU* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/>
- [17] Euroskop. *Regionální politika 2014 - 2020* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>
- [18] Evropská komise. *European Regional Development Fund* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/funding/erdf/

- [19] Evropská komise. *Fond soudržnosti* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/cohesion-fund/
- [20] Evropská komise. *Přehled regionální politiky - Vyšší konkurenceschopnost evropských regionů a měst, podpora růstu a vytváření pracovních míst* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/cs/regional_policy_cs.pdf
- [21] Evropská unie. *Regionální politika* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/reg/index_cs.htm
- [22] Global Politics. *Vybrané problémy ze studia přeshraničních struktur v EU* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/preshranicni-struktury-eu>
- [23] Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Informační portál Ministerstva práce a sociálních věcí ČR*. [online]. [cit. 2015-01-13]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz>
- [24] Ministerstvo pro místní rozvoj. *ESUS* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Evropska-unie/Kohezni-politika-EU/ESUS>
- [25] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Evropské fondy 2014-2020: Jednoduše pro lidi* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/2987622b-0f7d-459a-90f5-281b7a9b53ab/publikace-ROADSHOW_2.pdf?ext=.pdf
- [26] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Fond soudržnosti* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Fond-soudrznosti>

- [27] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Informace o фондеch* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>
- [28] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Programy přeshraniční spolupráce 2007 - 2013* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>
- [29] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Programy přeshraniční spolupráce 2014 - 2020* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>
- [30] Ministerstvo vnitra ČR. *Co přináší program Interreg IVC?* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/co-prinasi-program-interreg-ivc.aspx>
- [31] Národní síť Místních akčních skupin ČR. *Operační programy 2014 - 2020* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/podklady-pro-op/navrhy-operacnich-programu-2014-2020/>
- [32] NP Šumava. *Masterplán Šumava* [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: http://www.npsumava.cz/gallery/16/4926-masterplan_sumava_fin.pdf
- [33] Regionální informační servis. *První mezinárodní česko-bavorský Nordic Walking den* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?id=17984>
- [34] Regionální informační servis. *Strojová údržba lyžařských turistických tras - Město Železná Ruda* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?id=272833>
- [35] Regionální informační servis. *Změna č. 5 Územního plánu sídelního útvaru Železná Ruda a zhotovení Regulačního plánu Železná Ruda, část Špičák* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?id=9476>

- [36] Regionální informační servis. *Cyklostezky a cyklistické trasy na území Železné Rudy* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=103251>
- [37] Regionální informační servis. *Železnorudská slavnost (zrcadlový projekt Ludwighohefest-B. Eisenstein)* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=11052>
- [38] Regionální informační servis. *Historie společného životního prostoru* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=9018>
- [39] Regionální informační servis. *Strojová údržba lyžařských tras - Město Železná Ruda* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=9017>
- [40] Regionální informační servis. *Strojová údržba lyžařských tras - Město Železná Ruda* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=13901>
- [41] Regionální informační servis. *Euroregion Šumava - most přes hranice* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=6309>
- [42] Regionální informační servis. *Železnorudsko - Zlepšení dopravní infrastruktury* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=5855>
- [43] Regionální informační servis. *Publikace – Naučné stezky* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu/detail?Id=13811>

- [44] SVOBODOVÁ, Hana, VĚŽNÍK Antonín, HOFMANN Eduard. *Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie České republiky* [online]. Brno, 2013 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js13/geograf/web/index.html>
- [45] Šumavanet. *Historie Železné Rudy* [online]. [cit. 2014-12-21]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/user/portal/zruda/ostatni/Historiezr-muzeum.pdf>
- [46] Šumavanet. *Projekt Marketingová strategie Šumavy* [online]. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: http://www.sumavanet.cz/mszapad/user/dokumenty/marketingova_strategie_sumavy.pdf
- [47] Šumavanet. *Strategie rozvoje Mikroregionu Šumava – Západ* [online]. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/mszapad/user/2006/strategie2006.pdf>
- [48] Šumavanet. *Stránky Mikroregionu Šumava západ* [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/mszapad/>
- [49] Šumavanet. *Špičácký železniční tunel* [online]. [cit. 2014-12-21]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/spicak/fr.asp?tab=snet&id=349& Burl=>
- [50] Šumavanet. *Vleky a sjezdovky - Lyžování na Šumavě* [online]. [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: www.sumavanet.cz/www/lyzovani/vleky.asp?typ=snet
- [51] Vláda ČR. *Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)* [online]. [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/strukturalni-fondy/fond-regionalniho-rozvoje/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-80146/>

Legislativní zdroje

[52] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013

[53] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006

[54] Smlouva z Nice

8. Přílohy

Příloha č. 1: Záznamový arch pro zástupce místní správy a samosprávy.....	105
Příloha č. 2: Záznamový arch pro podnikatele.....	107

Příloha č. 1: Záznamový arch pro zástupce místní správy a samosprávy

Otázky pokládané starostovi a místostarostovi obce Železná Ruda

- 1. Na základě jakých zdrojů a pramenů jste se rozhodovali pro uskutečnění příslušného projektu?**
- 2. V jakých oblastech jste před uskutečněním jednotlivých projektů shledali nedostatky?**
- 3. S jakým cílem jste mínili uskutečnit jednotlivé projekty? Zkuste svou odpověď směřovat především na rozvoj oblasti Železnorudska.**
- 4. Jakým způsobem byl celý projekt veden? Popište mi jeho průběh a průběžné výsledky.**
- 5. Jak byste ohodnotili celkový dopad jednotlivých projektů? Zkuste podrobně rozvést.**
- 6. Jakými klíčovými aktivitami a jakými způsoby jste se snažili v projektech odstranit dříve zjištěné nedostatky?**
- 7. Jak byste ohodnotil přístup odborníků a jejich spolupráci na projektu?**
- 8. Jaký dopad měly projekty na turisty v oblasti?**
- 9. Jak se k projektům stavěli místní občané?**
- 10. Vyhodnoťte finanční zajištění ve vztahu k celkovému přínosu jednotlivých projektů.**
- 11. Jakým způsobem chcete oblast Železnorudska dále rozvíjet?**
- 12. Jak se stavíte ke spolupráci s německým spolkovým státem Bavorsko?**
- 13. V jakých oblastech je příhraniční spolupráce nejvíce viditelná?**

14. V čem Vy sám osobně vidíte přínos příhraniční spolupráce na rozvoj regionu Železnorudska?

15. Jste toho názoru, že změny vyvolané příhraniční spoluprací vedly ke zvýšení návštěvnosti tohoto regionu?¹²³

¹²³ Záznamy rozhovorů uloženy u autorky práce

Příloha č. 2: Záznamový arch pro podnikatele

Otázky pokládané podnikatelům

1. Jakým způsobem jste se dozvěděli o projektech " Přeshraniční spolupráce" s finanční dotací EU?

2. Jakým způsobem jste v těchto programech zapojeni?

3. V jakých oblastech je přeshraniční spolupráce viditelná?

4. Jaké pozitivní změny přeshraniční spolupráce registrujete na železnorudsku v souvislosti s vaší podnikatelskou aktivitou?

5. Jaké projekty by měly dál být realizovány v návaznosti na výše uvedené, pro zkvalitnění turistiky, možnosti nějakých pracovních míst a celkového přínosu pro váš region, popřípadě nové?

6. Jaká je spolupráce provozovatelů s MěÚ Žel. Rudy?

7. Definujte možné návrhy na zlepšení současného stavu v regionu z pohledu Vašich podnikatelských aktivit?

8. Návrhy a doporučení, jimiž by se mohli pracovníci v ŽR, HS a Špičáku v rámci pokračující přeshraniční spolupráce a realizovaných projektů v budoucnu řídit.¹²⁴

¹²⁴ Záznamy rozhovorů uloženy u autorky práce